

DARBININKAS

Vol. LVII Nr. 11

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

Pentadienis - Friday, Kovas - March 3, 1972

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N.Y. 11221

15 centų

DIALOGAS BAIGĖSI, PREZIDENTAS GRĮŽO NAMON Ateity tarsis per specialius atstovus

Savaitę trukęs didysis diplomatinis spektaklis Pekine ir Šanchajuje pasibaigė, prez. Nizonas pirmadienio vakarą grįžo į Washingtoną.

Šanchajuje paskelbtas pusantro tūkstančio žodžių komunikatas pasako labai nedaug, nes buvo paliesta tokia daugybė svarbių ir painių klausimų, kurie per vieną savaitę nesutvarkomi. Tuo labiau, kad visa eilė tų klausimų liečia ir kitas valstybes, be kurių žinios ir dalyvavimo Pekino derybininkai negalėjo daryti jokių sprendimų. Todėl priimtina nuomonė, kad daug daugiau dalykų apkalbėta, negu galėjo būti paskelbta.

Sitos valstybės yra šios: Korėja, Japonija, Taiwanas ir trys Indokininijos valstybės. Visur ten yra JAV karinės pajėgos, gi Indokininijoje JAV kariuomenė yra įsivėlusį į tebevykstantį karą. Kinijos vadai siekia, kad JAV kariuomenė iš ten pasitrauktų. Ir apie tai, be abejo, buvo daug kalbėta. Bet ir Amerikos pasitraukimas iš tų kraštų yra labai painus, nes Amerika ten atsirado ne kaip okupantas, bet kaip sąjungininkas, kurio santykiai su tais kraštais yra remiami dvišaliais susitarimais, todėl jie negalėjo būti panaikinti prez. Nixono susitarimais su Chou En-lai.

Visas pasaulis žino, kad Amerika nori iš ten tvarkingai

Trumpai iš visur

Mirė kard. Tisserant. — Kard. Tisserant mirė liogoninėje už Romos miesto gyvenęs 87 metus. Kilme prancūzas iš Loreno, pirmojo pasaulinio karo karys, gilus mokslininkas, geras administratorius, penkių popiežių patarėjas, antrojo Vatikano susirinkimo tvarkytojas per 12 asmenų komitetą, kuriam jis pirmininkavo.

Arabų teroristai buvo pagrobę ore V. Vokietijos lėktuvą, skridusį iš Indijos į Atenas. Lėktuvas buvo nuleistas Akeno. P. Jemene, teroristams draugiškoje valstybėje. Vaikai ir moterys buvo greit išleisti, bet vyrai ir įgula buvo sulaikyti tol, kol grobikai derėjosi dėl pinigų. Gavę 5 mil. dol. pabėgo lėktuvą palikę.

Išmetė patarėją. — Sovietų kariuoni patarėjų šefas buvęs išsivertęs iš Egipto po to, kai jis kritikavęs Egipto kariuomenę pasikalbėjimuose su karininkais, kurių tarpe buvęs ir gen. Štabo viršininkas. Rusas kritikavęs ir Egipto politinę liniją šitokiu vaizdžiu pavyzdžiu: "Jūs esat panašūs į vyrą, kuris turi dvi žmonas ir nežino katrą pasirinkti". Tė dvi žmonos turėjo vaizduoti Rusiją ir Ameriką.

Izraelis ir Prancūzija susitarė, kad vietoje lėktuvų, už kuriuos buvo sumokėta iš anksto 50 mil. dol., Izraelis atsiims pinigų su priaugusiais procentais. Dėl 1967 m. Izraelio karo su arabais de Gaulle neleido Izraeliui lėktuvų duoti, nes norėjo pasigerinti arabams.

Pasikeis gyventojais. — Bangladesh premjeras Rahmanas praneša, kad tarptautinėms institucijoms padedant galėtų įvykti gyventojų pasikeitimas su Pakistanu — iš ten galėtų sugrįžt bengaliečiai į Bangladesh, gi bengaliečiams nepriklausą gyventojai iš Bangladesh galėtų išsikelti į Pakistaną. Repatriacija turėtų būti savanoriška. Dar nežinoma, kiek tų asmenų galėtų atsirasti.

savo karines pajėgas ištraukti, bet laikas tai padaryti bus pribrędęs tik tada, kada bus tame regione sukurta saugumo atmosfera, prie kurio darbo turi prisidėti ir Kinija. Naujiems saugumo santykiams ten sudaryti neužtenka vienos Amerikos, bet reikia ir Kinijos, ir anų valstybių bendradarbiavimo. Šioje vietoje problemų aptarimas ir turėjo sustoti, Jeigu Pekinas tikrai neturi grobuoniškų tikslų, tai nebus daug vargo pasiekti susitarimo saugumui paremtiems naujiems santykiams toje erdvėje sukurti.

Formalus diplomatiniai santykiai tarp Kinijos ir Amerikos nebuvo dabar užmezgti, nors dukart Chou En-lai višai ir karštai jų pageidavo. Net priešakavo, kad Kinijos vyriausybė nesigailės jokių pastangų, kad Kinijos-Amerikos draugystė būtų tokiais santykiais sustiprinta.

Visų problemų išsprendimą sutarta toliau vystyti pasitarimais per specialius pasiuntinius, kurie susitiktinės kiekvieną kartą tuo reikalu abiem pusėm susitarus.

Katra pusė diplomatinį santykių užmezgimo dabar nenorė.

Kompartija tarėsi užsidariusi

JAV komunistų partija ką tik baigė savo 20-ji suvažiavimą ir ta proga nutarė partijos pareikimuose nebesivadinti amerikiečiais, nes tas vardas esą primena "didvalstybės sovinizmą". Pasmerkė prez. Nixono kelionę į Pekiną ir net patį Mao Tse-tungą, nes tai esąs sąmokslas skaldyti socialistinius kraštus ir atskirti juos nuo "išsilaisvinimo sąjūdžių". Žinoma, pasiraminoma, kad kapitalizmas artėja prie mirties, gi socializmas, suprantama, jo komunistinė forma, žengiąs į visuotinę pergalę. Veik visi posėdžiai buvo uždurti, todėl spauda rinko žinias kitais būdais.

Gen. sekr. Gus Hall gyrėsi, kad iš užsienių turėję atvykti stebėtojai visų kompartijų, išskyrus Kinijos ir Albanijos, bet JAV ambasados nedavusios įvažiavimo vizų. Valstybės departamentas paaiškino, kad Amerikai nebuvę jokio intereso tokius turistus vizomis apdalinti. Pasi-girta dar, kad turima apie 15.000 narių, bet nariai nesą pakankamai drausmingi, todėl po šio suvažiavimo prasidės drausminimas.

Jack Duclos, 75 metų sulaukęs prancūzų kompartijos vėteranas, atkviestas į Maskvą ir apdovanotas Lenino ordinu. Kadangi Rusijos užsienio politikos atžvilgiu prancūzų kompartija yra suskilusi, Duclos dažnai eina tarpininko pareigas. Lenino ordinu bandoma ją prilaikyti Maskvos pusėje.

jo? Greičiausiai, kad Kinija buvo įtikinta laukti ir dirbti, kad susipainiojusį problemų miškan būtų įleista daugiau šviesos. Už šitokios taktikos pasirinkimą prez. Nizonas bus pelnęs sąjungininkų supratimą ir dėkingumą.

Šitas susitikimas atšaldė ledus ir sukūrė pasitikėjimą, be kurio negalimas joks svarbus susitarimas. Tarp JAV ir Kinijos pamažu prasidės keitimasis žmonėmis, idėjomis, materialinėmis gėrybėmis. Taip sakoma komunikate. Kaip tai atrodys gyvenimo praktikoje, pasimatys tik dirbti pradėjus.

N. Y. Liet. Bendruomenės apygardos valdyba vasario 26 Kultūros Židinyje surengė literatūros vakarą. Programoje dalyvavo: iš k. I-je eilėje: Aldona Rygelytė, Leonardas Žitkevičius, Marija Saulaitytė, II-je eilėje Paulius Jukus, Romualdas Kisieliūsis, Jonas Rūtenis, Pranas Naujokaitis ir dail. K. Žoromskis. (Žiūr. 12 psl.) Nuotr. P. Bivainio

Prekyboje kinai ir rusai lygūs

Washingtonas. — Prieš išvykdamas Kinijon, prez. Nizonas atitinkamais pareidymais panaikino dar kai kuriuos ikšiol Kinijai taikomus suvaržymus prekybos srityje. Dabar prekyboje su Kinija paliko tik tie apribojimai, kurie taikomi Maskvai ir kai kuriems jos sateljams.

Staiga JAV-Kinijos prekybos išaugimo nesitikima, bet gali būti ir staigmenų, kaip atsirado ir politikoje. Daug suvaržymų buvo panaikinta per eitos vasaros vidurį, bet nuo to laiko kinai netiesioginai (per Hong Kongą) eksportavo Amerikon tik apie 5 mil. vertės prekių, gi importas jų ikšiol dar nesutvarkė, nes reikia turėti kokius nors susitarimus ir kredito garantijas, be kurių kinai nieko svarbesnio iš Amerikos negali nusipirkti.

Berlyno siena praveriama

Berlynas. — Per Velykas ir Sekmines, kiekvieną kartą po savaitę, vakarinio Berlyno gyventojai gaus leidimus lankytis R. Vokietijoje. Tuo pačiu laiku keliaujantiems tarp V. Vokietijos ir V. Berlyno bus suspenduota prie sienos vykdoma dokumentų kontrolė.

V. Berlyno meras palydėjo šį mostą viltingu linkėjimu, kad tai būtų pradžia santykių sunormalinimo Berlyno erdvėje. Vakary berlyniečiams buvo uždrausta lankytis R. Vokietijoje nuo 1952 metų, gi paskutinis leidimas keliauti į R. Berlyną buvo duotas tik 1966 m. pavasarį.

Luna-20 grįžo su uolėnomis

— Sovietų erdvių stotis "Luna-20" nusileido ant Mėnulio nesudūžusi ir, Maskvos pranešimu, joje esantieji instrumentai veikė normaliai, duodami signalus su ja bendradarbiaujančiam centrui Žemėje. "Luna-20" buvo paleista vasario 14. Nusileista ant Mėnulio labai kalnuotoje vietoje. Ten ji, vairuojama nuo Žemės, pasirinko uolienų ir vėl sugrįžo Žemėn nusileista parašutu.

Sovietų santykiai su Mėnuliu štai kaip dėstėsi. 1970 rugsėjo mėn. "Luna-16"

nusileido ant Mėnulio, pasirinko uolienų ir grįžo Žemėn. Už dviejų mėnesių "Luna-17" nuskradino Mėnulio aparatus prikautą automobiliuką Lunochod (Lietuvoj jis buvo vadinamas Mėnuleigiu), kuris veik vienuolika mėnesių (tik veikė jo Saulės energija varomos baterijos) važinėjo rinka-damas uolienas ir siųsdamas Žemėn signalus. "Luna-18" sudužo nusileisdama ant Mėnulio. "Luna-19", paleista tyrinėti Mėnulį iš jo orbitos, dar ir dabar toje orbitoje tebeskrida.

PASITIKĖJIMO SENATE NEGAUTA

Roma. — Sudaryta ir prisaikdinta nauja Italijos vyriausybė, 33-ji po Mussolini režimo likvidavimo. Bet su ja baigė dienas ir veik 10 metų trukusi vidurio ir kairės partijų koalicija, sudaryta iš krikšč. demokratų, dviejų spalvų socialistų ir mažos respublikonų grupės. Ši kartą nebepajėgė toji koalicija susilipdyti, todėl vyriausybę sudarė vieni krikščionys demokratai.

Jie neturi parlamente daugumos, kad galėtų vieni patys valdyti, todėl gali pasitikėjimo negauti. Tuo atveju bus paleistas parlamentas ir paskelbti nauji rinkimai. To, atrodo, dabar nori visos partijos, nes nori patikrinti krašto nuotaikas pirmiau, negu sudarinėti naujas koalicijas. Naujai vyriausybei pasitikėjimą parlamente gali nulemti Socialinio sąjūdžio grupė, kuri pravadžiuoja neofasistais, bet politiškai šioji parama krikšč. demokratam nepopuliari. (Ką tik pranešta, kad vyriausybė negavo senato pasitikėjimo).

Kalifornijoje mirties bausmė panaikinta

Kalifornijos valstijos aukščiausias teismas šešiais balsais prieš vieną nusprendė, kad mirties bausmės taikymas prieštarauja valstijos konstitucijai. Apeliacijos prieš tą sprendimą nėra, todėl toje valstijoje taip ir pasiliks. Kartu nutarta, kad visiems mirtininkams, kurių dabar valstijoje esama 107, mirties bausmė pakeičiama kalėjimu iki gyvos galvos. Sprendimas paremtas valstijos konstitucijos nuostatu, kuris draudžia skirti "žiaurias ir nepaprastas" bausmes. Mirtininkų tarpe yra sen. Roberto Kennedy žudikas ir tas hipių "šeimos" išsigimėlis Manson, kuriam vadovaujant toji "šeima" nužudė trijų šeimų narius.

Kinai vaišino New Yorko policiją

— Kinijos delegacija prie J. Tautų padarė mandagumo mostą, kokio ikšiol dar niekas nėra padaręs — pasikvietė į savo būstinę Roosevelt viešbutin vaizams būr New Yorko policininkų su žmonomis ir vyriausius

policijos departamento vadovus, kad padėkoti už Kinijos delegacijai dėstelmeniška teikiama apsaugą. Svečiai atvyko civiliai apsirengę. Kiniečių patiekalų vakarienė su geriausiais amerikietiškais gėrimais ir rūpestingas šeimininkų dėmesys užmezgtais pokalbiais Kinijos-Amerikos santykių atšildyme būvęs naudingas žingsniuokas.

Maskvos spaudoje, deja, šitas kinų mostas New Yorke buvo labai pasmerktas ir melu apdrabstytas.

Maskva skubiai stiprina santykius

Maskva labai skuba stiprinti ryšius su tomis valstybėmis, kurios gali ir kitur sau reikalingų dalykų ar kitokios paramos surasti. Šiuo metu ypatingas dėmesys buvo skirtas Vid. Rytams, kurie kaip tik tokiai grupei valstybių priklauso. Šitos pastangos sustiprintos po pasisekusių pavaikšiojimų Indostano pusiasaly.

Maždaug vienos savaitės bėgyje buvo užpultos dvi valstybės — Sirija ir Irakas. Neskaitant Egipto, kuris yra kasdien ypatingai prižiūrimas. Sirjon buvo atsiųstas maršalas Grečko, Irako delegacija buvo išsikviesta į Maskvą ir gausiai apdovano-ta: pažadėta ūkinė pagalba keliems projektams įgyvendinti ir karinius sandėlius papildyti vienu kitu moderniškesniu ginklu. Abudu šiuos kraštus norima išlaikyti savo zinioje dėl dviejų priežasčių: kad jie paremtų arabų partizanavimą prieš Izraelį ir su-trukdytų tų ekstremistų planus susidėti su kinais, kurie jau yra suėjus susidraugavę, duoda ginklų bei apmokę jų partizanus Pietų Jemene ir netoli esančioj saloj.

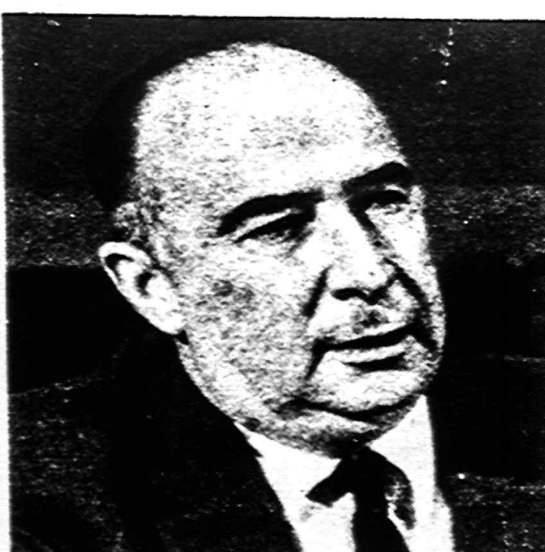
Paslapčių pirklys

— Sovietų pilietis V. Markelov, J. Tautų sekretariato tarnautojas nuo 1967, areštuotas išeinant iš vieno Long Island restorano ir kaltinamas vedęs derybas su Grumman Aerospace Co. inžinieriumi dėl JAV laivynui projektuojamo naujo karo lėktuvo paslapčių išgavimo. Bendrovės vadovybė ir minėtas inžinierius nuo pat pradžios tame reikale bendradarbiavo su F.B.I. Markelov buvo ap-rūpinęs inžinierių kopijavimo mašiną ir foto aparatą prašytam darbui atlikti. Išleistas iš kalėjimo iki teismo už 100, 000 dol. užstatą, kurį uždėjo Sovietų atstovybė.

rytų nuolaidų ir rusų mokėjimų, prašoma mokėti suma yra 800 mil. dol. Rusai niekad daugiau nesiūlė, kaip 300 mil. dol.

Kur veda propaganda? — Dukart per savaitę Libijos diktatoriukai per radiją veda karą prieš Moroko karalių, kuris jiems labai nepatinka dėl vidaus ir užsienio politikos. Jie buvo prikišę nagus prie pereitą vasarą prieš karalių organizuoto sukilimo, bet jis nepasisekė. Nuo to laiko pyktis dar labiau įsi-liepsnojo.

Ilgai plaukai. — Vyr. Teismas patvirtino žemesnio teismo sprendimą, kad mokyklos vadovybės įsakymas mokiniui apsi-kipti plaukus nepažeidžia jo konstitucinių teisių.

Atty. gen. Mitchell šį trečiadienį pasitraukė iš tos pareigos, kad galėtų administruoti prez. Nixono rinkiminę kampaniją. Jo vieton paskirtas ikšiolinis pavaduotojas Kleindienst. Nė vienas iš kitas nepatinka hipiškos politikos šalininkams.

Maskva sutiko tartis dėl skolų

Washingtonas. — Maskva seniai nori normalios ir stiprios prekybos sutarties su Amerika, bet jai vis duodama suprasti, kad pirma reikia sutvarkyti skolas, kurios dar nebaigtos mokėti už per karą jai duotas įvairias prekes pagal lend-lease programą.

Kai pereitą rudenį prekybos sekr. Stans lankėsi Maskvoje, tas klausimas vėl buvo iškeltas ir dar pridėtas prašymas, kad būtų duota ilgalaikių kreditų, nes Maskva negali visko iš karto apmokėti. Atsakymas buvo tas pats — pirma turi būti sutvarkytos užsisenėjusios skolos. Šiandien jau gautas rusų sutikimas atnaujinti tuo reikalu derybas. Jos neilgtruks prasidės.

Derybos tuo reikalu buvo dukart pradėtos ir dukart nutrauktos, nes Stalino laikais buvo aiskus noras nuo mokėjimo išsi-sukti. Amerikiečiai pradžioje buvo paprašę 2.6 bil. dol., bet šiuo metu, po kelis kartus da-

Zenonas Ivinskis: NEPRIKLAUSOMOJI LIETUVA

Lietuvos nepriklausomybės laikotarpis bendrame baltiečių ir rytų Europos įvykių fone

Rašinio antroje dalyje autorius pasakojo, kaip pokarinėse respublikose radikalioji demokratija buvopakeis vienos partijos valdymu. Pradėjo tai Pilsudskis Lenkijoje. Po pusmečio atėjo karinis perversmas Lietuvoje (1926 gruodžio 17) ir valdžiai išsilaikė vienos partijos, tautininkų, rankose su prezidentu A. Smetona iki pat Sovietų okupacijos 1940. Tas pats įvyko Estijoje ir Latvijoje.

Dabar apibūdina tris respublikas, vienos partijos valdomas.

3

BALTIJOS PREZIDENTAI

Krenta į akis, kai visi trys Baltijos prezidentai, Paets Estijoje, Ulmanis Latvijoje ir Smetona Lietuvoje, savo respublikas reprezentavo prieš pasaulį kaip įžymūs valstybės vyrai beveik du dešimtmečius, ligi sovietinės okupacijos.

Krenta taip pat į akis, kad šie trys paskutiniai Baltijos respublikų prezidentai jau 1918-1919 metais, kada tautos tapo nepriklausomos, stovėjo jų prieky ir vadžias laikė ligi paskutinio laiko. Kokia tai retenybė mūsų dešimtmečiais, kada gyvenimas toks greitas.

Smetona buvo pirmas ir paskutinis Lietuvos valstybės prezidentas, vienintelis iš trijų prezidentų, kuriam laiku pasisekė pabėgti per sieną į Vokietiją nuo komunistinės galybės.

Norėčiau pabrėžti, tikėdamas nebūsiąs neteisingai supras tas, kad visose trijose Baltijos valstybėse asmenys prieky politinių perversmų, kurie tada padarė galą radikaliosios demokratijos partijų šeiminkavimui, vykusiam pagal Prancūzijos parlamentinio režimo pavyzdį, — nebuvo kokie politiniai avantūristai, bet jau laisvės kovų pradžioje pastatyti prieky kaip valstybinio mąsto vyrai.

Vis dėlto buvo apgailėtina, kad demokratijos taip greit priėjo galą Baltijos valstybėse, pirmiausiai Lietuvoje.

Išpūdingai demokratiją buvo apibūdinęs Montesquieu, tarp kitko sakdamas: "Demokratijos principas išsigimsta ne tik tada, kai prarandama lygybės dvasia, bet ir tada, kai ji (ta lygybė) pertempama ir kada kiekvienas nori būti lygus tam, kurį jis išrinko į pirminkus" (Montesquieu, Gesetze und Prinzipien der Politik, Wien 1949, 165 p.).

ZEMĖS REFORMA

Kai pasekame Lietuvos tauti-

nę raidą, pastebime su kitom dviem Baltijos respublikom ne tik panašumų, bet tiesiog tam tikrų paralelių.

Pirmais nepriklausomybės metais daug kas buvo padaryta pagal tą pačią schemą. Visose trijose Baltijos respublikose pvz. tuojau buvo padaryta žemės reforma. Nusavinta didelė dalis privačios žemės, kuri buvo mažo sluoksnio svetimtųjų dvarininkų rankose. Baltiečiam ūkininkam tuo tarpu tada labai truko žemės.

Šios problemos, ypačiai nusavinimo griežtumo, plačiau čia neliessime. Žemės reforma Estijoje ir Latvijoje atėmė ūkinę ir politinę galią ligtoliniam aukštesniajam luomui, baltų vokiečių riteriam dvarininkam, o Lietuvoje nuo 1919 vykdoma žemės reforma išjungė tiek kultūrinę, tiek politinę senų lenkų ar sulenkėjusių ponų galybę.

Didžiųjų dvarų išdalinimas smulkiesiems ūkininkams, bežemiam samdiniam ir pirmo eilės kovotojam savanoriam buvo vertinamas ir kaip apsauga prieš bolševikų agitaciją. Kaimų proletariato aprūpinimas žeme tada reikė imunitetą prieš komunistinę propagandą bei infiltraciją (G. Rauch, Die Krise, o.c. 140; Handwoerterbuch der Grenz- und Auslandsdeutschtums, 1936, Bd 2, 104 ir kt. ps.).

UŽSIENIŲ POLITIKA

Šalia tokios daugybės panašumų vidaus raidoje ir žemės reformoje visos trys Baltijos respublikos stovėjo ir prieš visai panašias užsienio problemas.

Baltijos valstybės turėjo daug vargo ir pastangų, ligi gavo didžiųjų valstybių pripažinimą de jure. Kai palygini, kaip dabar didžiosios valstybės lenktyniuoja viena su kita, skubindamos pripažinti naujas juodojo kontinento valstybes, tai gali sakyti, kad tuo reikalu jų elgesys 1919 su Baltijos valstybėm skyrėsi kaip dangus ir žemė. Ypačiai buvo pasunkintas de jure pripažinimas Lietuvai dėl jos kuro konflikto su Lenkija, su ku-

ria Lietuva buvo karo padėtyje, Lenkijai neteisėtai užėmus Lietuvos sostinę Vilnių.

Naujoji Lenkija buvo proteguojama ir remiama entantės, ypačiai Prancūzijos. Tarptautinėje padėtyje dar nežinoma mažai Lietuvai buvo sunku prisiminti iki didžiųjų valstybių vyriausybų su savais norais bei siekimais. Kai Latvija ir Estija entantės buvo pripažintos jau 1921 sausio mėn., Lietuva pasiekė tik beveik po dvejų metų — 1922 gale, kad pirmojo pasaulinio karo laimėtojai — Prancūzija, Anglija, Italija ir Japonija — ją pripažintų tam tikrom sąlygom.

LAISVĖS KARAI

Jaunimo tautiniam auklėjimui didelės reikšmės turėjo tai, kad visos trys Baltijos tautos savo valią laisvai egzistencijai ir nepriklausomybei turėjo apmokėti kraujo aukom.

Tiesia, rusų komunistai jau Brest Litovsko taikoje atsisakė nuo pretenzijų į Lietuvą. Paskiau papildomom sutartim ir abi kitos Baltijos teritorijos buvo išjungtos iš rusiškos valstybės sudėties.

Kai Bresto Litovsko sutartys buvo anuliuotos, prasidėjo raudonoji invazija į visas tris Baltijos sritis. Kiekvienai jų buvo skirta po komunistinę vyriausybę. Estam Narvoje buvo Anvelt, latviam Rygoje Peteris Stucka, Vilniuje Kapsukas — Mickevičius. Buvo numatyta, kad visos baltiečių sovietinės respublikos

būtų įjungtos į didžiąją Tarybų Rusiją, kuri nuo 1922 gruodžio 30 pasivadino Sovietų Sąjunga, arba UdSSR.

Nuo komunistinių vyriausybų baltiečių srityse bolševikai atsisakė, kada susidūrė su atkakliu pasipriešinimu.

Pačioje Rusijoje ėjo pilietinis karas. Kad neturėtų pavojaus iš šalies, bolševikai 1920 metais 6 mėnesių eigoje su visom Baltijos respublikom sudarė taikos sutartis, kurios pastarosiom buvo naudingos tiek teritoriniu, tiek ir finansiniu atvilgiu.

Be to, Sovietų Sąjunga visas tris valstybes pripažino formaliai de jure.

Iš viso, buvo nuo tada rytuose taika. Jeigu Sovietų Sąjunga po dvidešimties metų nebūtų okupavusi respublikų, kurias ji pirmoji buvo pripažinusi, būtų galėjės Sovietų Sąjungą vadinti tauriu kaimynu, kuris laikosi 1920 sutarčių dvasios.

Nebuvo baltiečių interesas padėti baltiesiems rusam ir visom antikomunistinėm jėgom jų kovoję prieš bolševikus. Lietuviai, kaip estai bei latviai, buvo interesus tik išvairti bolševikus iš savo žemių. Galutinis bolševikų žlugimas būtų galėjės virsti pavojum baltiečių nepriklausomybei. Nacionalistų rusų laimėjimas būtų pripažinęs baltiečių vyriausybę geriausiu atveju tik ribotą autonomiją. Tam tvirtinti yra pakankamai paskelbtos medžiagos.

Kadangi Tautų S-ga nepasitiekė nežinomom baltiečių respublikom, kurios tarp kitko numatė tokias didžiules revoliucijas prieš nuosavybę, jos pasidarė 1920 realias išvadas iš esamų aplinkybių, nepaisydamos nepritarmos Lenkijos, kuri dar buvo karo padėtyje su bolševikais, nei kitų kaimynų.

(Toliau — Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykiai po sutarčių).

JAUNIMO KONGRESUI REIKIA PINIGŲ

Iki jaunimo kongreso liko tik keturi mėnesiai. Komitetai, komisijos, pakomisijos užimti didžiąja ruoša, kolonijose jau išrinkti ar renkami atstovai. Ir dabar prieš akis iškyla pati didžioji problema — pinigai.

Finansų komisija New Yorke gauna laiškus iš viso pasaulio ir juose prašoma konkrečios paramos, kad galėtų atvažiuoti kiek galima daugiau atstovų iš tolimesniųjų kraštų.

Kun. Myk. Tamošiūnas, Kolumbijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, rašo:

"Esame numatę sudaryti sąlygas, kad galėtų dalyvauti 12-15 jaunuolių grupė: 6 iš Medelino ir 6 iš Bogotos — tai du didieji lietuvių kolonijų branduliai Kolumbijoj. Bent koks tautinis ir kultūrinis veiksmas sunkus dėl mažo lietuvių skaičiaus, be to, tautiečiai plačiai išsiblaškę po visą kraštą. Tautinės dvasios ir lietuviybės palaikymas mums yra gyvybinis reikalas, dėl to daroma visa, kad tie atstovai galėtų dalyvauti kongrese, bet turim bėdų su lėšomis, nes sunku sutelkti didesnę sumą. Be to, žema P. Amerikos pinigų vertė reikalau dar pastrina. Užtat mums būtina reikalinga parama iš centrinio kongreso komiteto, nes, be tokios pagalbos, mūsų jaunimas negalės dalyvauti ir teks nutraukti bet kokią pasirengimą.

Pati kelionė, dokumentų paruošimas, visokie Kolumbijoj esantieji išvykimo mokesčiai bei neišvengiamos asmeninės išlaidos sudaro apie 600 JAV dolerių vienam asmeniui, o visai grupei būtų apie 8,000 JAV dolerių. Dalį lėšų padengs vyks-tančiųjų tėvai, dalį parūpins Kolumbijos LB, bet neišvengiama pagalba iš centro.

I PLJK proga iš centrinio rengimo komiteto Kolumbijos jaunimui buvo duota 1,500 dol. ir taip buvo sudarytos sąlygos 6 atstovam. Šiemet, kad galėtume įvykdyti numatytą planą, reikalinga mažiausiai 2,500—3,000 JAV dol. parama."

Veiklesnieji JAV jaunimo metų komitetai smarkiai juda. Pavyzdžiui, Rochesteryje jau surinko 600 dol., t. y. apie 30 proc. skirtos normos — 2100 dol., kas yra gana didelė suma negausiai kolonijai.

Energingai reikiams ir Bostonas, kur jaunimo metų komitetui pirmininkauja Česlovas Kiliulis. Tenyktį komitetą sudaro 15 aktyvių asmenų, kurie pasiryžę skirtąją normą ne tik išpildyti, bet ją ir praškti.

New Yorko jaunimas yra sudaręs pajėgų komitetą — jam atiteko nelengva užduotis, nes New Yorkui nustatyta 12,500 dol. norma. Nors kolonija didelė, bet, tokiai sumai sutelkti, reikės sukaupyti pastangų ir neeilinio pasišventimo. (rpė)

Okupuotoj Lietuvoj

Vilniuje baigtas sukurti filmas "Mažoji išpažintis", pagal rašytojo Vyt. Bubnio apysaką "Arberonas". Vaizduojami 17-mečio pergyvenimai, jo dvasinis pasaulis. Tėvo vaidmenį Panevėžio dramos teatro aktorius V. Karka. (E)

Vilniaus universitete veikia studentų teatras, jau pastatęs visą eilę veikalų. To teatro repertuaras remiasi originaliaja dramaturgija, jaunaisiais autoriais, nevengiama kamerinių spektaklių su polinkiu į psichologizmą, simbolius. Nors universitetas teatrą remia, tačiau jis neturi pastovių patalpų. (E)

SPARTA — Rašomos mašinėlės iv. kalbomis, radio, spalv. TV, computeriai, iv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. (516) 757-0055.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS. BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue. Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermentis dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434

RIMOS ir JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas. Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St. Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Bto, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prie namo kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

MONUMENTS HOLLANDER-CYPRESS CORP. — kapinėm paminklų projektuotojai ir statytojai, 800 Jamaica Ave. Brooklyn, N.Y. 11208. Priešais Cypress Hills kapines. Tel. AF 7-2332. Užsakymai atliekami visose kapinėse.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, ved. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421. 296-2502 arba 296-7774; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigiamom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom ir namus lietuviškus skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 ORCHARD ST. New York, N.Y. 10002. telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užsakykite ir įsitikinsite!

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gra- u vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti fot- jatarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. — AM ir 97.9 meg. FM. bangomis. Direktorius dr. Jok. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. 201—232-5565

New Jersey — "Music of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05 - 9:00 val. vak WSOU-FM, 89.5 meg. — anglų kalba, per Seton Hall Univ. radijo stotį. Dir. prof. dr. Jokubas Stukas, So. Orange, N.J. 07079.

NEW YORK — Laisvės žiburs, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHEI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycle: šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123: PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais. 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754

HARTFORDO LIETUVIŲ TĖVYNĖS GARSŲ radijo valandėlė nauju laiku! WKSS-FM 95.7 sekmadieniais nuo 9-10 valandos vakaro. Vedėjas Algimantas Dragunevičius, 273 Victoria Rd. Hartford, Conn. 06114; 249-4502

DETROIT, MICH. — Lietuviškų Melodijų radio valanda, WMZK-FM, banga 98 mc., pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550 arba Briedis Realty tel. 883-5244.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12-12:45 val. p.p. Liet. Radijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

**Lietuviška
KELIONIŲ
AGENCIJA**

VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Keliones į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose: LEKTUVAI VIESBUČIAI LAIVAI (Cruises) AUTOBUSAIŠ įdomių vietų lankymas	Specialios nuolaidos: INDIVIDUAMS (ekskursiniais bilietais) GRUPŲMS JAUNIMUI ŠEIMOMS
---	---

Vasario 16, Lietuvos nepriklausomybės dieną, New Yorke Lietuvos gen. konsulas ir Lietuvos Laisvės Komitetas buvo surengę priėmimą, į kurį atsilankė nemaža lietuvių ir kitų tautų atstovų. Nuotr. Lietuvos konsulas A. Simutis su Gabon valstybės gen. konsule dr. Marion M. Preminger. Nuotr. L. Tamošiūčiū

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281

Business Office GL 2-2923

THE WORKER by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIASSecond-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published weekly

Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Nauji žodžiai
ar nauja politika?

Valstybės departamento pareigūno D. Martin mintys, pareikštos gruodžio 14 Philadelphiaje, LB surengtame pokalbyje, šio laikraščio buvo taip perduotos: "esą Amerika tepasiska už Baltijos tautų laisvą apsisprendimą, o tai nebūtinai reiškia nepriklausomybę — tai gali reikšti apsisprendimą Sovietų Sąjungos federacijoje" (sausio 5).

Amerikos Lietuvių Taryba ėmėsi iniciatyvos aiškintis su p. Martin, ką reiškia anos jo mintys. Jo atsakymų turinį atspasakoją šiame puslapy spausdinama "Amerikos Lietuvių Tarybos Informacija". Pagal šį atspasakojimą p. Martin aiškino, kad pasisakymas ne už "nepriklausomybę", o už "apsisprendimą" galys reikšti Baltijos valstybių teisę būti galimos "Jungtinės Europos" nariu, o to nario nepriklausomybė jau savaime apribojama.

Pažymėtina, kad perėjimas nuo "non-recognition" prie "self determination" priklauso ne vienam p. Martinui valstybės departamente. Pažymėtina taip pat, kad tai įvyko vienerių metų eigoje. Tai matyti sugretinant valstybės sekretoriaus William P. Rogers pereinamųjų metų ir šių metų laisvus Lietuvos atstovų J. Kajeckui.

1971 sausio 27 rašė: "The United States Government, by its continued non-recognition of the forcible incorporation of Lithuania, affirms its support for Lithuania's right of self-determination".

1972 vasario 15 rašė: "The United States Government continues to understand and sympathise with the aspiration for self-determination of the Lithuanian people".

Ar šiemet tik atsitiktinai praleisti pabrūkietieji pernykščiai žodžiai, ar tai naujas posūkis?

Amerikos Lietuvių Tarybos Informacijoje išaiškinta ir dalykų, kurie liečia pvz. Vyriausios Lietuvos Išlaisvinimo Komiteta.

Sakoma: "p. Martin pareiškė, kad JAV pilietis negali būti laikomas turįs ir kurio nors kito krašto pilietybę".

Taip pat sakoma: "Jei eitu reikalas apie pripažinimą kokios nors egzistinės vyriausybės ar kokio kito organo atstovauti pavergtai tautai, tai pirmoji eilė reikėtų nustatyti, ar JAV piliečiai nelemia ir nederiguoja tokio organo veiklos".

Pasakyta pats principas. Bet tai, kas p. Martin pasakytą, konkrečiu atveju reiškia: Vliko nariai daugumas yra JAV piliečiai, ir pagal Martin žodžius jie negali būti laikomi atstovaujant pavergtai tautai.

Dar daugiau: net jeigu toks organas būtų sudarytas ir ne iš JAV piliečių, tai dar reiktų žiūrėti, ar jo veiklos "netemia ir nederiguoja" JAV piliečiams.

Šie dabar pasakyti žodžiai rodo, kokios reikšmės turėjo kitados: siekimas išlaikyti Vliko sudėty tik Lietuvos piliečius. Siekimas išlaikyti Vliką tokio charakterio, kokį dar išlaikė iki šiol Lietuvos Laisvės Komitetas ir Lietuvos delegacija Pavergtos Europos Seime.

Patinka ar nepatinka tie p. Martin žodžiai, bet sveika yra žinoti realią padėtį.

Už tos padėties išaiškinimą dėkingumas priklauso JAV LB, kuri "išprovokavo" p. Martin; dėkingumas priklauso Amerikos Lietuvių Tarybai, kuri išgavo p. Martin atviresnius pareiškimus apie naujas idėjas valstybės departamente.

JAV KONGRESE APIE LIETUVĄ

JAV Kongreso Senatas ir Atstovų Rūmai savo narių pareiškimais atžymėjo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 54-ją sukaktį.

Senate, Illinois senatoriui C. Percy vadovaujant, vasario 16 ir 17 buvo "Lietuvos dienos". Pirmąją kalbėjo aštuoni senatoriai, antrąją — taip pat aštuoni. Du kalbėjo anksčiau, vasario 9 ir 15, vienas kalbėjo dar ir kito vardu, tad iš viso ligi vasario 17, imtinai, JAV Kongreso Senate Lietuvą minėjo, kalbėjo apie jos praeitį bei dabartinę okupaciją 19 senatorių.

Kongreso Atstovų Rūmuose "Lietuvos diena" įvyko vasario 17. Invokaciją sukalbėjus liuteronų Siono parapijos kunigui J. V. Josupaičiui, iš Chicago, ir vadovaujant liutuvų tautos bičiuliui Daniel J. Flood, iš Pensylvanijos, per vieną valandą šilts žodžius Lietuvai skyrė net 32 Atstovų Rūmų nariai: Kiti kalbėjo apie Lietuvą ar pareiškimus įteikė skelbti Kongreso leidiny vasario 7, 9 ir 16. Iš viso, pagal Eltos žinias, ligi vasario 17, imtinai, apie Lietuvą kalbėjo 64 Atstovų Rūmų nariai. Tad bendras JAV Kongrese kalbėjusių narių skaičius ligi vasario 17 siekė 83 (19 senatorių ir 64 Atstovų Rūmų

nariai — pernai ta pačia proga kalbėjo 105).

Kalbėję senatoriai, kam jie atstovavo

19 kalbėjusių senatorių atstovavo 14 JAV valstijų. Čia duodamas jų sąrašas (raide R žymimi respublikonai, D — demokratų). Arizona — P. J. Fannin (R), Colorado — G. Allott (R), Connecticut — A. Ribicoff (D), Illinois — Ch. H. Percy (R), Indiana — B. Bayh (D) ir V. Hartke (D — jo vardu kalbėjo sen. Byrd), Michigan — R. P. Griffin (R), Nebraska — C. T. Curtis ir R. L. Hruska (R), New Jersey — C. P. Chase (R), ir H. A. Williams, Jr. (D), Oregon — R. W. Packwood (R), Pensylvanija — R. S. Schweiker (R) ir Hugh Scott (R — respublikonų lyderis senate), Rhode Island — J. O. Pastore (D) ir C. Pell (D), S. Carolina — S. Thurmond (R), Virginia — H. F. Byrd, Jr. (D), Wisconsin — W. Proxmire (D).

Kaip matyti, net penkių valstijų abu senatoriai pasisakė Lietuvos reikalu. Šiais metais, bent ligi vasario 17, pasigesta anksčiau kalbėjusių senatorių, atstovaujančių valstijom su gausiais liutuvų telkiniais, kaip Mary-

land, Massachusetts, New York, Ohio.

Atstovų Rūmų nariai atstovavo 21 valstijai

Kaip minėta, Kongreso Atstovų Rūmuose apie Lietuvą, jos padėtį, šventę kalbėjo ar pateikė savo pareiškimus ligi vasario 17 iš viso 64 nariai. Ne vienas pridėjo minėjimuose priimtas rezolucijas, straipsnius spaudoj ir Liutuvų Bendruomenės paruoštą medžiagą.

Atstovauta 21 valstija: Alabama (vieno atstovo pareiškimas), Alaska (1), Arizona (1), California (3), Colorado (1), Connecticut (3), Illinois (5), Indiana (2), Louisiana (2), Maryland (2), Massachusetts (3), Michigan (6), Minnesota (1), Nebraska (1), New Hampshire (1), New Jersey (6), New York (11), Ohio (3), Pensylvanija (8), Washington (1) ir Wisconsin (1).

Iš valstijų sąrašo matyti, kad Lietuvą priminė net tokios valstijos, kuriose liutuvų nėra ar tegyvena vos vienas kitas (Alaska, Louisiana). Šiais metais, atrodė, kiek mažiau atstovų kalbėjo iš Kalifornijos ar Illinois, tačiau, kaip jau įprasta, Lietuvą gausiai atžymėjo atstovai tokių valstijų, kaip Connecticut (trys iš šešių), New Jersey

(6 iš 15), Pennsylvania (8 iš 27) ar New York (11 iš 41). Jau įprasta, kad Lietuvą retai ar visiškai jos neprisimena Florida, Georgia bei kitos pietų valstijos (išskyrus Louisiana), dar Kentucky, Iowa, Kansas, Montana, Vermont, Maine ir kt.

Kas tie atstovai, Lietuvą prisiminę

Ne vienas jų atžymėjo Lietuvą, išskėlė liutuvų vedamą laisvės kovą, savo pareiškimus papildė straipsniais, rezolucijomis. Už tai jiems priklauso padėka. Čia Elta pateikia tų 64 kalbėjusių ar pateikusių pareiškimus, sąrašą. Jei dar bus daugiau pasisakymų, tai šių pavardės bus paskelbtos vėliau.

Alabama — J. Buchanan (R), Alaska — N. J. Begich (D), Arizona — J. J. Rhodes (R), California — H. A. Smith (R), A. Bell (R) ir B. M. Goldwater, Jr. (R), Colorado — J. D. McKeivitt (R), Connecticut — R. W. Steele, Jr. (R), J. S. Monagan (D) ir E. T. Grasso (D), Illinois — W. (nukelta į 6 psl.)

VASARIO 16-TOJI
LIETUVOS PASIUNTINYBĖ

Lietuvos agstovas ir ponis Kajeckai Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 54 m. proga vasario 15 surengė priėmimą Lietuvos pasiuntinybės rūmuose. Dalyvavo per 150 svečių. Jų tarpe buvo JAV valstybės pasekretorio U. A. Johnson žmona, valst. departamento protokolo šefas Mosbacher su žmona ir pavaduotoju, dep-to Rytų Europos skyriaus direktorius Baker, Jr., keli buvę R. Europos skyrių vadovai. Apaštališkasis delegatas L. Raimondi, diplomatinio korpuso dekanas Nikaragvos ambasadorius Saccasa, Panamos ambasadorius, Latvijos, Estijos diplomatai, Kongreso Atst. Rūmų narys D. Flood su žmona, atst. Rooney, iš New Yorko, su žmona, visa Voice of America vadovybė, daug politinio, ūkinio, kultūros gyvenimo atstovų, ukrainiečių atstovai ir kt. Dalyvavo ir lietuviai iš Washingtono bei kitų miestų. Altai atstovavo jos pirmininkas dr. K. Bobelis ir dr. K. Sidlauskas. Dalyvavo ir Kongrese invokaciją sukalbėjęs liuteronų kunigas J. V. Josupaitis, Liutuvų Bendruomenei JAV-se atstovavo valdybos n. Aušra Mačiulaitytė-Zerr su vyru. (Elta)

Pensylvanijos valstybės gubernatorių vasario 16 proga priėmė Philadelphia Lietuvos Bendruomenės delegaciją. Iš k. į d. sėdi Regina Dantiene, gubernatorių Milton J. Shapp, Roma Krušinskienė, stovi Philadelphia LB apylinkės pirm. Algis Danta ir vicepirm. Vytautas Radikas.

JUOZAS
ERETAS

TARNYBOJE LIETUVAI

28

Ispėja taip pat:

"Pirmoji emigrantų karta tik retai pasiekia tuos tikslus, dėl kurių paliko savo kraštą. Svarbu tad užkrestį ir kitą generaciją savo idealų meile, uždegti įpėdinius" (11 p.). "Tad nenusiminkime, jei mes nematome to laimėjimo, kurį Apvaizda skiria vėlesnei kartai. Svarbu tik veikti ir pasiaukoti, nes yra esminis aukos bruožas, kad ji visuomet 'apsimoka'" (14 p.).

Savo sugestijom tremčiai prof. J. Eretas stovi šalia prof. A. Maceinos ir dr. J. Gimiaus. Jie visi yra tremties meto šaukliai, nors jie yra trijų kartų atstovai: Eretas (1896) — "Romuvos" (Šalkauskio, Pakšto), Maceina (1908) — "XX Amžiaus (Dielininkaičio, Skrupskelio, Ylos), Gimius (1915) — Aidų (Bradūno...). Kai jie įprasmina tremtį darbu, kūryba, kova, auka, tarp jų nėra kartų prarajos.

Dėl to pastarosios generacijos atstovas dr. J. Gimius galėjo nuosirdžiai atsiilepti apie prof. J. Ereto trilogiją tremčiai: "Tai brošiūriniai leidiniai, bet telkia daug minčių, vertyb permąstyti liutuviskajai išeivijai, ypač jauniui. Iš šių leidinių akivaizdžiai matyti, kiek visi lietu-

viškieji rūpesčiai jam yra savi. Kai vienam antram patriotizmas ima atsidurti į "kryžkeles" net iš tų, kurie anksčiau buvo savinęsi tautiško monopolį, tai Eretas ir šiandien išskyla skaisčiu liutuviškojo patriotizmo žadintojui" (Juozas Gimius, Mūsų savasis Eretas, Aidai 1966 Nr. 9, 394 p.).

Nėra prarajos net tarp Ereto ir Maironio, vertinant jų konstruktyvias programas, nors Maironis savo programą skelbė poezija, Eretas publicistika. O šio trečiojo laikotarpio Ereto publicistikos formoje ima vyrėti sentencijos. Tom žaibiškom tiesom žavėjo Maironis. Prie jų ima linkti ir Eretas:

"Dienai rašyti užtenka rašalo, šimtmečiams rašyti reikia asarų" (Tremtis, 12 p.). "Tačiau yra asarų, kurios palaimingesnės už sypseną" (13 p.).

"Jei tauta nori pasilikti ištikima sau, ji pirmiausia turi pasilikti ištikima savo kalbai" (15 p.).

"Didieji dažnai tik tuo dideli, kad meta ilgą šešėlį" (Tremties liutuvius idėjų sukuryje, 7 p.). "Nei tautos nei jų emigrantų dalys nemiršta, jei jos pačios nenori mirti" (t. p. 8 p.). "Liūdna, jei mūsų gabumus vilgo skausmo asaros, bet dar liūdniau, jei juos aptaško pertekliaus taukai" (t. p. 9 p.).

Panašumas tarp vienos ir kitos kartos suprantamas, nes vienos ir kitos kartos plunksnos rašė panašioje padėty esantiems liutuvim.

APELIACIJA I EUROPA

Naujose pozicijose Ereto plunksna rašė ir senosios tėvynės žmonėms. Dvejopai rašė: tenkino jų tautinį interesą — surinkti žinias apie šveicarų architektus, dirbusius kitados Rusijoje ar Baltijos kraštuose caro laikais; skatino juos išeiti iš savosios izoliacijos ir Europos reikalus paversti savo tautiniais reikalais.

Jei Europa praranda savo misiją šviesti kultūrine šviesa, gyventi Europos tautų solidarumu, belieka su Europa atsisveikinti ("Abschied von Europa", 1955). Europos solidarumu yra nusipelnusios ir Baltijos tautos. Apie Baltijos tautas ir prašneka europiečiam autoriui leidyne "Baltisches Schicksal" 1970.

Tai 40 pusl. knygėlė su keturiais rašiniais, anksčiau skelbtais Žiuricho ir Bazelio spaudoje (Apie baltiečių tautas ir kalbas. Lietuva. Latvija. Estija). Nes esą "protarpiais pakalbama apie baltiečius, bet kas apie juos jau bežinoma" Reikia, kad europiečiai pažintų Baltijos tautų grožį ir juo žavėtusi; kad pažintų baltiečių skausmus ir juos laikytų sava neužgydoma žaizda.

Čia žurnalistinės plunksnos uždavinys parodyti tą likimą taip, kad jis būtų pastebėtas, sulauktų skaitančiojo simpatijos pritarimo.

Kokiom idėjom to siekiama prieti prie europiečio?

(a) Apeliacija į europiečių giminytės sentimentą. — "Europoje tekėtų mažiau kraujo, jei jos gyventojai žinotų, kaip glaudžiai jie yra vienas su kitu susigiminiavę, susibrolavę. Mes sudarome — su mažom išimtim — vieną vienutėlę tautų bendruomenę, vieną tikrą šeimą, kuri nuo islandiečių šiaurėje iki italų pietuose ir nuo senųjų indų rytuose ligi prancūzų vakaruose apima didžiąją kultūrinių tautų dalį" (8 p.). — Baltiečiai yra tos šeimos nariai.

(b) Apeliacija į humanistinę sąžinę. — Autorius skiriasi nuo tų, kurie nori svetimą skaitytoją sudominti Lietuvos politinė ir karų istorija. Autorius rodo problemos humanistinę pusę. Pačiais pirmaisiais sakiniais pažymi, kad esą dabar ku mažiausiai kalbama apie sunaikinimą "moralinių vertybių, kurių jokie atlyginimai atstoti negali". Pasmerkdamas tuos (kryžiuočius, rusus, sovietus), kurie šias humanistines vertybes sunaikino ar tebeina, žudydami žmones, autorius netiesiogiai žadina skaitytojo moralinę rezistenciją prieš visa užgožiančius materialinius interesus, jėgą, žvėries įsigalėjimą. Apeliuodamas į europiečio humanistines tradicijas, autorius ir telkia dėmesį į baltiečių humanistines vertybes. Jos yra — kalba, kūrybinė jėga (pasireiškusi dainom, individualiais menais, filosofija, ūkinio gyvenimo pažanga), pats baltiečių charakteris su jo humanistiniais bruožais.

Toliau — kokiom žurnalistinio meno priemonėm įteigia tas giminytės ir humanistines idėjas?

(Bus daugiau)

JAUNIMO ŽYGIO VADOVAI INFORMAVO APIE SAVO DARBUS IR PLANUS

Dažnai sakoma, kad šių dienų jaunimas išsišlakšęs, nutoles nuo bažnyčios, nuo savo tautinių papročių, paskendęs svetimų jūroje.

Visai kitas nuotaikas išgyveno lietuviškos visuomenės dalis, kuri atsilankė į "Jaunimo žygio už tikėjimo laisvę" sušauktame viešame pasitarime vasario 4 Ramada Inn, Clevelande. Susirinkime komitetas norėjo painformuoti apie nuveiktus darbus.

Viešą posėdį malda pradėjo Sv. Jurgio lietuvių parapijos vikaras kun. Kęstutis Žemaitis. Atidaromą žodį tarė Žygio pirmininkas Algirdas Muliolis, suminėdamas dabartinį vykdomąjį komitetą: vicepirm. inž. R. Bublj, sekr. O. Kliorytė, išd. K. Sušinską, narius D. Grigaliūnienę, dr. S. Matą, kun. K. Žemaitį ir A. Balašaitienę. Žygio informacijos atstovę. Vicepirm. inž. Romualdas Bublys informavo, kad šis jaunimo sąjūdis įsikūrė Clevelande prieš porą metų paskatinimas II Vatikano susirinkimo. Žodyje į

viso pasaulio jaunimą susirinkime buvo pasakyta: "Jūs rengiatės paimti žibintą iš vyresniosios kartos rankų ir nešti jį į pasaulį, kuris išgyvena pačių didžiausių savo istorijos pasikeitimų laikotarpį." Mūsų jaunimas ypatingą dėmesį į šiuos žodžius atkreipė, nes tėvynėje siaučia religinė priepauda, o išeivijoje nutautėjimas yra kitas mūsų tautos išnykimo pavojus. Į žygio komitetą įsijungė Akademinis skautų sąjūdis, Korp! Neo-Lithuania, Lietuvių skautų seserija, Lietuvių skautų brolija, Lietuvos vyčiai, Moksleivių ateitininkų sąjunga, Pasaulio Lietuvių Bendoruomenės jaunimo sekcija, Studentų ateitininkų sąjunga.

Pranešėjas palietė ir visus organizacinius sunkumus, kuriuos komitetas turėjo nugalėti, kad savo veiklą galėtų toliau tęsti. Visą darbų statistiką būtų sunku išvardinti, bet negalima nepaminti tokių svarbių dalykų kaip dokumentacija apie religinę padėtį Lietuvoje, šimtai laišku, kurie buvo išsiuntinėti

Amerikos valdžios pareigūnams, kunigams, vyskupams, ambasadoriam Jungtinės Tautos ir t. t. Ypač ryšiam su Lietuvos kunigų peticija sovietų valdžiai ir kun. Antano Šeškevičiaus byla. Komitetas išleido ir platina lietuvių dvasinio aptarnavimo statistiką, anketą apie dabartinę religinę padėtį. Turi paruošęs puikią medžiagą religinėm temom jaunimo diskusijoms. Išleido įspūdingą sagę "Aš Kristaus". Palaiko ryšius su Anglijos vėikiančiu komitetu "The Committee to study religious persecution behind the Iron Curtain". Komiteto nariai turėjo progą susitikti ir pasikalbėti su šio komiteto pirmininku dr. C. Bordeaux.

Žygio tikslą ir jo reikšmę plačiau paaiškino kun. Kęstutis Žemaitis, pradėdamas Tumo Vaižganto žodžiais: "Ieškojau laimės kitiems ir tapau laimingas pats". Jis trumpai paaiškino tris pagrindines Žygio kryptis: religijos mokymo laisvę Lietuvoje, bažnytinę savivaldą išeivijoje ir vidinę laisvę tarmajant Dievui bei žmonėm.

Diskusijas įdomiai vedė Aurolėja Balašaitienė. Iš gautų Žygio platinamų anketų apie išeivijos religinę padėtį davė labai įdomių davinų. Diskusijose taip pat išryškėjo audiencijos pas Sv. Tėvą padėtis. Plačiau išsiaiškinta dėl ryšio tarp religijos ir lietuvių. Išdiskutuotas Žygio įnašas į Jaunimo kongresą.

Susirinkusieji rodė savo pilną moralinę paramą komiteto ateities veiklai. Energingas Žygio pirmininkas Algirdas Muliolis, padėkojęs visiems, pakvietė toliau pasisnekučiuoti prie kavo.

Visi išsiskirstė pakilia nuotaka. Linkėtina, kad visi remtų šį jaunimo pradėtą darbą, plačiau skleisdami Žygio idėją.

I.S.B.

Pranešimas visiems ateitininkams

Ateitininkų Federacijos valdyba paskelbė Federacijos vado ir kontrolės komisijos narių rinkimus. Rinkimams praversti Federacijos valdyba sudarė AF rinkimų komisiją, kuriai vadovauja dr. Romualdas Kriaučiūnas, 1816 Tecumseh River Drive, Lansing, Michigan 48906, U.S.A.

Pagal Ateitininkų Federacijos korespondencinių rinkimų nuostatus, balsuoti gali visi ateitininkai, turį teisę rinkti MAS, SAS ar ASS padalinių vadovybes.

Remdamasi rinkimų nuostatais, AF rinkimų komisija skelbia visų ateitininkų registraciją. Iki kovo 15 visos ateitininkų padalinių vadovybės prašomos pristatyti sąjungų centro v-bom tikslų padalinio balsuotojų sąrašą. Ateitininkai, šiuo metu nepriklausą jokiai padalinio, registruojasi atitinkamos sąjungos centro valdyboje centriniame vienetė. Registruojantis turi būti pranešta balsuotojo vardas, pavardė ir pilnas adresas. Iki balandžio 1 sąjungų centro valdybos pristato balsuotojų sąrašus AF rinkimų komisijai.

Remiantis rinkimų nuostatais, kiekvienas ateitininkas gali tikrinti balsuotojų sąrašą. AF rinkimų komisija nusprendė, jog pasiteiravimai šiuo reikalu turi būti atlikti iki balandžio 15.

Kandidatus siūlyti, kaip nurodyta rinkimų nuostatose, gali ne mažiau kaip penki balsuotojai. Galima siūlyti tiek kandidatų, kiek yra renkamyj, t.y. Federacijos vadui ir trim kontrolės komisijos nariams. Reikia nurodyti kandidatų vardus, pavardes, amžių, adresą ir pridėti raštinę sutikimą kandidatuoti. Siūlytojai turi pasirašyti, nurodydami savo adresus ir ateiti.

Vilnių paskelbta, jog rugpjūčio mėn. Prahoj, Čekoslovakijoje, rengiamos Lietuvos kultūros dienos. Tarp Vilniaus ir Prahos universitetų pasirašyta bendradarbiavimo sutartis. Į Prahą paskaitų skaityti išvyksta keli Vilniaus universiteto profesorai: J. Kubilius (rektorius), J. Viščiakas, K. Daukšas, Y. Polukordas. Numatyta, kad Prahoje atliks praktiką eilė Vilniaus universiteto studentų grupių. (E)

25. Apreiškimo parapija, Brooklyn, N. Y.
26. Sv. Kryžiaus parapija, Chicago, Ill.
27. Lietuvių misijos, Vokietija.
28. Lietuvių misijos, Belgija.
29. Vatikano lietuvių radijas, Vatikanas.
30. Sv. Pranciškaus seserys, mokykla, Pittsburgh, Pa.
31. Sv. Pranciškaus seserys, mokykla, Elizabeth, N.J.

Sv. Kazimieras, Lietuvos globėjas, kurio šventė minima šį šeštadienį. Dail. A. Valesko vitražo eskizas Sv. Kryžiaus parapijos vienuolyno koplyčiai Chicagoj.

Maldos galybė ir Lietuvos laisvė

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa, kaip buvo anksčiau Darbininke skelbta, šiemet suorganizavo maldos ir aukos vakų komunistų rusų okupuotai Lietuvai ir lietuviams gelbėti. Kiekvienai dienai priskiriama kita vietovė. Šį kartą skelbiame kovo mėnesio maldų kalendorių.

1. Sv. Kazimiero Kolegija, Roma, Italija.
2. Sv. Kazimiero parapija, Plymouth, Pa.
3. Sv. Kazimiero parapija, Pittston, Pa.
4. Sv. Kazimiero, Lietuvos globėjo šventė — visi meldžiasi.
5. Sv. Juozapo parapija, Scranton, Pa.
6. Sv. Kazimiero parapija, Chicago, Ill.
7. Sv. Kazimiero parapija, Delhi, Kanada.
8. Sv. Kazimiero parapija, Gary, Ind.
9. Sv. Kazimiero parapija, Nashua, N. H.
10. Sv. Kazimiero parapija, Providence, R. I.
11. Sv. Kazimiero parapija, Westfield, Mass.
12. Nekalto Prasidėjimo Švč. Mergelės parapija, Cambridge, Mass.
13. Sv. Kazimiero parapija, Windsor, Kanada.
14. Sv. Kazimiero parapija, Winnipeg, Kanada.
15. Vysk. A. Deksnys, vyskupas V. Europos lietuviams, Vokietija.
16. Sv. Pranciškaus seserys, mokykla, Philadelphia, Pa.
17. Sv. Petro parapija, Akron, Ohio.
18. Sv. Juozapo parapija, Du Bois, Pa.
19. Sv. Jurgio parapija, Cleveland, Ohio.
20. Sv. Juozapo parapija, Binghamton, N. Y.
21. Sv. Juozapo parapija, Hanover, Pa.
22. Sv. Juozapo parapija, Mahanoy City, Pa.
23. Vasario 16 gimnazija, Vokietija.
24. Sv. Pranciškaus seserys, mokykla, Keamy, N. J.

Antanas Mončys — Piešinys Kryžiaus Kelių skulptūrom (tušas)

GYVENIMO *Gavėninės mintys* PUSIAUSVYRA T. LEONARDAS ANDRIEKUS, O.F.M.

I
Kadaise garsi lietuvių poetė dainavo:

Gyvenimas mano — vėjas

palaidas,

Kaip sakalas skrieja per tyrus

laukus.

Gyvenimas mano — pavasario

aidas,

Gyvenimas mano — sapnas

klaikus.

Visuose šiuose pavadinimuose yra daug tiesos.

Žmogaus gyvenimas gali tapti "vėjas palaidas", jeigu jo nevaldys protas.

Kaip laukinis paukštis įsai daužysis pasaulyje, kol audros suplės sparnus, nepasiekus ramybės kalno.

Žmogaus gyvenimas gali būti vadinamas "pavasario aidu", jeigu remsis tik staigiais džiaugsmo švytuliais.

APŽVALGA

— Australijoje Sydney savaitinis "The Catholic Weekly" (jo tiražas siekia per 100.000 egz.) sausio 20 įdėjo stambios antraštės žinią "Lietuviai siunčia telegramą popiežiui". Toliau pateiktas pilnas tekstas telegramos, kurioje Melbourne įvykęs Lietuvių katalikų federacijos suvažiavimas nurodė į ok. Lietuvoje kunigų J. Zdebskio ir P. Bubnio suėmimus, primamas religijos persekiojimas Lietuvoje, prašoma, kad popiežius viešai pareikštų užuojautą persekiojamai lietuvių tautai. Telegramą pasirašė Lietuvių katalikų federacijos Australijos pirmininkas Viktoras Laukaitis.

(E)

Pastoriaus Richard Wurmbrando, buvusio komunistų kalinio, leidžiamas mėnesinis biuletenis "Jesus to the communist world inc." (The Voice of the Martyrs) buvo paskelbęs išniekintos Vilniaus šv. Mykolo bažnyčios nuotrauką. Jai matyti bažnyčioje eksponuoti sanitariniai įrengimai, matyt, rodomi, žiūrovams. Biuletenis — antikomunistinis ir skelbia daug žinių apie katalikų bei krikščionių persekiojimą komunistinės santvarkos kraštuose. Jo adresas: P. O. Box 11, Glendale, California, 91209, USA.

(E)

Pagaliau žmogaus gyvenimas gali virsti ir "sapnu klaidiu", jeigu jis nebeuorės nieko bendro turėti su realybe.

Laimingas žmogus, kuris išlaiko pusiausvyrą!

Besaikis įsigilinimas į dramą mūsų žemiškųjų dienų pusę pripildo žmogų pesimizmu.

Besaikis išvaizdavimas saulėtos tikrovės — be šešėlių — paverčia žmogų sapnuotoju ir net savęs paties kankiniu.

II

Abiem atvejais į pagalbą atskuba krikščionybė, paremta Kristaus Evangelija ir tūkstančių metų patirtim.

Ji nestumia žmogaus į neviltį, nors aplink siaustų uraganai.

Su religine pagalba mes esame pajėgūs iškilti virš jų nesužeistais sparnais.

Sventuosius bei Dievo išrinktuosius galima vadinti sakalais.

Krikščionybė nevaizduoja gyvenimo rožinėm spalvom, nors prieš akis atsivertę begalinės šviesybės erdvės.

Ji žino, jog žemiška laimė gali staiga užtemti.

Apie rojų žemėje krikščionybė kalba su rezervais, nes pažįsta žmogišką prigimtį.

Kas ją sužeidė, kaip ją sužeidė — turime atsakymus, bet dažnai laukiame matematinių tikslumų.

Religijoje to nėra — ji ne matematika, kuri laikosi griežtom formulėm bei teoreom.

Ji Dievo malonės ženklas — ji aušrinė žvaigždė, skelbianti artėjančią naują dieną.

III

Krikščionybės pilnai užtektų žmogaus dvasinei pusiausvyrai, jeigu jis negeistų per daug intensyvaus gyvenimo.

Žmogus nori paskrajoti sakalu ne Dievo, o šio pasaulio padangėse.

Jam rūpi visatos sąranga, planetų sudėtis, šviesos greitis, kelionės po žvaigždynus...

Jis sielojasi savo medžiagine gerove, koncentruojasi į miestus, ruošia didingus linksmybių spektaklius.

Žmogus nori beribio asmeninio gėrio valgyje, aistroje, įtampoje, ištekliuose — kartais iki galutinio išsisėmimo.

Lyg neužtektų gyvenimiškos tikrovės, jis dar kuria ir meninę, sukonstruodamas kraštutinius faktus į literatūrą ir paskui juos naujai išgyvendamas.

Genijų kūriniai — Homero Iliada, Dantės "Dieviškoji komedija", Šekspyro dramos yra ne kas kita, kaip sukonstruoti mūsų gyvenimas kovose ir pralaimėjimuose.

Nekalbėkime čia apie filmus, kurie bevaizduoja tik kraštutiniausias gyvenimo puses, išmušdami žmogų net iš protingumo vėžių.

Menas kilnina, liudydamas mūsų dvasinį pajėgumą, bet jis negali pakeisti religijos.

Krikščionybės atrama yra šis Kristaus teiginys: "Aš atėjau, kad žmogus turėtų gyvenimo, ir gausiai jo turėtų".

Taip nėra kalbėjęs nei Homeras, nei Dantė, nei Šekspyras...

Clevelande Jaunimo Žygio už Tikėjimo Laisvę komitetas pristatė visuomenei savo nuveiktus darbus. Nuotraukoje matome po pristatymo surengto pobūvio dalyvius.

Detroitė statoma nauja lietuvių bažnyčia

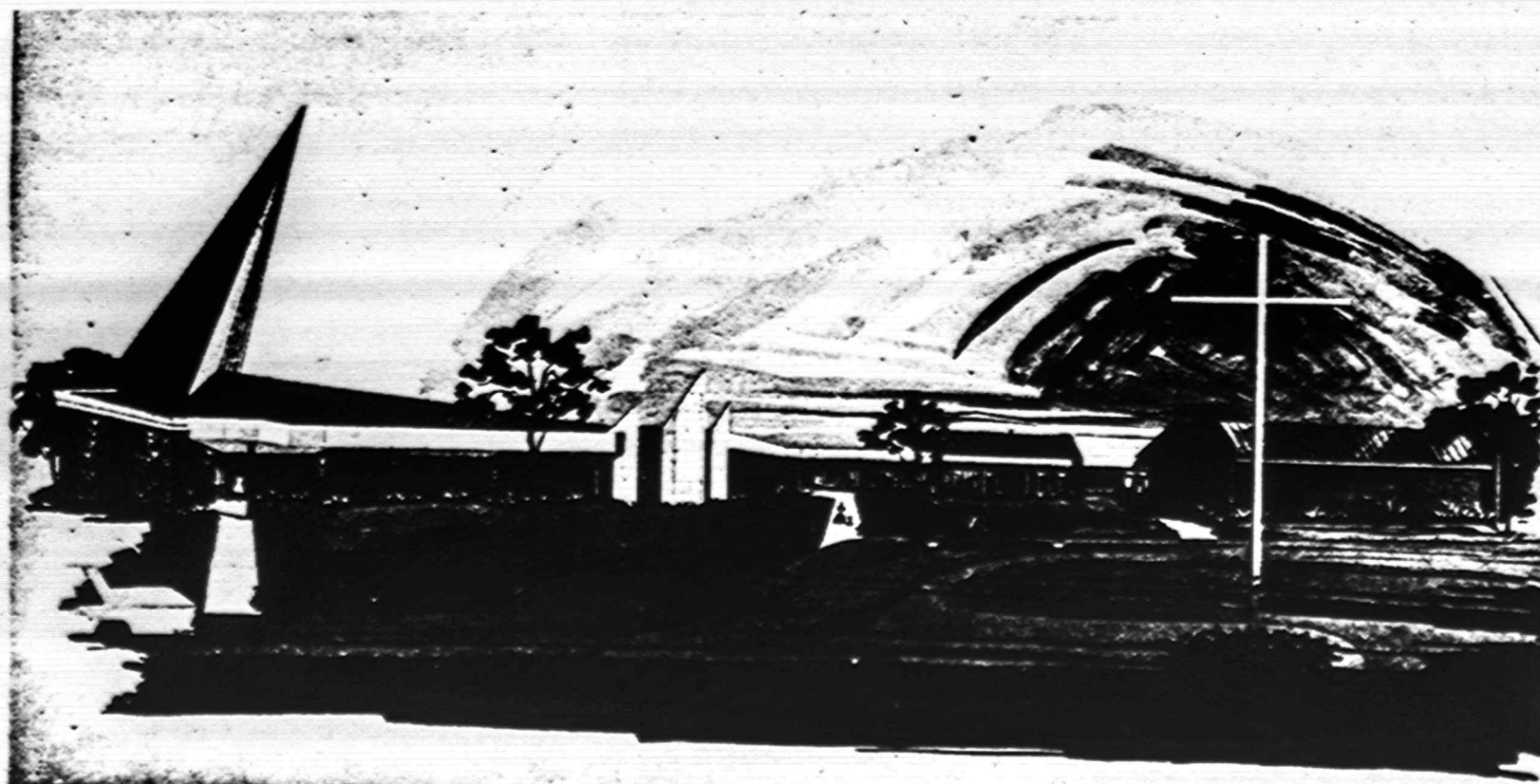
Sausio 11 Detroito vyskupijos bažnytinė vadovybė patvirtino visus Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos naujos bažnyčios planus. Prie tos bažnyčios bus ir kultūros centras. Davė leidimą pradėti statybas ir projekto užbaigimui sutiko duoti 100.000 dol. paskolą. Visa statyba kainuos per 800.000 dol.

Klebonija jau baigta. Šiomis dienomis pasirašoma su kontraktoriais sutartys. Greit pra-

sidės ir pati bažnyčios statyba.

Su nekantrumu lauktoji diena atėjo. Lietuviškas užsispyrimas, kantrybė ir parapičių atkaklumas privedė prie laimėjimo — ir toliau turėsime naują bažnyčią ir kultūrinį centrą. Parapičiai bus tikėtavai.

Visą projektą sukūrė architektas Alfredas Kulpa-Kulpavičius iš Toronto. Projekto vykdytojas architektas Albertas Kerelis iš Chicago. Jonas Urbanas

Detroito Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčios ir kultūrinio centro projektas: kairė bažnyčia, vidury mažoji salė, dešinė didžioji salė. Projektas arch. A. Kulpos-Kulpavičiaus, projekto vykdytojas arch. A. Kerelis.

GAUSIAI MINĖTA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENA

Hartford, Conn.

Paminėta Lietuvos
nepriklausomybė

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas, kurį buvo surengusi LB Hartfordo apylinkės valdyba, vyko net keturiais atvejais.

Vasario 7 d. lietuvių delegacija aplankė Connecticuto gubernatorių. Delegaciją sudarė LB New Britaino apylinkės pirmin. Bernardas Vilčinskas, LB Hartfordo apylinkės pirm. Steponas Zabulis, jaunimo vadovė Kotryna Marijošienė, klebonas kun. Juozas Matutis, LB tarybos narys dr. Petras Vileišis, adv. Leo Mazotas ir LB Connecticuto apygardos pirm. Algimantas Dragūnevičius. Dele-

gacija gubernatoriui Thomas Meskill įteikė dvi knygas, o gubernatorių paskelbė deklaraciją ir leido kapitolijoje iškabinti Lietuvos vėliavą.

Vasario 13 rytą buvo pamaldos Švč. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčioje. Organizacijos dalyvavo su vėliavomis. Mišias aukojo ir pamokslą angliskai pasakė klebonas kun. J. Matutis. Lietuviškai pamokslą pasakė kun. Vytautas Bitinas. Pamaldose dalyvavo ir Connecticuto gubernatorių Thomas Meskill su šeima. Per mišias giedojo Aido choras. Pagiedojo keletą giesmių, o pabaigoje — JAV ir Lietuvos himnus.

Oficialioji dalis vyko popiet LAP klubo didžiojoje salėje. Minėjimą atidarė LB Hartfordo apylinkės pirm. Steponas Za-

bulis. Minėjimui praversti pakvietė Luciją Zdanę. Įneštos vėliavos. Aido choras sugiedojo JAV ir Lietuvos himnus, taip pat ir "Maldą žuvusiems". Invokaciją sukalbėjo klebonas kun. J. Matutis. Pagerbti savanoriai kūrėjai: Jurgis Dragūnevičius, Matas Palubinskas, Pranas Špauškas ir Ramanauskas; jiems prisegta po gvazdiką.

Iš pavergtųjų tautų dalyvavo ukrainiečių atstovas; jis pasakė kalbą.

Pagrindinis kalbėtojas buvo Eligijus Sužiedėlis. Suminėjęs Lietuvos atsikūrimą ir kelius Lietuvai atvaduoti, lietuvių daugiausia jaunimą, kurį, pasak jo, reikia įtraukti į lietuvišką veiklą.

Buvo priimtos rezolucijos.

Aido choras pasirodė ir meninės programos daly: padainavo kelias dainas. Minėjimą pajavirino ir Hartfordo lituanistinė mokykla su deklamacijomis. Meninę programą papildė New Britaino Šv. Andriejaus vaikų choras ir instrumentalistai su muz. J. Beinorium priešaky. Jie su dainomis ir muzikos instrumentais pasirodė gana gražiai. Reikia pažymėti, kad šių mažųjų grupių yra dalis ir nelietuvių, bet jie lietuviškus dainų žodžius tarė gražiai.

Tėvynės Garsų lietuvių radijo valanda šiai šventei davė

Lietuvių delegacija vasario 7 lankėsi pas Connecticuto gubernatorių Thomas Meskill Hartforde. Gubernatorių su proga paskelbė Lietuvos nepriklausomybės šventės proklamaciją. Iš k. Bernardas Vilčinskas, Steponas Zabulis, Katerina Marijošienė, kun. Juozas Matutis, gubern. Thomas Meskill, dr. Petras Vileišis, adv. Leo Mazotas ir Algimantas Dragūnevičius.

NEWARK, N.J.

Vasario 16-tosios minėjimas

Jungtinis Lietuvos Reikalų Komitetas, sudarytas iš NJ Lietuvių Tarybos ir LB NJ apygardos, vasario 12 surengė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šventės minėjimą. Šventė buvo pradėta pamaldomis Švč. Trejybės parapijos bažnyčioje. Mišias aukojo parapijos klebonas prel. J. Scharmus, mišių metu giedojo solistė Irena Stankūnaitė ir Rūtos choras, vargonais pritarė muzikas Klemenas Bagdonavičius. Prieš pamaldas į bažnyčią buvo įnešta Lietuvos vėliava su uniformuota Amerikos lietuvių veteranų posto palyda. Choras iškiliai sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus.

Pamaldom pasibaigus, žmonės rinkosi į parapijos salę minėjimo akademijai. Minėjimą pradėjo NJ Lietuvių Tarybos pirmininkas Valentinas Melinis. Čia vėl Rūtos choras sugiedojo himnus ir žuvusiems už Lietuvos laisvę pagerbti Kačanausko Maldą. Prel. Scharmus sukalbėjo invokaciją, išsuirinkusius prakalbėjo LB centro valdybos vicepirmininkas visuomenininkas reikalas inž. Algimantas Gečys. Trumpoje, bet turiningoje kalboje svečias nušvietė, kas buvo padaryta ir kas numatoma daryti Lietuvos bylai judinti amerikiečių įstaigose, ir kvietė visus savo darbu ir auka dalyvauti Lietuvos laisvinimo darbuose, nes tam kiekvieną lietuvių įpareigojančios už Lietuvos laisvę sudėtos milžiniškos kraujo aukos ir Lietuvių pasiūkusių tautiečių nepalūžiantis noras vėl susilaukti laisvės dienų.

Pasizadėjęs minėjime dalyvauti, bet pačiu paskutiniu momentu dėl kitų priežasčių jautė negalėjus dalyvauti JAV

Atstovų Rūmų narys Peter Rodino pasizadėjo Lietuvos laisvės reikalui pasakyti kalbą Atstovų Rūmuose.

Kalbom pasibaigus, Rūtos ansamblis, vadovaujamas muziko J. Stankūno ir pianu palydimas solistės Irenos Stankūnaitės, padainavo Gudavičiaus Kur giria žaliuoja. Gailevičiaus Oi toli toli, Aleksio Pirmyn į kovą ir pabaigai Šimkaus Lietuviai esame mes gimę.

Akademinei daliai pasibaigus, dauguma dalyvių sėdo prie valgių apkrautų stalų ir, šokių muzikai grojant, praleido dar kelias valandas besišnekučiuodami ir besokdamai.

Nors minėjimo metu aukos ir nebuvo renkamos, tačiau Simonui Kontrimui, nors ir negalėjant, sutikus pasėdėti prie aukų lapo, Lietuvos laisvinimo darbui paremti buvo suaukota 152 dol. Šios aukos bus pasiųstos LB centro valdybai, kuri tuos pinigų paskirs tiems laisvinimo veiksniams, kuriuos aukotojai nurodė.

Komiteto pastangomis New Jersey gubernatorių William T. Cahill išleido proklamaciją, paskelbdamas Vasario 16-ją Lietuvos Respublikos dieną. Be to, Komitetas iš anksto parąšė visiem N. J. senatoriam ir Atstovų Rūmų nariams laiškus, prašydamas jų dalyvauti Vasario 16 minėjime Senate ir Atstovų Rūmuose ir pasakyti atitinkamas kalbas. Praeitais metais iš 15 Atstovų Rūmų narių 12 tokio kreipimosi nenuleido negirdomis ir pasakė kalbas. Buvo taip pat kreiptasi ir į kai kurias radijo stotis ir amerikiečių laikraščių redakcijas paminėti Vasario 16 ir iš kai kurių susilaukta tinkamo atgarsio.

K.J.

Lietuviai pas New Jersey gubernatorių, kuris išleido proklamaciją Lietuvos nepriklausomybės šventės proga. Iš k. sėdi: stud. A. Sudžinskaitė, gub. W. T. Cahill, Regina Melinienė, stovi: prel. J. Scharmus, P. Mitchell ir Val. Melinis.

Paterson, N. J.

Moterys pirmąją
Nepriklausomybės šventės
minėjimą

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimas Paterson, N. J., įvyko vasario 13.

Iš ryto, 10:30 val. buvo pamaldos Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje. Mišias aukojo ir puikų šventei pritaikintą pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. V. Dabušis. Prieš mišias atgiedojo suplikacijos (Sventas Dieve), paskaitė maldą už tėvynę ir palaimino Švč. Sakramentu buvęs parapijos klebonas kun. J. Kinta. Visos pamaldos baigtos sugiedant tautos himną. Bažnyčioje giesmėm vadovavo ir vargonais grojo parapijos vargonininkė Eleonora Vaičiaitė-Williams.

3 val. p.p. parapijos Lafayette g-vės salėje įvyko iškilmingas susirinkimas. Nors oras buvo bausis, lijo, kaip iš kibiro, bet bažnyčioje ir salėje žmonių susirinko gausiai.

Susirinkimą pradėjo Patersono LB apylinkės pirm. Antanas Rugys, paprašydamas parapijos kleboną kun. V. Dabušį sukalbėti invokaciją. Amerikos ir Lietuvos himnus sugiedojo "Zi-

buoklių" sekstetas, vadovaujamas solisto Liudo Stuko. Po to susirinkimui vadovauti buvo paskiesta jaunimo atstovė Janė Adomaitytė-Meizienė. Ji pirmiausia pristatė Patersono majorą Arthur C. Dwyer ir perskaitė jo proklamaciją, kurią jis vasario 16 paskelbė Lietuvių Diena ir tą dieną virš Patersono rotušės plevėsavo Lietuvos trispalvė. Kadangi majoras tą dieną turėjo kitų įsipareigojimų, tai jam buvo leista pirmam tarti keletą žodžių. Jis esąs lietuvių tarpe pirmą kartą, ir jam džiugu dalyvauti tokiame gausiam lietuvių susirinkime. Jis sveikino visus — kurie čia susirinkę ir tuos, kurie negalėjo tame susirinkime dalyvauti. Jis pats ašis, sūnus tautos, kuriai reikėjo daug kovoti dėl savo laisvės ir kurios dalis dar ir dabar tebekovoja, tai jis Lietuvos padėti gerai suprantąs. (Kazim?) Palinkėjo sėkmės kovoj už laisvę. Pirm. A. Rugys jam įteikė V. Augustino Lietuvos vaizdų albumą, o majoras pažadėjo paprašyti miesto biblioteką, kad ji įsigytų kelis to albumo egzempliorius, kad ir kiti galėtų susipažinti su gražiu Lietuvos kraštu.

Pagrindinė kalbėtoja buvo Aušra Mačiulaitė-Zerr. Lietuvišką laikraščio skaitytą jai yra gerai pažįstama, nes tik jos pavardė, bet ir jos nuotraukos dažnai tuose laikraščiuose matomos. Ji yra Lietuvių Bendruomenės centro valdybos narė, ji buvo Philadelphia LB apylinkės pirmininkė, ji 50 metų Lietuvos nepriklausomybės sukalbėtojų minėjimo komiteto narė. Aušra matome taip pat visose delegacijose Washington, Harrisburge, Philadelphijoje ir kt. Ji yra jaunimo atstovė. Jos vyras p. Zerr yra, galima sakyti, lietuvių bendruomenės narys, nes jis taip pat įeina į kai kuriuos komitetus, kaip ryšininkas tarp lietuvių ir amerikiečių. Jų vaikučiai lanko Vinco Krėvės vardo šeštadieninę mokyklą Philadelphijoje.

Jos paskaita buvo, palyginti, trumpa, bet labai gerai paruošta ir aktuali. Ji pranešė liūdną, gal net sukrečiančią žinią, kad Valstvybės Departamentas nieko

HOT SPRINGS, ARKANSAS

Vasario 13 paminėjome Lietuvos laisvės šventę — Vasario 16. Šis minėjimas buvo antrasis Hot Springs, suruoštas LB apylinkės, padedant LAS skyriui ir LSS grandžiai.

Minėjimas pradėtas pamaldomis, kurios vyko R. K. Šv. Marijos šventovėje. Mišias už žuvusius už Lietuvos laisvę ir rusų komunistų nukankintus mūsų brolius ir seseris aukojo tėvas Petras Baniūnas, OFM. Jis pasakė ir momentui pritaikintą pamokslą.

Bažnytinės giesmės vargonais palydėjo moksleivis Almis Zdanis. Pamaldose dalyvavo visa šimtinė vietos lietuvių ir svečių.

Tuoju po pamaldų minėjimas buvo tęsiamas parapijos salėje. Čia susirinko 80 patriotiškai nusiteikusių lietuvių. Greta jau pagyvenusius, matėsi ir jaunų veidų.

nemano daryti dėl Lietuvos išlaisvinimo. Tik laikas gali tai išspręsti. Tai pasakė Valstvybės Departamento atstovas p. Martin. Apie tą jo pareiškimą buvo plačiai rašyta lietuvių spaudoje ir kalbama per lietuvių radijo valandėles. Bet Aušra Zerr pareiškė, kad nereikia sėdėti sudėjus rankas ir laukti, bet reikia veikti. Reikia rašyti amerikiečių laikraščiams, televizijos komentatoriui, senatoriam ir visiems kitiems pareigūnams. Kas negali kalbėti ar rašyti, prašomi paremti gausne auka tuos, kurie dirba Lietuvos išlaisvinimui, t.y. Lietuvių Bendruomenę ir kitus veiksmus.

Po paskaitos buvo meninė dalis, kurią atliko moterų sekstetas "Žibuoklės". Sekstetui vadovauja solistas Liudas Stukas. Visos šešios moterys, pasipuošusios tautiniais drabužiais, gražiai padainavo 4 dainas, bet susirinkusieji neužteko: plojo ir prašė daugiau ir daugiau. Todėl dainininkės turėjo kartoti kelis kartus. Dainos buvo parinktos patriotinės, lengvos, o dainininkės dainavo pačios jas išgyvendamos, linksmomis, spindinčiais veidais. Sekstete dainuoja: Loreta Stukienė, Regina Malakienė, Ona Skurvydienė, Aldona Piktunigienė, Genovaitė Mazūrienė, Bronė Venckienė. Padėka jom ir jų vadovui.

Vėliau Janė Meizienė paskaitė patriotinės Gaidžiūno poezijos. Visas minėjimas praėjo pakilioj nuotaikoj ir tęsėsi tik 1 val. ir 10 min. Gal todėl, kad visur pirmavo moterys: moteris grojo bažnyčioje, moteris vadovavo susirinkimui, moteris skaitė paskaitą, moteris išpildė programą, moteris rinko aukas, kurių mažytė Patersono kolonija surinko 1,100 dol. Daugiausia, kaip ir visada, aukojo Jonas Krukonis — 110 dol., Ona Šepetauskienė 106 dol. (ir vėl moteris!). Šepetauskienė yra našlė; pati dėl ligos negalėjo dalyvauti.

(nukelta į 6 psl.)

Iškilmingą posėdį atidarė ir jį pravedė LB apylinkės pirmininkas Juozas Bružas. Tėvas Petras Baniūnas sukalbėjo invokaciją ir jam tautiniais drabužiais pasipuošusi mergytė prie atlapo prisegė baltą gėlę.

Susikaupimu ir viena minute tylos pagerbti žuvusieji už tautos laisvę ir bolševikų nukankinti lietuviai.

Pagerbta Hot Springs gyvenančios dvi Sibiro tremtinės. Jiems visiems, publikaiplojant, prisegta po gvą gėlytę.

Minėjime turiningą paskaitą skaitė Petras Balčiūnas. Į paskaitą buvo įterptas Lietuvos Nepriklausomybės Aktas, (jį perskaitė savanoris-kūrėjas J. Grybauskas), laisvės kovų veteranų ir Sibiro tremtinių pagerbimas, du eilėraščiai ir muzika. Toks originalus paskaitos perdavimas sudomina klausytojus, neduoda nuobodžiauti ir privertė susikaupinti.

Muzikinę minėjimo dalį tvarkė muz. Jonas Zdanis. Jaunutės moksleivės Rasa Juciūtė ir Vida Sakevičiūtė, pasidabinusios tautiniais drabužiais, gražiai padeklamavo po eilėraščių: pirmoji "Lietuvai", o antroji "Už laisvę kritusiems".

Minėjimas baigtas Lietuvos himnu, kurį giedojo visi minėjimo dalyviai.

Po minėjimo visi dalyviai pavaišinti kavute ir skaniais užkandžiais, kuriuos paruošė visos susidėjusios mūsų šeimninės. Užkandžių metu buvo renkamos pavergtos Lietuvos laisvinimo reikalams aukos. Nors mūsų kolonijoj gyvena daugiausia pensininkai, bet beveik visi buvo dosnūs. St. Jucienė ir A. Kruklys aukojo po 20 dol., J. Kezys 15 ir K. Cicėnas 12. Po 10 dol. aukojo: P. Petulionis, A. J. Kalvėnai, L. Gudienė, J. Grybauskas, P. P. Balčiūnai, U. Bružai, Bronė Martin, J. Urbanas, M. Z. Vaičiūčiai, M. J. Šlegaičiai, G. G. Sakevičiai, J. A. Bertuliai ir S. K. Rūka, 6 dol. — E. B. Mažikos, po 5 dol.: E. Charnienė, tėvas P. Baniūnas, OFM, E. V. Rasteniai, A. Rylškis, J. J. Zdaniai, D. V. Garbonkos, O. Gausas, K. Plepys, J. Brizune, L. Sakalienė, N. N., J. A. Cibulskiai, O. B. Gudoniai, Tamulionienė ir E. S. Šalčiai, po 3 dol.: B. Zubavičienė, B. S. Andriūnaitė ir X., 2 dol.: J. Vasilienė, A. Šarka ir Turta. Kiti aukojo po dolerį ir mažiau. Iš viso surinkta 295.68 dol.

Šiais metais aukos buvo skaldomos tarp Altos ir LB centro. Toks aukų skaldymas sumaišo aukotojus, ir dažnas, nesuprasdamas reikalo, visai neaukoja. Laikas būtų mūsų centrinėm organizacijom susitarti. Argi ne visi esame tos pačios tėvynės Lietuvos vaikai? Visų mūsų bendras ir šventas tikslas — Lietuvos laisvė.

K. Okana

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

SIOUX CITY, IOWA

Straipsniai apie pavergtą
Lietuvą amerikiečių
laikraščiuose

Sioux City lietuviai vasario 20 įspūdingai paminėjo Vasario 16.

Jau vasario 13 vietos klebonas paskelbė minėjimo programą, kviesdamas visus lietuvius ir kitataučius, lankančius gražią Šv. Kazimiero bažnyčią, melstis ir priimti komunią už lietuvių, kenčiančius Lietuvoje, Sibire ir kitose Rusijos vietose, bei laisvojo pasaulio lietuvių ir jų bičiulių, nenuilstamai kovojančių už Lietuvos ir visų pavergtųjų tautų laisvę.

Vasario 13 ir 20 parapijos biuletenis buvo skirtas pavergtai Lietuvai.

Vasario 16 proga kun. S. Morkūno pastangomis, asmeniškai jam prašant, vietos dienraštis Sioux City Journal, turįs 270,000 skaitytojų (5th and Douglas St., Sioux City, Iowa 51102), ir diecezijos savaitinis laikraštis The Globe, turįs 100,000 skaitytojų (P. O. Box 1678, Sioux City, Iowa 51102), įsidėjo ilgus straipsnius, plačiai nuviečiančius Lietuvos neteisėtą pavergimą, sulaužant visas nepuolimo sutartis, nusikalstant prieš tarptautinę teisę, ir Rusijos didžiausio kolonializmo negirdėtus istorijos žiaurumus, sunaikinant šimtus tūkstančių geriausių Lietuvos patriotų — vyskupų, kunigų ir pasauliečių — Lietuvos kalėjimuose ir Sibiro stovyklose.

Kun. S. Morkūnas asmeniškai padėjo redaktoriui už įdėtus jo straipsnius, ta proga jam padovanodamas po egzempliorių J. Gliados knygos "Simas".

Butų labai gražu ir naudinga, kad didesniųjų lietuvių kolonijų lietuviai pasiųstų trumpus padėkos laiškus minėtiems laikraščio redaktoriui.

Dvejas mišias už pavergtą Lietuvą aukėjo pats klebonas, o trečias — kun. L. Ziegmann, Sioux City diecezijos kancleris, kun. S. Morkūno talkininkas sekmadieniais.

Kun. S. Morkūnas pasakė aštuonis patriotinius pamokslus, lietuvių ir anglų kalbomis, givai pavaizduodamas apver-

tiną religinę būklę Lietuvoje ir okupantų labai žiauriai vedamą ne tik religinę, bet ir tautinę, kultūrinę, ekonominę kovą sunaikinti lietuviams, verčiant juos vykti į Sibirą vergų darbui, šaukiant jaunus vyrus į kariuomenę, siunčiant juos prie Kinijos sienos, iš kur didelė dalis negali grįžti atgal į tėvynę. Ilgiau apsistojo savo pamoksle, aiškindamas Lietuvos kunigų — P. Bubnio, J. Zdebskio, A. Šeškevičiaus — neteisėtą nuteisimą už tai, kad jie, atlikdami savo kunigiškas pareigas, rengė vaikus prie pirmos komunistų. Vaizdžiai prisiminė pavergtųjų lietuvių žygius: Prano ir Algirdo Brazinskų, Simo Kudirkos tragišką mėginimą patekti į laisvą Ameriką, Vytauto Simokaičio ir jo žmonos nepasisekimą patekti į Švediją.

Su dideliu susikaupimu pamokslų klausėsi amerikiečiai, atvykę net iš trijų valstijų: So. Dakotos, Nebraskos, ir Iowos. Kun. S. Morkūnas mokėjo klausytojus sudominti, nes jis pats asmeniškai yra pergyvenęs pirmąją rusų okupaciją; penkių mėnesių laikotarpį nuolat buvo tardomas, o jo dauguma giminių mirė kankinių mirtimi Lietuvos kalėjimuose ir Sibiro taigose.

Minėjimas parapijos salėje buvo pradėtas giesme Marija, Marija, Lietuvos ir Amerikos himnais.

Rašytojas ir žurnalistas Jeronimas Cicėnas skaitė turiningą, minėjimui pritaiktą paskaitą.

Banketą malda pradėjo kun. S. Morkūnas. Dalyvavo bankete ir pranciškonas kunigas O. Akvick-Akaveckas, didžiausias Sioux City Šv. Bonifacio amerikiečių parapijos klebonas, čia gimęs, lietuvių kilmės, neblogai kalbąs lietuviškai.

Grynai lietuviškai banketą paruošė prityrusios šeimininkės: M. Kuncienė, E. Meškauskienė, J. Luneckienė. Atsargos kapitonas S. Meškauskas ir M. Luneckas talkino klebonui ruošiant minėjimą.

J. Cicėnas ir S. Meškauskas susirinkusiųjų vardu pasveikino kleboną kun. S. Morkūną, jo 70 metų sukakties proga, palinkėdami jam daug gražių ir

Nassau apskritys viršininkas Ralph C. Caso priima Lietuvos vėliavą, kuri buvo pakabinta nuo vasario 16 visą savaitę prie jo įstaigos. Iš k. į d. Kęstutis Miklas, Jonas Ulėnas ir Lietuvos gen. konsulas A. Simutis.

sėkmingų metų, su tokia pat energija ir pasiaukojimu dirbant Šv. Kazimiero parapijai ir pavergtai Lietuvai. Susirinkusieji gražiai sugiedojo jam ilgiausių ir laimingiausių metų, (Kun. S. Morkūnas gimęs vasario 16.)

Banketo metu skambėjo lietuviškos dainos.

Minėjimas praėjo nepaprastai jaukioje nuotaikoje.

Lietuvai laisvinti aukėjo: kun. S. Morkūnas (70 metų sukakties proga) — 300 dol. (iš tos sumos po 100 dol. Lituvų Bendruomenei ir Rezoliucijom Remti Komitetui); po 15 dol. — M. Kuncienė ir S. Meškauskas; po 10 dol. — J. Cicėnas, A. Liaudanskas, M. Luneckas, B. Plaušinitis, E. Rudonienė, J. Ulanskas, B. Žolpienė ir A. Žvirgždinas; 8 dol. — J. Mikalauskas; po 5 dol. — Anelė Dūdienė, K. Katinienė ir S. Ostinas.

Viso surinkta 433 dol.

Koresp.

Dayton, Ohio

Lazdinis ir Šilainė
Daytono lietuviai Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metinę paminėjo vasario 20.

Šv. Kryžiaus bažnyčioje pamaldas laikė kun. dr. Titas Narbutas. Be įprastų lietuviškų giesmių, per mišias buvo giedama Stepono Bučnio sukurta "Šventas, šventas". Pats autorius pagiedodavo solo "Ave, Maria" ir savo sukurta melodiją "O Kristau, pasaulio valdove". Vargonais grojo Julius Raštakis. Lekciją skaitė Juozas Gečas.

Pamoksle buvo pabrėžta, kaip svarbu lietuviams atsispirti prieš duonos, garbės ir netikėjimo pagundas. Specialus žodis buvo tartas jaunimui.

Antra minėjimo dalis vyko Lietuvių klubo salėje. Dr. Šarūnas Lazdinis, jaunas, energingas lietuvis, pernai atsikėlęs iš Clevelando, dabar dirbąs Wright Patterson Air Base kaip aeronautikos inžinierius, pasakė kalbą, kurioje išryškino lietuvių charakterį istorijos eigio, suminėjo lietuvių sunkumus kovose už laisvę, lietuvių gyvastumą ir galimybes Lietuvai atgauti laisvę. Kalba buvo kruopščiai, akademiškai paruošta. Paskaitininką pristatė šios dalies pranešėja Marija Lazdinienė, studijuojanti istoriją Wright State universitete.

Pranas Gudelis pranešė apie proklamaciją ir sveikinimus, gautus iš Ohio valstijos gubernatoriaus Jono J. Gilligan, Daytono burmistro Jokubo H. McGee, senatoriaus Roberto Taft Jr., kongresmano Karolio W. Whalen, Jr., ir latvių atstovo Aleksandro Dzime. Paskaitė taip pat ir paruoštą rezoliuciją, kurioje JAV prezidentas Nixonas prašomas ginti Lietuvos laisvę reikala.

Iš Detroito atvykusi G. Gobienės vadovaujama tautinių šokių grupė Šilainė pašoko aš-

Kaip Valstybės departamentas aiškina apsisprendimo teisę

Praeitą savaitę ALT p-kas dr. Kazys Bobelis ir vicep-kas dr. Kazys Sidlauskas buvo nuvykę į Washingtoną dalyvauti Vasario 16 d. minėjime JAV Senate ir Atstovų Rūmuose.

Šia proga ALT atstovai apilankė Valstybės departamento Rytų Europos skyriaus vicedirektorių p. Doyle Martin, su kuriuo turėjo visą valandą užtrukusį pokalbį.

Kai p. Martin kalbėjo lietuvių Philadelphiaj, tai jo kalbos pasekė lietuvių spaudoje pasirodė aiškinių, kad JAV

tuonis šokius: sveikinamąjį Jonkeli, aukselę, rankuostelį, kadangi žinoti, imeli, ketvirtinai ir žingsnini. Grakštus įvairiaspalvis jaunimas pradžiugino visus minėjimo dalyvius. Jo šokiais pasigrožėti buvo atvykęs gražus būrelis ir lietuvių. O Daytono televizijos antros ir septintos stoties fotografai uoliai šokėjus fotografavo ir pasukui, vakare, juos rodė, paaiškindami, kad dauguma jų yra kolegijų studentai, specialiai atvykę Daytonan, nešdami Lietuvos nepriklausomybės atstatymo viltį.

Didi padėka priklauso G. Gobienei ir jos vyriui už to jaunimo globą.

Šokių pertraukos metu savo programėlę atliko ir Daytono jauniesnieji vyčiai, paaiškindami Lietuvos himno istoriją ir prasmę. Jeronimui Bedrowsky vadovaujant, jie padainavo "Lietuva brangi". Jauni balseiliai, dar nedrąsūs lietuviškame žodyje, priminė toli kėnčiančią brangią Lietuvą. Jaunųjų globėjos yra Pranė Petkus ir Eleonora Mantz.

Stasys Vaitkus visiem padėjo ir pakvietė į lietuvių parapijos salę vakarienės. Vaisių metu Šilainės jaunimas padainavo gražių lietuviškų dainų. Jo gyvumu labai džiaugėsi visi dalyviai. Trumpas kalbėles pasakė Stasys Vaitkus, Kristina Kavy, vyčių pirm. Juozas Noreikas, Pranas Gudelis, kun. dr. Titas Narbutas, Gobis ir Šilainės jaunimo atstovas.

Minėjimas buvo rengtas Daytono Lietuvių Draugijų Sąjūdo, kurio pirm. yra Leonas Razauskas. Aukų rinkėjai buvo Jonas Kvietys ir Stasys Kavy. Vakarienei rengė Ona Scott, o vakarienei dalyvių organizavo Ida Kavy ir jai pagalbėję Eleona Vaitkuvienė. Minėjimam atsilankė svečių lietuvių iš Cincinnati, Columbus, Lima, Chilli-cothe ir kitų vietovių.

Paminėtina, kad minėjimo programa, kaip visada Dayton, prasidėjo ne minutės nepavėlavus ir tęsėsi tik vieną val. ir 45 minutes. Visi norėjo, kad Šilainės šokėjai daugiau pašoktų. Teks laukti kitos progos.

A.G.

Baltijos tautom pripažįstama laisvo apsisprendimo teisė (self-determination) nebūtinai reišianti teisę į nepriklausomybę. P. Martin buvo paklaustas, kodėl Valstybės departamentas kalba apie tautos apsisprendimą, o ne apie lietuvių tautos suvereninių teisių vykdymo atstatymą, kuris buvo sovietų agresijos sutrukdymas. Mes laikome, kad lietuvių tauta 1918 vasario 16 d. aktu, kurį patvirtino Lietuvos Steigiamasis Seimas, visiem laikam yra apsisprendus būti laisva ir joks naujas tautos apsisprendimas nereikalingas.

P. Martin paaiškino, kad Valstybės dep-tas vartoja šį tautos apsisprendimo terminą, turėdamas galvoj galimą Europoj kitokią, negu griežtai atskirų suvereninių valstybių santvarką, po to, kai Baltijos tautom bus lemta atgauti laisvę. Galimas dalykas, kad bus sukurta Europos Jungtinės Valstybės, į kurias įsijungs ir Baltijos valstybės. Tuomet Baltijos tautų suverenitetas liktų apribotas, todėl JAV nori vartoti pačią plačiausią sąvoką, kuri neapribojotų lietuvių tautai apsispręsti ir kitaip, negu už pilną neapribojotą suverenitetą. Nežiūrint to, p. Martin sutiko, kad tik pilną savo suvereninių teisių vykdymą atgavus tauta gali nuspręsti, kad jos suverenumas būtų apribotas.

Toliau pokalbį buvo paliestas jau anksčiau keltas Baltijos kraštų diplomatinis ir konsularinis atstovybių išlikimo klausimas, kuris buvo paliktas svarstyti Valstybės dep-to teisiniam ekspertam. Ryšium su tuo p. Martin palietė mūsų anksčiau keltą dvigubos JAV ir Lietuvos pilietybės klausimą, kurio galimybė buvo pripažinusios paskutiniosios Lietuvos konstitucijos. Kiek šis klausimas liečia tarptautinius santykius, p. Martin pareiškė, kad JAV pilietis negali būti laikomas turįs ir kurio nors kito krašto pilietybę.

Jei eitų reikalas apie pripažinimą kokios nors egzilinės vyriausybės arba kokio kito organo atstovauti pavergtai tautai, tai pirmoj eilėj reiktų nustatyti, ar JAV piliečiai nelemia ir nedirguoja tokio organo veiklos.

Pokalbio eigoj buvo paminėtas faktas, kad estai esą Švedijoje formuoja Estijos egzilinę vyriausybę, kuriai sieksią JAV pripažinimo. P. Martin pasakė, kad šiuo atveju reikės aiškinti tos vyriausybės sudėtį ir jos teisinį pagrindą.

ALT atstovam paliekant Martin kabinetą, jo prieangy jau laukė priėmimo Estijos generalinis konsulas New Yorke, einąs Estijos atstovo pareigas prie JAV vyriausybės, p. Jaakson. Amerikos Lietuvių Tarybos Informacija

VASARIO
16 - tos
PROGA

— D. Martin, Valstybės departamento Baltijos skyriaus vedėjas, atsilankęs vasario 13 į Washingtono Amerikos Lietuvių d-jos suruoštą Lietuvos nepriklausomybės minėjimą Washingtono viešbuty, pranešė, kad Apollo 16 nuskrudis į Mėnulį baltandžio mėnesį, nuneš ir iškels vėliavas visų valstybių, su kuriomis JAV palaiko diplomatinis santykius. Tų vėliavų tarpe bus iškeltos ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavos.

— Washingtono vasario 13 Amerikiečių lietuvių draugijos surengtame minėjime kalbėjo Lietuvos atstovas J. Kačekas, Atst. Rūmų narys R. Madden ir valst. dep-to Baltijos sk. direktoriaus pavaduotojas D. Martin. (E)

— Vasario 16 proga žinomas sostinės Washingtono viešbutis "Embassy Row" vasario 16 buvo iškabinęs lietuvišką trispalvę. (E)

— Lietuvos nepriklausomybės šventės proga Montevideo, Urugvajuje, pas Lietuvos atstovą atsilankė Šv. Sosto nuncijus, Portugalijos ir Kinijos ambasadoriai, JAV, Ispanijos, Korėjos ir Peru atstovai ir nemaža kitų garbingų svečių. Nepriklausomybės šventės proga La Manana dienraštis atspausdino K. Verax-Cibiro straipsnį apie Lietuvą.

Lietuvos gen. konsulo New Yorke A. Simučio ir Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininko V. Sidzikausko suruoštame priėmime vasario 16 Carnegie Endowment salėj New Yorke dalyvavo apie 100 asmenų. Buvo atvykęs Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas su žmona, Free Europe, latvių, estų ir PET veikėjai. Dalyvavo Fed. Vokietijos gen. konsulato New Yorke atstovas dr. Gottfried Fischer, Gabono konsulė Mrs. M. Preminger, taip pat ir gubernatoriaus bei New Yorko burmistro atstovai. (E)

— Los Angeles, Calif., apskritys taryba (Board of supervisors county of Los Angeles), kuri atstovauja 7 milijonus gyventojų turinčią apskrį, Lietuvių Bendruomenės darbuotojų rūpesčio dėka vasario 8 priėmė motyvuotą rezoliuciją, kuria JAV prezidentas raginamas įnešti Baltijos kraštų išlaisvinimo klausimą į JT ir prašyti šią instituciją, kad pareikalautų Sovietų Sąjungą ištraukti iš Baltijos kraštų savo kariuomenę, atsisakyti tų kraštų kontrolės ir grąžinti išvežtuosius ir kalinamus.

— Sydnejų, Australijoje, Vasario 16 minėjimas suruoštas vasario 13. Kalbą pasakė teisininkas R. Daukus iš Canberos, o meninę programą atliko jaunieji talentai. Visas pelnas paskirtas II Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresui.

PAPILDOMAI KONGRESE KALBĖJO

Lietuvos nepriklausomybės šventės proga tarp vasario 21 ir 24 kongrese kalbėjo ar pateikė pareiškimus dar šie JAV kongreso nariai: sen. Robert Taft (R-Ohio), sen. Hubert H. Humphrey (D-Minn.) — vasario 22, atstovų rūmų nariai: Robert McClory (R-Ill.), trečią kartą pateikė pareiškimą Ray J. Madden (D-Ind.), William R. Cotter (D-Conn.), Robert H. Steele (R-Conn.), Guy Vander Jagt (R-Mich.).

JAV KONGRESE ...

(atkelta iš 3 psl.)

T. Murphy (D), E. J. Derwinski (R), F. Annuzio (D), P. M. Crane (R) ir M. Price (D), Indiana — R. J. Madden (D — kalbėjo bei pateikė pareiškimą du kartus), Louisiana — J. D. Waggoner, Jr. (D) ir J. R. Rarick (D), Maryland — P. S. Sarbanes (D) ir L. J. Hogan (R), Massachusetts — F. B. Morse (R), T. P. O'Neill, Jr. (D) ir L.

PATERSON, N. J.

(atkelta iš 5 psl.)

lyvauti, o auką įteikė per kitus. Antanas Visockas 100 dol. Kiti aukėjo mažiau.

Minėjime dalyvavo diecezijos laikraščio Beacon fotografas, kuris padarė keletą nuotraukų, iš kurių viena buvę patalpinta vasario 17 d. numeryje. Po nuotrauka buvo trumputis paaiškinimas apie susirinkimo tikslą.

Po to dauguma dalyvių persikėlė į kitą parapijos salę, kur vyko užgavenių blynų balius, surengtas bažnyčios tarybos, kuriai vadovauja nepailstantis veikėjas Jurgis Jesolaitis (Yesolites). Čia buvo pasivaisinta ir pasilinksminata. Vaisėm vadovavo Anna Bell, o šokių grojo Jono Stankaicio orkestras.

Šią korespondenciją rašė taip pat moteris —

Barbora Paež.

TRENIRUOJASI KAIP FARMOJE ELGTIS

arba žurnalistų pobūvis su veiksmų vadovais

Veiklioji LŽS centro valdyba ne tik suruošė grandiozinį spaudos balių vasario 5 vakarą, bet dar rytojaus dieną, sekmadienį, 2 val. Jaunimo centre sukvietė į "pobūvį" redaktoriaus, bendradarbių ir lietuviškos veiklos veiksmų vadovus aptarti klystkelių ir ieškoti veiklų naujų kelių. Ne visi kvietieji dalyvavo. Gal buvęs spaudos balius, o gal didokas šaltis sukludė.

Pobūvį pradėjo LŽS c.v. pirmininkas kun. J. Vaišnys, S.J., apgailestavimu, kad negausus pobūvis; bet jis tikis, kad būsia rimtai rimti reikalai svarstomi. Pasakė, kad esą kvietėsi ir p. St. Barzduką, bet jo nematęs ir nežinąs, kodėl neatvyko. Pranešė, kad LB centro valdyba perleidžia LŽS centro valdybai šaukti spaudos konferenciją Tabor Farmoj, ir p. Barzdukas pasiūlė šaukti šūkiu: "Žiūrėti į dabartį — matyti ateitį". Tokiai konferencijai ir data

esanti galima rugsėjo 16 ir 17. Dar reikėsia galutinai susitarti su pp. Adamkais. Prašė patarimų ir aptarimų ruošiant tokią konferenciją.

Vliko pirmininkas dr. K. Valiūnas sveikindamas pažymi, kad jam buvę malonu būti vakarykščiame baliuje, bet šiame esą geriau ir maloniau, nes tikis išgirsti spaudos žmonių gyvą žodį, vertinantį veiksmų veiklą, ir nuomones bei patarimus ateičiai. Iš rimtų diskusijų galima geriau planuoti ateities veiklą. Kitose tautybėse esą daugiau nesutarimų ir asmeniškumo. Esant rimtam reikalui, mes visi taip gerai sutariame, kad ir gudriausias vienybės ardytojas mūsų vienybės nesuardys. Apgailestauja, kad neatvyko p. Barzdukas, ir priminęs Clevelando veiksmų konferencijos nutarimus, palinkėjo rimtos lietuviškos veiklos.

Altos pirmininkas dr. K. Bobelis sveikindamas pilnai prita-

ria ir paremia Vliko pirmininką. Prisimindamas iš vakar dienos spaudos baliuje girdėtą dainą "Vėjas kelia džiaugsmą", pažymi, kad ir veikloje įvairios nuomonės kelia visų ryžtą ir išjudina geriau apgalvotai veiklai. Visa asmeniškioji kritika veda į nuosmukį, bet pozityvi kritika reikalinga. Veikloje neklyskime ir kito nesupraskime klaidingai. Spauda yra mūsų veiklos didysis ramstis.

Iš eilės gavęs balsą Valerijonas Šimkus kaltina LB ir Barzduką, kad jis ignoruoja spaudą ir neatvykęs. Jis tą padaręs ir Tabor Farmoje buvusiam suvažiavimui. Gal jis jau esąs persiorientavęs drauge su frontininkais. Skaito kažkokį LB politinio posėdžio raštą, kuriame nurodomas reikalas persiorientuoti prisitaikant prie laiko dvasios, nes taip nurodęs bendruomenininkam kažkoks p. Martin iš State Departamento. Už-

baigia pasisakydamas labai griežtai už laikymąsi nurodymų nutarime, kurį padarę veiksniai Clevelande. Reikia čia pažymėti, kad skaitytojas perskaityto rašto ne tik kad turinio nesuprato, bet ir perskaityti nemokėjo. (Apie p. Martin pasisakymą LB politinėje konferencijoje jau buvo spaudoje). Vliko pirmininkas p. Valiūnas patikslino, kad nesą persiorientavimo žymiai, bet jis jaučias, kad reikia tik didesnio aktyvumo, o p. Martin pasisakymą galima bus pasitikrinti iš užrašų juostelėse. Margočio vedėjas visai rimtai klausia apie numatomą konferenciją, jos pobūdį bei kryptį. Uždaro konferencijos "charakteris" būsiąs nenaudingas. Pirmininkaujantis kun. Vaišnys paaiškina, kad iki šio laiko LB ir p. Barzduko jokio įtaigojimo negavęs. Jei kas norėtų primesti kryptį arba dar kokį nors charakterį, tai LŽS centro valdyba to nepriims.

Naujienų redaktoriaus p. Gudelis kalba labai ilgai apie konferencijų reikšmę ir pažymi, kad LB tik trukdo darbus ir nesilaiko Clevelando veiksmų nutarimų. Suktas darbas buvęs Tabor Farmoje, nes p. Butkus, atsivežęs gražią ponį su paskaita, tik išniekines kitas organizacijas. Suktos organizacijos pobūviuose mum jokios naudos neduos. LB galinti ir LŽS centro valdybą apsukti. Lietuviškų konferencijų kryptį mums galinti nustatyti tik Alta ir veiksniai. Pirmininkas kun. Vaišnys dar kartą pasako, kad niekas nenori apsukti LŽS centro valdybos ir niekas ateinančiai konferencijai įtaigojimų nedaro. Esantis siūlymas surengti kultūringą ir akademinę konferenciją nusistatant kryptį ir pasikviečiant reikalingus pranešėjus. Šis pobūvis ir esąs tik šiam tikslui ir sukvietas. Prašo sugestijų. Margočio vedėjas Petrusis visai rimtai pastebi, kad jau virš valandos, o neturima nei sugestijų nei dienotvarkės ir apgailestauja, kad neturėsias medžiagos radijo klausytojams. Nebeiškęs pasiprašo balso LŽS centro valdybos išdėdinti J. Janušaitis ir pasisakęs esąs aktyvus bendruomenininkas griežtai užprotestuoja prieš p. Gudelio nekultūringą puolimą LB ir jos pirmininko St. Barzduko. Reikalinga palyginti puolėjo ir puolamojo veiklą, ir būsia aišku. Taip nekultūringai nepuolamas ir gyvulus. Užbaigia klausimu: Kam tuo patarnaujama? Pirmininkas imasi aiškinti apie p. Kamanto ir p. Barzduko nedalyvavimą; manąs, kad jiems pavietimai esą buvę padaryti pavėluotai. Kaltę, kad ir iš da-

lies prisiima p. Kasniūnas pasisakydamas, kad jis vakarykščiame baliuje esąs p. Kamantą pakvietęs. Nustebęs pobūvio eiga Gulbinskas pažymi, kad šis pobūvis iki šio laiko einąs be dienotvarkės, o tik puolama LB ir jos pirmininkas Barzdukas, kurį jis žinąs nuo 1928 metų. Jis esąs pavyzdys kovotojo už lietuvių lietuviškumą ir tautinį susipratimą. Kalbą pertraukia kun. Vaišnys ir pažymi, kad tikrai esą nuklysta į "lan- kas", bet vėl pakartoja, kad gal ateinančio Tabor Farmoj ruošiamoj konferencijoj Barzdukas dalyvaus. Netekę kantrybės keli dalyviai tyliai apleidžia pobūvį.

Toliau buvo kalbama apie įvairias smulkmenas. Kalbėjo K. Drunga, A. Pužauskas, Vyt. Meškauskas, J. Vaidėlys ir kiti. Visi kėlė įvairius pageidavimus ir bandė nustatyti kryptį būsimai konferencijai Tabor Farmoj. Po visų pasisakymų konferencijos forma ir dienotvarkė palikta galutinai nustatyti LTS centro valdybai.

Pobūvyje daugiausia pasitaravo Draugo redaktoriaus kun. Pr. Garšva, nepasakęs nė vieno žodžio, bet stenografuodamas pritrūko popierio ir pieštuko... Iš veiksmų vadovų sužinota, kad Brazinskų byla būsianti kovo mėnesio pradžioje, kad dideli sunkumai su radijo stočių išlaikymu ir jų veikla. Dideli sunkumai su lėšomis radijo personalui ir norimai informacijai, kurios Elta negalinti pavaduoti.

Alto pirmininkas dr. K. Bobelis vaizdžiai nupasakojo Alto veiklą. Nupasakojo daromus žygius ir intervencijas atitinkamose vietose. Tik Amerikos Liet. Tarybos dėka pavykę prastę Lietuvos Laisvės Komiteto veiklą bent iki pavasario. Pakartotinai prašė spaudos žmones nesuprasti jo klaidingai ir skelbti tik patikrintus faktus. Kalbėdamas pasmerkė asmeniškumą ir prašė, kad spauda duotų toną, išjudindama neveiklius miegą "ambasadorius".

Užbaigai kun. J. Vaišnys padėkojęs dar priminė, kad konferencija Tabor Farmoj rugsėjo 16-17 tikrai būsianti. LŽS centro valdyba ir redaktoriai bandysią nustatyti kryptį ir dienotvarkę. Bandysią surasti ir pranešėjus. Apie tai būsia visiem pranešta.

Taip "pobūvis" ir baigėsi, įvairgėsi dalyviai, nes nebuvo pertraukos. Dalyviai dar buvo pakviesti į gretimą salę ruošiamą prof. J. Zilevičiui pagerbimą ir jo veiklos minėjimą.

Posėdis protokoluotas A. Pužausko ir įrašytas į magnetofono juostą dviejų ir pusės valandos ilgio.

A. Glib.

IŠ VISUR

— **Lietuvių Rašytojų Draugijos** premijai skirti sudaryta juro komisija: Kotryna Grigaitytė, Paulius Jurkus, Pranas Naujokaitis, Leonardas Žitkevičius ir Antanas Sabalis — Lietuvių Fondo atstovai. Komisija vertins 1971 m. literatūrinės knygas. 1000 dol. premijos mectenas — Lietuvių Fondas.

— **JAV LB Centro valdybos** finansų tvarkytojas Petras Mitalas (7322 Oak Ave., Philadelphia, Pa. 19126) išsiuntinėjo visiem LB tarybos nariam ir LB apylinkėm bei apygardom 1971 m. LB CV apyskaitą. Pajamų per metus turėta virš 33,000 dol., išlaidų virš 22,000 dol., izde liko virš 11,000 dol. Apyskaitoje nėra Dainų Šventės pajamų bei išlaidų nei Švietimo Tarybos ir Kultūros Fondo pajamų ir išlaidų. Šios institucijos skelbia atskiras apyskaitas.

— **Komp. K. V. Banaičio "Juratės ir Kastyčio"** operos pasaulinė premjera įvyksta šių metų balandžio 29 d., 8 val. vak. Kiti operos spektakliai bus balandžio 30 d., 3 val. popiet, gegužės 6 d., 8 val. vak., ir gegužės 7 d., 3 val. popiet. Visi spektakliai vyks Marijos mokyklos auditorijoje, Chicagoj.

— **JAV LB įstatų keitimo komisija** išsiuntinėjo pirmąjį JAV LB įstatų ir dalinį JAV LB nutatų projektą visiem LB tarybos nariam, LB garbės teismo nariam ir LB apylinkėm, kurios atsakė anksčiau į įstatų keitimo komisijos anketas. Pasisakymai ir pastabos dėl projekto siunčiamos iki 1972 kovo 15 įstatų komisijos pirm. dr. Kęstučiui Kebliui, 16349 Addison, Southfield, Mich. 48075.

— **Draugo** dailiojo žodžio koncertas įvyks kovo 12 Chicagoj, Jaunimo centre. Bus įteikta premija laureatui V. Kavaliūnui. Solo dainuos R. Kazys Yakutis.

— **Detroito skautų Kaziuko** mugė įvyks kovo 12 Lietuvių namuose.

— **Detroito "Alkos"** dramos sambūris dramaturgui Petriui Vaičiūnui atminti kovo 19 Lietuvių namuose rengia jo kūrybos spektaklį. Bus atliktos P. Vaičiūno dramos veikalų ištraukos: iš pjesės "Teviškės pastogė", iš dramos "Aukso žaismas" ir komedijos "Prisikėlimas". Taip pat bus skaitoma P. Vaičiūno poezija. Režisuoją akt. Just. Pusdėsis. Paringimą administruoja SLA 352 kuopos valdyba.

— **Tėv. dr. Tomas Žitraitis, O.P.,** misijų, rekolekcijų ir šiaip pastoraciniais bei visuomeniniais reikalais iš Washingtono, D.C., yra išvykęs nuo vasario galo iki balandžio 22.

jiems padėsim. IV Tautinių šokių šventėj taip pat dalyvausiam, skirtus šokius atliksim pilnai, nežiūrint to, kad turim paruošti ir savo visai naują programą. Tautinių šokių šventės duoda masinį įspūdį, masinį pajautimą, todėl ir mes norim, kad mūsų šokėjai visą tą milžinišką įspūdį pajustų. Grandinėlė visada bendradarbiavo ir bendradarbiauja su tokių švenčių rengėjais, vadovais, komitetais. Tokiais atvejais visada paklausom rengėjų bei vadovų. Bet kai ruošiami Grandinėlės pasirodymai, taip pat prašom kitus leisti mums patiems pasirinkti šokius bei juos atlikti taip, kaip mes norim bei juos suprantam".

Kovo 18 ir 19 Grandinėlės koncertai Chicagoj su premjerine programa bus tarsi įžanga į masinę IV Tautinių šokių šventę, įvyksiančią liepos 2. Tik skirtumas, kad gerai išlavintas reprezentacinis šokėjų būrys geroje koncertinėje salėje sieks žymiai gilesnių meninių niuansų, negu masė šokėjų milžiniškam Chicagos amfiteatre. Ir todėl ne be reikalo Grandinėlės koncertų laukiam su ilgesiu bei įdomumu.

VI. Ramojus

Žurnalistų sąjunga vasario 6 Jaunimo centre Chicagoj surengė spaudos konferenciją su Vliko ir Alto pirmininkais. Iš k. sėdi kun. A. Stašys, Vliko pirm. dr. K. J. Valiūnas, Liet. Žurnalistų Sąjungos c.v. pirmininkas kun. J. Vaišnys, Alto pirm. dr. K. Bobelis, kun. P. Garšva, stovi J. Vaidėlys, M. Gudelis, K. Drunga, V. Meškauskas, A. Pužauskas, P. Petrutis, J. Janušaitis, V. Šimkus, V. Kasniūnas. Nuotr. A. Gulbinsko

ŠOKIAI MILIJONO GARBEI

Clevelando Grandinėlė Chicagoj

Lietuvių (arba milijoninis) fondas, dr. Antano Razmos ir jo talkininkų įsteigtas 1962 Chicagoje ir iki šiol savo nejudamą kapitalą išauginęs iki trijų ketvirčių milijono dolerių, šiemet mini dešimtmetį. Jokios panegirikos fondui nereikia, nes kalba patys faktai: iki šiol lituanistinio švietimo bei kultūros reikalams iš gautų palūkanų jis paskyrė per 200,000 dol. To ir užtektų, rašant apie fondo sukaktį. Bet, kadangi fondo siekiai dar nėra baigti, dar nepasiektas pagrindinis tikslas — milijonas dolerių nejudamo kapitalo, tad dar vis reikia rašyti apie ateinančius užmojus bei įvykius, kurie kartą nuves iki pirmosios fondo iniciatorių steigėjų bei vadovų tikslo pakopos — milijono dolerių.

Lietuvių fondo dešimtmečio sukakties iškilmės įvyks Chicagoje kovo 18 ir 19. Jos bus atžymėtos dviem Clevelando lietuvių reprezentacinės tautinių šokių grupės Grandinėlės koncertais Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Grandinėlei vadovauja tautinių šokių specialistas Liudas Sagys. Sausio pabaigoje jis lankėsi Chicagoje ir dalyvavo spaudos konferencijoje inž. Br. Nainio bute. Kaip žinoma, Lietuvių fondo dešimtmečio iškilmėms paruošti yra sudarytas specialus komitetas, į kurį įeina inž. Br. Nainys, dr. F. Kaunas, dr. A. Razma, S. Džiugienė, rašyt. St. Džiugas ir K. Barzdukas. Jie ir rūpinasi Grandinėlės koncertų pasisekimu. Tomis dienomis puikioje koncertinėje estradoje Grandinėlės šokiai sušvis milijono garbei — taigi garbei visų tų lietuvių, kurie savo aukomis iki šiol jau sudėję tris ketvirčius milijono dolerių ir kurie pasiryžę savo įsi-

pareigojimus tęsti iki milijono.

Kadangi Lietuvių fondo aruodais ateityje daugiausia naudosis jaunesniųjų kartų atstovai, tad ir ši sykį rengėjai į antrąjį Grandinėlės spektaklį, kuris įvyks sekmadienį, kovo 19, jaunimui duos net 50 proc. nuolaidą kiekvienai vietai, kurią jis pasirinks. Bendrai bilietų kainos bus nuo 7 iki 2 dol.

Iš abiejų spektaklių tikimasi apie 5,000 dol. pelno, kuris įplauks į bendrąjį Lietuvių fondo aruodą. Bet šiuo atveju rengėjams gal ne tiek rūpi pelnas, kiek pačios sukakties atžymėjimas rimta menine prošvaiste. Nes menui ir kultūrai ugdyti bei puoselėti juk ir nuėina dalis Lietuvių fondo procentų.

Kai šokis tarnauja mums, o ne mes šokiui

Apie būsimųjų Grandinėlės koncertų meninį vaizdą spaudos konferencijoje papasakojo grupės vadovas L. Sagys. Pagerbdama Lietuvių fondą,

Grandinėlė sukakties atžymėjimo koncertams pasistengė paruošti visai naują programą. Ji susidės iš naujų šokių ir naujų choreografinių sceninių vaizdėlių. Programą dėl to ir vadina premjerine, nors mėgėjų grupei absoliučiai ką naują sunku ir beveik neįmanoma paruošti.

Kas gi bus Chicago programos? Lietuviški sceniniai šokiai. Pirmoji dalis susidės iš paskirų šokių, o antroje bus atliktas sceninis choreografinis vaizdelis "Duktė". Jame, grojant grupės kapelai, šokių figūromis bus stengiamasi atvaizduoti lietuvišką dainą. Tai būsias naujas įvykis ligšioliniame grupės repertuare. L. Sagio galvojimu, tokia išraiška savo nuotakomis gali būti įdomi ne tik lietuviui, bet ir kitataučiai žiūrovui.

Liečiant šokių atlikimą, L. Sagys daro tai, kad šokis būtų įdomesnis ir įvaresnis ir kad labiau išskiltų pramoginis aspektas, nes masės žiūrovų į šo-

kį žiūri kaip į pramoginį dalyką. Iš tikrųjų gi mūsų šokiai senovėje nebuvo tokie įdomūs, o patys šokėjai, ypač šokdami apeiginius šokius, atlikę vieną judesį, galvojo, ką daryti kitu judesiu.

Kita naujiena Grandinėlės pasirodymuose: į Chicagoj kiekvienas šokėjas atsiveš net po 7 komplektus tautinių drabužių, kurie bus keičiami atliekant sritinius šokius — aukštaičių, žemaičių, dzūkų. Drabužius išaudė Toronte gyvenanti Aldona Vaitonienė.

Grandinėlės šokėjus sudaro gimnazijų mokiniai ir uni-

versitetų studentai. Bet kiekvienas šokėjas, įstojęs į grupę, turi susigyventi su mintimi, kad darbas Grandinėlėje nėra trumpalaikis projektas, o visos eilės metų užsimojimas. Tik 3-čiais ir 4-tais metais šokėjas tegali pradėti tikrai šokti. Tad, pagal L. Sagį, lietuviški tautiniai šokiai yra daugiau suaugusiųjų šokiai. Galima juos ir suvaikinti, bet tada atitolstama nuo tikrosios mūsų tautinių šokių prasmės. Dabar mums atrodo, kad mūsų tautiniai šokiai yra tik pasilinksminimo reikalas. Bet senovėje to nebuvo. Šokiai, ypač apeiginiai, turėjo savo prasmę bei mintį ir buvo atliekami tik tada, kai tokio šokio reikalavo apeiga. Dabar šokama ne dėl šokio ir jo ugdymo, bet, dažniausiai, kad per šokį jaunimas būtų prilaikomas prie lietuviškos visuomenės. Tad ir šokio paskirtis pasidaro kitokia. Šokis dabar tarnauja mums, jaunimui ir visuomenei daugiau, negu jaunimas bei visuomenė pasitarnauja mūsų šokiui.

Apie Jaunimo kongresą ir šokių šventę

Toliau L. Sagys pasakojo: "Šie metai — Jaunimo metai. Grandinėlė būdama jaunimo dalis, šią savo naują paruoštą programą skiria kaip tik Jaunimo metams. Jei kvies Jaunimo kongreso rengėjai, mielai

Grandinėlės koncertui ruošti komitetas Chicagoj tariasi su Clevelando tautinių šokių grupės vadovu L. Sagiu. Iš k.: F. Daukus, dr. F. J. Kaunas, L. Sagys, St. Džiugas, inž. B. Nainys, S. Džiugienė, dr. J. Valaitis. Nuotr. A. Gulbinsko

A. a. Ona Putvinskaitė - Tercijonienė palydėjus amžinybėn

Vasario 5 Riveridge ligoninėje Boonton, N. J., staigiai mirė šaulė, mokytoja Ona Putvinskaitė-Tercijonienė, giliame liūdesyje palikusi dvi dukteris — Aldona Rygeliene su vyru, Giedrę Kulpiene su vyru, sūnų Vincą, aštuonis vaikaičius, seseris — Sofiją Mantautienę su vyru, Emiliją Patvytę ir kitus gimines.

Velionės senelis Rapolas Putvinskis, senosios Lietuvos bajoras, 1863 metų sukilimo dalyvis, tais pačiais metais rusų valdžios buvo suimtas, nuteistas katorga visam amžiui ir išvežtas į Sibirą. Po 10 metų amnestuotas bei teisės gyventi Lietuvoje. Velionės tėvas Vladas Putvinskis, grafitas Idalijos Plateraitės sūnus, už lietuviškų slaptųjų mokyklų steigimą ir socialines idėjas rusų žandarų buvo suimtas, kalintas ir ištremtas į Sibirą, vėliau amnestuotas bei teisės gyventi Lietuvoje. Įtakingų draugų užtarimas, grįžo į Lietuvą, bet lenkų dvarininkų buvo apskustas ir vėl ištremtas. Spaudos draudimo laikais jo dvaruose buvo įrengti slapti knygų sandėliai, iš kurių knygos buvo siunčiamos į tolimesnius Lietuvos rajonus. 1918 grįžęs į Lietuvą, vėl visa savo energija įsijungė į lietuvišką veiklą. Jo iniciatyva 1919 buvo įsteigta šaulių sąjunga, vėliau ir šaulių žurnalas Trimitas.

Vladas Putvinskis visą savo sielą ir sveikatą pasvėno Lietuvai ir šaulių sąjungai. Rašė straipsnius ir knygas. Dalyvavo ekonominiame ir politiniame gyvenime. Jo vaikai, kaip jis ir jo tėvai, ėjo tais pačiais lietuviškos keliais. Velionė Ona 1919 baigė Šiaulių gimnaziją. Dar būdama gimnazijoje (1918-19), aktyviai įsijungė į mokinių savišviatos būrėlį, skaitė referatus, rašė laisvąsias. 1918 Lietuvos Tarybai paskelbus Lietuvos nepriklausomybę, ji visa savo sielą džiaugėsi. Sužinojusi, kad atkuriamą Lietuvos kariuomenę ir šaukiami į ją savanoriai, ji ne kartą paraiškė, kad ir moterys galėtų ginti Lietuvos laisvę, jei ne fronte, tai dirbdamos kitokių darbų.

Gimnazijos suolai tuštėjo. Mokiniai slaptai bėgo į Kauną ir jungėsi į kovotojų eiles.

1919 metų pabaigai Šiaulius užplūdo Bernonto-Avalovo ir vokiečių gaujos. Vokiečiai įsakė užleisti gimnaziją kariuomenei. Mokiniai neklaušė. Vokie-

Ona Putvinskaitė-Tercijonienė. Nuotr. V. Maželio

čiai jėga juos tempė iš gimnazijos, bet jie vėl grįžo. Buvo ir sužeistų mokinių. Velionė Ona buvo tarp jų, kurie gynė gimnaziją ir nukentėjo. Vokiečiams gimnaziją užėmus, mokiniai įsijungė į partizaninę veiklą. Ir Ona tarp jų. Buvo ardomos susisiekimo linijos, tiltai ir geležinkeliai, nupliaunami telefonotelegrafo stulpai, sekamas kariuomenės judėjimas, žinios perduodamos lietuvių kariuomenei.

Baigusi gimnaziją, velionė įsijungė į šaulių veiklą. Drauge su broliu Stasiu saugojo ir padėjo išsifruoti slaptus peovikų surašytus dokumentus. Lankė universitetą. 1923 Berlyne baigė Pestalozzi-Ferberio vardo vaikų darželių auklėtojų kursus. Steigė darželius, ruošė darželių auklėtojas, skaitė paskaitas. Už nuopelnus Lietuvai ir šaulių sąjungai apdovanota šaulių žvaigždės ordinu.

1941 ją ištiko labai skaudūs smūgiai: birželio 14 bolševikai išvežė jos motiną, brolius Vytautą ir Stasį, savanorį kūrėją, vyčio kryžiaus ordino kavalerių, ir juos su šeimos nukanikino (kalėjimuose ar vergų stovyklose Sibire). Ona su vyru ir vaikais pasitraukė į vakarus. Vokiečiai, stovykliniame gyvenime ji taip pat buvo įsijungusi į lietuvišką veiklą. 1949 atvyko į Jungtines Amerikos Valstijas, apsigyveno Brooklyne, įsijungė į Balfo skyriaus veiklą, bendradarbiavo spaudoje. Bet ir čia ją lydėjo nesėkmės. 1964 m. mirė jos vyras medicinos daktaras Vincas Tercijonas. Likusi našlė, ji skaudžiai pergyveno savo nedalią. Apsigyveno pas

savo dukterį Aldoną Rygeliene. Dukters Aldonos ir inžinieriaus Juozo Rygelių globojama, velionė praleido keletą ramesnių metų.

A. a. Ona Tercijonienė buvo pašarvota Garšvos laidojimo koplyčioje Richmond Hill, N. Y. Karstą puošė gėlių vainikai, šaulės ženklas ir šaulių žvaigždės ordinas. Gausiam būriui giminių, draugų bei pažįstamų susirinkus, buvo sukalbėta dalis rožančiaus. Maldas sukalbėjo kun. A. Račkauskas. Sugiedota Mari-

ja, Marija. Atsiveikimo žodžius tarė prof. V. Mantautas, kūrėjų savanorių vardu L. Virbickas ir šaulių sąjungos vardu A. Reventas. Velionės palaidai buvo nuvežti į Apreišimo bažnyčią Brooklyne. Gedulingas pamaldas laikė parap. klebonas kun. Pr. Raugas, asistuojant kun. A. Račkauskui ir kun. K. Wicks. Palaidota Stradford, Conn., kapinėse, greta savo vyro medicinos daktaro Vinco Tercijono.

L. Virbickas

NUSVIRO PASLAUGIOS RANKOS

Joną Žulpą palaidojo

Sausio 15 rytą Thompson, Conn., širdies smūgio ištiktas, mirė **Jonas Žulpa**. Mažai šios apylinkės lietuvių kolonijėlei tai buvo ne tik skaudus staigmena, bet ir nemažas nuostolis, nes a.a. Jonas buvo labai paslaugus ir padėjo visiems, kam jo pagelbos prireikė.

Jonas buvo gimęs Lietuvoje, Vieksnių parapijoje, 1902 liepos 15. Toj apylinkėj Žulpų giminė buvo gana gausi, o ir Jono gimtoji šeima didelė, tat vaikystė ir jaunystė sunki. Gal tai ir išmokė jį veržlumo, tam tikro nerimo, veržiančio ieškoti, siekti ko nors daugiau... Vėdės siuvėją Stefaniją Krasauskaitę ir įsikūręs prie žuvintojo Meizių ežero gana gražų ūkį, jis baigė statybininkų kursus, kad galėtų geriau tvarkytis sodyboje ir iš šalies kiek užsidirbti.

Karo audra ir po jos ėjusi tremties nuoboda a.a. Jonui buvo tragiškesnė, negu daugeliui kitų: prievarta išvarytas fronto darbam, po karo pateko belaisvių stovyklon, kur "kriti" vėrai, kaip muselės". Jonas išėjo laisvėn "vos gyvas", bet nepalaužtas. Greit atsigaivo ir tuoj pradėjo darytis "prasmingesnio gyvenimo", ieškotis darbo. Pirmą progą jis ir išvyko Belgijon. Kaip statybininkas gavo pavojingą darbą — anglų kasyklose tvirtinti bei įrengti naujus tunelius. Vienos avarijos metu sunkiai sužeidžiamas, pripažintas nedarbingu ir vėl grąžinamas Vokietijon.

Atvykęs į JAV, dirbo prie statybų, bandė ūkininkauti, kol apsisprendė imtis savarakiško statybininko verslo: statė naujus, remontavo senus namus, atlikdavo įvairius įrengimus. Pastoriai įsikūrę New Yorko valstybėje, pradžioje Homer, vėliau Cortlando mieste. Gyveno tarp kitataučių ir jiems dirbo, o likę laisvai rado, kad jis ten buvo mylimas, o daugeliui ir artimas draugas.

Prieš keletą metų, jau išėjęs pensijon, atvyko pas Putnamo seselės. Pradžioje gyveno Marijos Vilojė, vėliau prie motiniškojo namo. Labiausiai patenkintą ir visiškai apimusi mačiau jį paskutiniams gyvenimo mėnesiais, kai tėvai marijonai Marianopolio sodybos pakraštyje užleido jam gana jaukų, bet jį pačių nenaudojamą namelį. Mat, taip ilgą laiką gyvenęs vienas, tvarkęs savarakiškai, o be to, jausdamasis dar gana pajėgus, nenorėjo būti veltėdžiu, našta kitiem. Turėjo daugybę planų, visą eilę numatytų darbų, iš kurių pirmas — susitvarkyti savo namelį... Ir dirbo savo namelį tą šeštadienio rytą, kai paskutinį kartą tos paslaugios rankos paleido darbo įrankius, o jis pats sudribo ant grindų...

Neilgai a.a. Jonas pagyveno šioj apylinkėj, dažnokai išvykdavo ir kitur, kai jo paslaugos šaukėsi draugai ar pažįstami, bet daugiausia šios paslaugos pėdsakų jis paliko čia: seselių bei tėvų marijonų sodybose, Alkos archyve ir privačiuose lietuvių nameliuose, ir tai už menką atlyginimą, o dažnai ir nemokamai. Jo dosnumą liudija ir likęs pluoštas lydrasčių. Tiesiog neįsivaizduotina daug išsiuntęs siuntinių žmonai, artimiesiems bei tolimiesiems gimnainčiam ar net ir visai sveitiem. Šias eilutes rašęs žino,

A. a. Jonas Žulpa

kad jis pinigų nemėtė, bet nebuvo šykštus, jei matė reikala padėti ar galėjo kam nors "mažą malonumėlį padaryti". Charakteringas smulkmena: pastaruoju laiku jis metė rūkęs, o tuos pinigus dėjęs siuntinėliam...

A. a. Jonas Žulpa palaidotas sausio 18. Putnam seselių koplyčioje laidojusių mišias koncelebravo marijonų viršininkas kun. J. Jančius, MIC, kun. prof. St. Yla ir kun. V. Paulauskas. Kun. Yla labai taikliai apibūdino velionį, giedodį seselių chorą. Dalyvavo prel. V. Balčiūnas, kun. V. Zakaras, Marianopolio rektorius kun. D. Petraitis, MIC, kun. A. Gurlis, MIC, Marijos Nek. Pr. Seselės, Sisters of the Garden (italų, dirbančios Marianopolio) ir gana gausus lietuvių būrelis. Gausiai Žulpų giminei atstovavo tik vienas brolis — Simonas (gyv. Kanadoje, London, Ont.). Palaidotas Putnam Seselių kapinėse.

ROCHESTER, N. Y.

PUSĖ "DVYLIKOS"

Kun. Algimantas Kezys, S. J., jaunųjų ateitininkų globojamas, Sv. Jurgio parapijos salėj sausio 29-30 surengė savo nuotraukų parodą ir parodė lietuvių foto archyvo filmą "Dvylika".

Pamatėme tik "šešis". Kol buvę susiorganizuota, nugalint įvairias medžiagines kliūtis, tai kiti, turėję būti filmuojami, taip ir išėję amžinybėn, pvz. Juozas Bačiūnas, Pijus Grigaitis. Pirmieji šeši iš dvylikos buvo parodyti šie: poetas, dramaturgas ir rašytojas kan. Mykolas Vaitkus, visuomenininkas ir žurnalistas Leonardas Šimutis, visuomenininkas ir valstybininkas prel. Mykolas Krupavičius, diplomatas Vaclovas Sidzikauskas, muzikas Juozas Zilevičius ir dailininkas Adomas Galdikas. Reporterė — Ramunė Kvilytė, skriptas — Birutė Pūkelevičiūtė, kamera ir redakcija — Algimanto Kezio, S. J., užrašai — Kazio Veselko. Filmo premjera buvo 1970 lapkričio 1 Jaunimo centre, Chicagoje.

Filmavimo lygis nevienodas. Visi šeši veikia pagal panašų sukirpimą. Pirmiausia pasirodo kan. Mykolas Vaitkus. Jis išsina pasivaikšioti, grįžta į savo darbo kambarį, krauna iš lentynų savo knygų gausų derlių, pasakoja, ką ir kada parašė. Vėl išsina pasivaikšioti. O jo aplinka žavi: pievos, sodai. Tai vienuolyno aplinka. Panašiai veikia ir kiti. Tik Adomas Galdikas, tas spalvingasis dailininkas, vis žygiuoja į parkus, kur daugiausia spalvų. Dėl to ir rodomi paveikslai tikrai spalvingai gyvi, patrauklūs.

Gaila, kad negirdėjom minias uždegančių kalbėtojų — Mykolo Krupavičiaus ir Leonar-

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. Dr. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Dr. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre Street, West Roxbury, Mass. 02132.

SKYRYBOS IR ALIMONIJA

Klausimas

Mes dažnai galvojame, kada baigsis tie rūpesčiai dėl vaikų. Jais reikia rūpintis, kai jie maži. O jiems augant, ypač šiais laikais, vėl jų rūpesčių užtenka. Manytum žmogus, kad, jiems vedus ir susitvarkius, tėvams būtų laikas nustoti jais rūpintis, ir dar žmogus galėtų pagyventi keletą metų ramiai sau pačiam. Bet kur čia tau! Atrodo, kad tų rūpesčių dėl vaikų užtenka iki karsto lentos.

Prieš 12 metų mūsų duklė išteikė už kitataučio. Iš pradžių sugyveno gerai. Abu dirbo ir taupė. Vaikų neturėjo. Duklė pradėjo mum skustis, kad vyras su ja prastai elgiasi, ją muša ir pinigų jai neduoda. Patarėm kaip nors susitvarkyti ir nedaryti mum gėdos.

Pradėjo kalbėti apie skyrybas (divorce). Duklė taip pasikeitė, kad sunku buvo ją bėpazinti. Ji niekuomet anksčiau negerdavė, o dabar pradėjo su draugėmis vaikiotis po "taverns" (smukles) ir net susitikinėti su kitais vyrais.

Jos vyras atėjo pas mus ir prašė pagalbos. Sako, skirtis su ja jis nenorėtų. Esą, būtų gerai, jei mes ją išbartume ir privestume prie tvarkos. Tėvas ir aš ją pasiūkaukėm ir visaip barėm. Prašėm susitvarkyti ir gy-

liko brolis S. Žulpa Kanadoje, 6 Lietuvoje: žmona Stefanija, brolis Juozas, seserys Ursulė ir Anelė, daug pusbrolių ir pussesterių bei kitų giminių. Viešpaties malonė telydi tavę, Jonai, amžinybėj!

V. P.

venimo neardyti. Bet ji mus išplūdo paskutiniaisiais žodžiais ir išbėgo iš namų.

Po kelių mėnesių įvyko skyrybos (divorce). Mes nustebom, kad teismas priteisė jos vyrui mokėti jai mėnesinius mokesčius (alimony). Ji nustojo dirbti. Pradėjo dar labiau vaikiotis po smukles. Po kelių mėnesių atsivėdė "sailor" ir mum sako, kad ji vėl rengiasi išteikti, kai tik gaus reikalingus popierius iš teismo.

Tas jūrininkas mum atrodė per jaunas ir nerimtas; be to, iš tolimos valstijos. Bandėm atkalbėti, bet po penkių mėnesių jie susituokė. Pasirodė, kad jis buvo vedęs, turėjo pačią ir du vaikus. Turėjom samdyti advokatą ir gauti anuliaciją.

Duklė turėjo "nervous breakdown" (nervų sukrėtimą). Dabar ji yra ligoninėje — sanatorijoje.

Mes norim Tamstos patarimo. Ar jos pirmas vyras privalo mum padėti mokėti už jos priežiūrą, ar ne? Ar būtų galima teismo keliu jį priversti išlaikyti buvusią žmoną? Kiek žinoma, jis dar nėra vedęs kitos, bet turi kažkokią moterį, su kuria draugauja.

Tėvai, Massachusetts

Atsakymas

Gaunu daug laiškų su klausimais, panašiais į Tamstos.

Amerikoj vyras privalo išlaikyti savo žmoną. Tai prievolė nesibaigia su skyrybomis (divorce). Tai reiškia, kad ir išsiskyrus vyras privalo išlaikyti savo buvusią žmoną, jeigu jai reikalinga jo finansinė pagalba ir jeigu jis yra finansiskai pajėgus ją išlaikyti.

Taip yra net ir tuo atveju, kada skyrybos įvyksta dėl žmonos, o ne dėl vyro "kaltės" ir žmona teisiškai yra pripažįstama "kaltąja" puse.

Žinoma, svarstydamos vadinamosios alimonijos (alimony) klausimą, teismas atsižvelgia į žmonos "elgesį". Tačiau tai yra tik viena iš aplinkybių, kurias teismas svarsto.

Jei "kaltąja" puse pripažintai žmonai yra reikalingas šelpimas, jos vyrui bus įskaita jį šelpti, jeigu jis dirba arba turi turto.

Jei išsiskyrusi žmona vėl išteka, pirmojo vyro pareiga jos atžvilgiu, techniskai kalbant, nepasibaigia. Tačiau, kadangi antros vyras privalo išlaikyti savo žmoną, pirmojo vyro pareiga buvusios žmonos atžvilgiu iš esmės pasibaigia. Jei antrasis vyras dėl kurios nors rimtos priežasties, pvz. dėl rimtos ligos, neįstengia savo žmonos išlaikyti, ji galėtų kreiptis teismu ir prašyti išlaikymo iš pirmojo vyro. Tokie atsitikimai retai tepasitaiko, bet nėra negalimi.

Tamstų atveju, nors Tamstų duklė ir buvo "kaltoji" pusė, kaip iš visko matyti, teismas, nepaisant to, įsakė jos vyrui jai mokėti alimoniją. Jai išteikėjus už jūrininko, tie mokesčiai matyti, nutrūko. Kadangi antrosios vedybos buvo anuliuotos (annulled), Tamstos aprašomomis aplinkybėmis, jei galima būtų įrodyti, kad Tamstų duklė nežinojo apie jūrininko šeimą, kai ji už jį "išteikėjo", — teismas įsakytų jos buvusiam vyrui šelpti buvusią žmoną. Ypatinai, kai ji yra ligonis ir reikalinga jai pagalba.

Jei jis ir būtų antrą kartą vedęs, tai reikalo nepakeistų. Patariu Tamstom nedelsiant pasitarti su vietiniu advokatu. Jis žinos, kaip ir kas yra darytina Tamstų dukters reikalui sutvarkyti.

sb.

New Yorko tautinių šokių grupės dalis per Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimą vasario 20 Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėje. Grupė atliko gražių šokių programą. Jai vadovauja Jadvyga Matulaitienė. Nuotr. V. Maželio

Po Chicagos dangum

Vasario 16 minėjimai

Chicagos ir apylinkės lietuviai iškiliai paminėjo Lietuvos nepriklausomybės 54 metų sukaktį.

Margutis savo programoj turėjo Altos pirm. dr. K. Bobelį, davė gražios muzikos. Per Sophie Barcus radiją kalbėjo žurnalistas Algirdas Budreckas.

Neo Lithuanijos minėjime vasario 13 Tautiniuose namuose įdomią paskaitą skaitė žurn. V. Kasniūnas, pasireiškė ir jaunimas.

Lietuvių programoj vasario 18 buvo dr. K. Bobelio, inž. A. Rudžio ir Vyt. Kasniūno kalbos. Duota ir muzikos. Valentinaite latviškai deklamavo apie Lietuvą.

Chicagos burmistras R. J. Daley priėmė Altos delegaciją ir paskelbė deklaraciją. Illinois gubernatorius R. B. Ogilvie Lietuvos reikalu proklamaciją išleido vasario 2.

Vasario 16 NBC televizijos stotis perdavė vaizdus iš Marquette Parko, Gimimo parapijos pradžios mokyklos mokinių pasirodymus.

Lietuvos vyčiai savo salėj vasario 19 turėjo tradicinį minėjimą, kuriame buvo pagerbtas dr. L. Kriaučiūnas.

Didžiulis šventės minėjimas įvyko miesto auditorijoje. Kalbėjo sen. R. Dole, sen. C. Percy, kongr. R. Pucinski ir kiti. Minėję daly dainavo jungtinis

Dainavos ansamblio ir Lietuvos operos choras, solistės Aldona Stempužienė ir Gina Čapkauskienė. Piano kūrinių atliko pianistas Andrius Kuprevičius.

Cicero lietuviai sukaktį minėjo vasario 19 Šv. Antano parapijos salėj. Rašyt. P. Gaučys skaitė paskaitą, o mokyklos jaunimas vaidino S. Kudirkos tragediją. Jaunuolius paruošė akt. Julius Balutis.

Džiugu, kad dar ir Chicagos amėnkiečių laikraščiai ir televizijos bei radijo stotys atžymėjo šią sukaktį.

Mirtys

Vasario 8 mirė Jadvyga Pakeltienė, 57 m. amžiaus, kilusi iš Kalvarijos. Vasario 11 mirė Jonas Byanskas, 77 m., muzikas ir akompaniatorius, orkestrų vedėjas, veikęs Birutės choro. Vasario 3, vos 32 metų sulaukęs, mirė Valdas Mickevičius, gyvenęs Marquette Parke. Vasario 13, irgi dar jaunas — 33 metų, mirė Bronius Kulberskis, gyvenęs Ciceroj, prieš penkerius metus Afrikoj pabėgęs iš sovietinio laivo. Vasario 17 mirė Juozas Pieža, kilęs iš Kupiškio valsč., sulaukęs 55 m.

Lietuviški mišiolai

Marquette Parke Gimimo parapijos klebonas kun. A. Zakarauskas padarė gražų darbą: atspausdino lietuviškus mišiolus ir juos išdėliojo bažnyčioj.

Dirigentas A. Kučiūnas ir solistė Gina Čapkauskienė Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime vasario 20 Chicagaj. Nuotr. M. Nagio

Namų savininkų veikla

LNSD-ja vasario 19 turėjo savo susirinkimą.

Prisiminta Vasario 16-toji. Kalbėjo adv. Kal. Jis pristatė kalbėtoją, adv. Ed. Harahan, kuris vaizdžiai išaiškino padėtį Chicagaj ir nurodė saltinius, iš kurių slenkta pavojai mūsų gerovei, laisvei ir saugumui. Žmonės liko dėkingi jam už paskaitą ir pasiryžo jam pagelbėti artėjančiuose rinkimuose kovo 21. Tokių žmonių mum reikia, o jis turi daug praktikos.

LNSD-jos susirinkimų vedimas gal kiek šabloniškas, bet tikimės, kad ateity bus atsižvelgta į kai kuriuos narių pageidavimus. Rūpinamasi turėti stiprius ryšius su kun. Lawlor, 15 apylinkės aldermanu.

Premijos

Laisvoji Lietuva paskelbė poemos premiją — tūkstantinę. Poema turi būti įteikta iki 1963 kovo 1. Ji turi būti apie Simą Kudirką ir turėti ne mažiau kaip 100 standartinių knygos puslapių.

Margutis paskelbė konkursą geriausiems kūriniams juostelėse: pasikalbėjimui, reportažui, minėjimui, 60 sek. prekybiniam skelbimui, specialiai meninei programai. Turi būti ryškiai padaryta. Svarbu ir turinys. Medžiagą siųsti iki balandžio 1 adresu: Margutis, 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629. Gali dalyvauti programų darbuotojai ir šiaip pavieniai asmenys.

Bal. Brazdžionis

Jonas Lenktaitis — teisių daktaras

Jonas Lenktaitis Lietuvoje buvo žinomas kaip apskrus knygų leidėjas; nuo 1941 Vilniuje Filharmonijos direktorius. Tuo pat metu jis organizavo Vilniuje operos darbus. Labiausiai buvo pagarsėjęs Vokietijoje, suorganizuodamas reikšmingiausią tuo metu lietuvių knygų leidyklą "Patria". Nuo 1951 atsikūrus Ameriko-

je, ėmėsi mokyti — 1956 baigė New Yorke radijo technikos mokyklą, išlaikė atitinkamus egzaminus ir gavo iš valdžios FCC Nr. 1 leidimą su radijofonijos ir televizijos stočių inžinieriaus teise. Paskiau ilgam laikui dingio iš akiračio. Pasirodo, tuo metu jis buvo ėmėsis toliau mokyti: Chicagos Blackstone tei-

sių mokykloje mokėsi jau teisės ir ten įsigijo teisių bakalaurą, o 1972 sausio 12 tos mokyklos viceprezidentas raštu pranešė, kad jam suteikiamas teisių daktaro laipsnis už disertaciją tema "Frustration of Purpose as Discharge of Contract".

Tuo laipsniu savo mokslus J. Lenktaitis baigė būdamas virš 50 metų.

Baltimorės žinios

Bingo žaidimus Šv. Alfonso parapijos sodalietės rengia kovo 3, perktadienį, 8 val. vak. Šv. Alfonso mokyklos salėj. Bus daug gražių premijų, veiks užkandinė. Pelnas skiriamas pirkti dovanėlėms, kurios bus išdalintos prieš Vėlykas lietuviams seneliams.

Lietuvių Svetainės šėrininkai jautienos kepsnio ir austrų balių rengia kovo 5, sekmadienį, nuo 1 iki 6 val. popiet Lietuvių Svetainės didžiojo salėj. Veiks loterija.

Kryžiaus keliai gavėnios metu Šv. Alfonso bažnyčioj einami kiekvieną sekmadienį 4 val. popiet. Maldos ir giesmės tik lietuvių kalboj.

Lietuvių Postas 154 rengia kepsnių balių kovo 19, sekmadienį, nuo 1 iki 6 val. vak. Eastern Center salėj, 7940 Eastern Avenue. Šokiama gros orkestras, veiks loterija. Bilietai įsigijami iš anksto.

Metinius pusryčius Šv. Vardo draugija rengia kovo 12 po 8:30 val. mišių, Šv. Alfonso parapijos salėj. Sodalių pagamins pusryčius. Pagrindinis kalbėtojas bus Paulius Nevins, žymus katalikų veikėjas.

Jonas Obelinis

Dainavos ir Operos chorai Lietuvos nepriklausomybės minėjime vasario 20 Chicagaj atliko koncertinę programos dalį. Dirigavo A. Kučiūnas. Nuotr. M. Nagio

LOS ANGELES, CALIF.

GIEDRA GUSTAITĖ GAVO DIPLOMĄ

Gustų šeima, 1944 pasitraukdama iš Lietuvos į Vokietiją, išsivežė dvejų metų dukrelę Danutę. Meerbecko stovykloj ji gimė antra dukra — Giedra.

1949 jų šeima atvyko į JAV ir apsigyveno Massachusetts valstijoje. Vėliau persikėlė į Kaliforniją.

Giedra Gustaitė 1961 gerais mokslo pažymiais baigė Los Angeles aštuoniameitę lituanistinę mokyklą, vėliau ir John Marshall gimnaziją (high school). Praeitais metais ji baigė State College (Bachelor of Arts laipsniu namų ruošos specialybėje). Buvo patekusi į kolegijos studentų garbės sąrašą. Šiais metais Giedra gilina studijas, siekdama mokytojos titulo Kalifornijos valstijoje.

Giedra Gustaitė

Nuo pat savo ankstyvos jaunystės Giedra yra skautė. Ėjo įvairias pareigas skaučių draugovėj. Buvo A.S.D. Los Angeles apygardos pirmininkė ir kandidačių globėja. Daug darbo ir laiko pašventė rinkdama medžiagą dainų rinkineliui "Dainuok, linksma jaunystė". Knygėlę išleido skautų vadovybė. Šio rinkinio dainomis dabar jaunimas naudoja savo linksmavakariuose, ypač skautų savo stovyklose.

Giedra priklausė ir prie lituanistinės mokyklos šokių grupės. Vėliau net pati mokė jaunesniuosius lietuviškus tautinių šokių. Buvo viena iš muziko Br. Budriūno vadovaujamo choro dalyvių.

Ji yra šviesi, gerai apsisikakčiusi mergaitė, spėjusi pasizymėti ir lietuviškoj veikloj.

Nuoširdžiai linkim Giedrai tęsti tvirtą ir garbingą išsimokymų mūsų tėvynei Lietuvai.

Kazys Karuža

TRUMPAI

Šv. Kazimiero parapijoj 1971 turėta 69,054.67 dol. pajamų ir 67,380.25 dol. išlaidų. Naujos salės statybai taupomoj kasoj jau yra 25,237.14 dol.

Gavėnios metu Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioj kiekvieną penktadienį dar aukojamos 11 val. ryto mišios ir 7:30 val. vak. einami Kryžiaus Keliai. Šv. Sakramento garbinimo dienos bus kovo 12-14.

Kaziuko mugė, rengiama Los Angeles skautų, bus kovo 19, sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos mokyklos kieme ir salėj.

Juozas Kilmonis, atstogaudamas Acapulco, Meksikoje, sausio 18 sugavo 110 ir pusės svaro žuvį (sailfish), 8 ir pusės pėdų ilgį.

Metinės rekolekcijos kovo 22-26 praves tėvas Antanas Sabaliauskas, salezietis, buvęs Indijos misionierius.

Rūta Kilmonytė-Lee sausio 23 buvo išrinkta Palm Springs, Calif. Desert Rodeo gražuole — karalienė.

Elena Bradūnaitė iš Chicagos, Ill., atvyko į Los Angeles, Calif., kur UCLA universitete pradėjo studijas, ruošdama mokslinį darbą iš lietuvių tautosakos.

LB Vakarų apygardos pirm. J. Činga sukvietė Los Angeles organizacijų pirmininkus pasitarti dėl Clevelando Grandinės šokių pasikvietimo į Los Angeles.

Kalifornijos Lietuvių radijo klubo metinis susirinkimas įvyko sausio 23. Pranešimus padarė klubo valdybos pirmininkė ir programos vedėja S. Pautienienė, išd. J. Mitkus ir revizijos komisijos pirm. S. Paltus. Į valdybą aklamacijos būdu išrinkti: S. Pautienienė, A. Skirius, V. Šimoliūnas, J. Mitkus, A. Sajus ir B. Morkis. Revizijos komisija: V. Čekanauskas, K. Prišmantas ir A. Zemaitis.

Vytautas ir Janina Čekanauskai vasario 13 dalyvavo LB Phoenix, Arizona, apylinkės rengiamame Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjime. Vytautas yra Los Angeles Altos skyriaus pirmininkas ir čia pasakė pagrindinę kalbą, o Janina dainavo solo minėjimo koncerte.

LB Los Angeles apylinkės jaunimo sekcijos valdyba, vadovaujama pirm. Juozo Venckaus, sutiko eiti ir Jaunimo metų komiteto pareigas. Komitetan dar įeina: A. Griniūtė, V. Kevalaitė, U. Kubilius, J. Pažeraitė, K. Reivydas, S. Stančikas, A. Vilkaitė ir R. Žukas.

Jaunimo metų rėmėjų komitetan įeina: Lietuvos generolas dr. J. Bielskis, Šv. Kazimiero parapijos klebonas prel. J. Kučingis, B. Brazdžionis, dr. Z. Brinkis, V. Čekanauskas, J. Činga, R. Dabšys, B. Grauzinis, J. Matulaitis, A. Mažeika, J. Motiejūnas, S. Pautienienė, E. Radvenis, A. Skirius ir L. Valiukas. Komiteto pirmininkas yra J. Činga.

Prel. J. A. Kučingis balandžio 16 mini Los Angeles Šv. Kazimiero lietuvių parapijoj 25-rių metų klebonavimo sukaktį. Iškilmingų padėkos mišių metu pamokslą pasakys prel. Jonas Balkūnas, P. A., iš Mass-peth, N. Y.

Lietuvių Fondo metinis balius įvyks gegužės 13.

Lietuvių Diena, rengiama Šv. Kazimiero parapijos, įvyks birželio 18. Meninei programai atlikti pakviesti solistas Arnoldas Voketaitis ir solistė Gina Čapkauskienė. Dail. V. Vizgirda iš Boston, Mass., tą dieną čia turės savo dailės darbų parodą.

Parapijos bazaras, įvyksta kiekvienais metais. Šiemet pramatomas spalio 26.

LB jaunimo ansamblis sausio 15 pasirodė Disneylande. Programą atliko 56 tautiškais drabužiais pasipuošę šokėjai ir dainininkai. Vadovavo O. Razutienė ir D. Razutytė. Akordeonu grojo L. Baskauskas.

IŠ VISUR

— Sveicarijoje, kaip praneša prof. J. Eretas, 1972 vasario 15 Kuesnachte, prie Zuericho, mirė buvęs Kauno universiteto lektorius dr. G. Studerus. Gimęs 1899 St. Galleno kantone, jis kartu su J. Eretu ir A. Sennu studijavo Sveicarų Friburgo universitete, kur jis specializavosi germanistikoje. Po daktarato jis atvyko į Lietuvą, kur nuo 1924 iki 1940 metų Humanitarinių mokslų fakultete dėstė vokiečių kalbą. Sugrįžęs į tėvynę, iki pensijos, tarnavo viename Sveicarijos kariuomenės štabe.

— Žurnalai: Aidai, Karys, Medicina, Muzikos Žinios ir kt., spausdinami pranciškonų spaustuvėj Brooklyne, dėl pagrindinio spaustuvės persitvarkymo ir ofseto sistema, negalėjo išeiti laiku. Persitvarkymo darbam baigiantis, pramatomas, kad žurnalai netrukus išeis ir pasivys prarastus numerius.

— Aldona Valeišaitė-Brusokienė, išraiškos šokio menininkė, turinti savo šokių studiją ir repetuojanti Jaunimo centre, rengia baletą Chicagos Lietuvių Operai, kuri šiemet stato Banaičio "Jūratės ir Kastyčio" operą. A. Valeišaitė kaip išraiškos meno interpretatorė bei šokėja yra plačiai pasireiškusi Europoj ir šiame krašte.

— Elta portugalų kalba pradedama leisti kovo mėn. Sao Paulo, Brazilijoje. Redaguos prel. P. Ragažinskas.

— LB Lemonto apylinkės jaunimo sekcijos ruoštas Vasario 16 minėjimas vasario 13 Lecomte labai gerai pavyko. Minėjimą ir programą pravedė bei atliko vien tik jaunimas. Dalyvavo daug žmonių. Šventės programa aukų surinkta virš 1,000 dol. Pagal aukotojų pasirinkimą Lietuvių Bendruomenei ir lituanistinei mokyklai suaukota po 400 dol., bažnyčiai 80 dol. ir kitom institucijom po mažiau. Šiai, netoli Chicagos esančiai, judriai LB apylinkei priklauso 110 šeimų, veikia Mairomio lituanistinė mokykla su 71 mokiniu ir 10 mokytojų.

— JAV LB pietryčių apygardą sudaro Baltimorės, Philadelphia, Pietinės New Jersey ir Washingtono apylinkės. Šiai apygardai jaunimo kongrese atstovaus 7 rinkti atstovai. Turtiausia jaunimu yra Baltimorės apylinkė, nes jos ribose esančiame Marylando universitete studijuoja nemaža lietuvių. Čia yra susiorganizavusi ir studentų tautinių šokių grupė, vadovaujama Aldonos Drazdytės.

— Tautos Fondo naują atstovybę Anglijoj sudaro: pirm. inž. Andrius Gasiūnas, vicepirmin. Petras Mašalaitis, išd. Juozas Vilčinskis, sekr. Juozas Lūza, nariai Z. Juras ir A. Jovaras, narys Skotijoj — K. Savonis.

— Svetimo Gairių 5 numeris jau išsiuntinėtas prenumeratoriam. Tai lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai, leidžiamas JAV LB Svetimo tarybos. Redaktorius Petras Maldeikis (2615 N. 39th St., Phoenix, Arizona 85008). Metinė prenumerata 2 dol. siunčiama JAV LB Svetimo Tarybos išd. Stasiui Rudžiui (415 Plum St., Michigan City, Ind. 46361). Žurnalo mecenatas yra Lietuvių Fondas.

— Ieškomas Kazimieras Rašytinis, sūnus Juozo, gimęs 1919 m. Jis pats ar apie jį žina prašomi pranešti adresu: V. Rasiulis, 162 Exbury Rd., Downsview, Ont. Canada.

Jaunimo kongreso atstovų rinkimai vykdomi korespondenciniu būdu. Viso yra 8 kandidatai: Giedra Gustaitė, Uogintas Kubilius, Jūratė Pažeraitė, Kęstutis Reivydas, Alma Ruigytė, Saulius Stančikas, Juozas Vencus ir Rimas Žukas. Bus renkami 4 atstovai. Rinkimų komisijos pirm. yra J. Činga, nariai — R. Dabšys, D. Polikaitienė ir V. Varnas. -L.Z. K.

Dr. Jonas P. Lenktaitis

Lietuvi, remk LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS darbus savo auka. Be visuomenės paramos mūsų rūpesčiai ir darbai liks be vaisių. Padėkite mums, siųskite savo auką, pasinaudodami žemiau nurodyta iškarpą.

JAV LB Centro Valdyba

Cekius ar money ord. rašyti: Lithuanian American Community

JAV LB darbui paremti skiriu \$ auką
Pavardė ir Vardas
Adresas

Auką siųsti LB Finansų Tvarkytojui adresu:
Mr. P. Mitalas
7322 Oak Ave.
Philadelphia, Pa. 19126

LIETUVIŲ FONDAS

išleido dviejų spalvų (raudona ir tamsiai šalia) lipinukus. Kaina \$1.00 už keturius lapus (144 lipinukai). Kas norėtų jų įsigyti sau ar platinimui — kreipitis į LB būstinę:

2422 West Marquette Rd.
Chicago, Ill. 60629,
tel. 312 925-6897

DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSURSijos Į LIETUVĄ

- Vyksta: birželio 8, liepos 13, rugpjūčio 17 ir gruodžio 21. Lietuvoje šios grupės praleis po 11 dienų.
- Norintieji pratęsti savo atostogas ilgiau, galės aplankyti kitus jų pasirinktus Europos miestus.
- Ekskursijos išvyksta iš Bostono, New Yorko ir Montrealio.
- Grupėse dalyvių skaičius ribotas — nesivėluokite!
- Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

Trans-Atlantic Travel Service

393 West Broadway
South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Savininkė Aldona Adomonienė

LITAS

INVESTAVIMAS — TAUPYMAS
PASKOLOS — KELIONĖS
ŪKINIAI PATARIMAI
DOKUMENTŲ PARUOŠIMAI
TAKSŲ PILDYMAS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMAS IR PARDAVIMAS
APDRAUDOS

Litas Investing Co. Inc.

86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418

VADOVAUJA V. VEBELIŪNAS

(201) 441-6799

Litas Travel Service,

87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418

VADOVAUJA NOMEDA ALEKSANDRAVICIUS

(201) 846-1650

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE Tel.: GL2-2923

SERVICE

Mario's Auto Inspection & Repair service headlights adjustment, wheel alignment, motor tune-up and brake service. All minor adjustments and repairs done while you wait. Shell Bay Ave. Mayville, N.J. Cape May Court House, opp. State Inspection Station. Open Mon. thru Fri. 8 AM to 5 PM. Owned & operated by Mario DeSantis "If you really want your car to go see Mario", 609-465-5607

GUZMAN CONTRACTING
Everything, and Anything
in Contracting Field
All Quality Workmanship
Lic. No. 673-881
Call 967-8890 We Take Pride in Our Work

Complete Mailing Service
Typing, Addressing, Folding, Inserting, Metering, List Maintenance, Collating, Competitive Pricing, Dealings
Met. 914-699-8888

L & H HOME IMPROVEMENT
516 Herkimer St. Bet. Albany & Troy
Our Specialist Plumbing, Heating, Electrical, Sewer Cleaning, Basements, Kitchens, Bathrooms, Alterations, Violations Removed, Roofing. Call for Free Estimate. 467-5123. 467-5172. Call Sundays Also.

DISPLAY

AECEAN ISLES
781 East 31st Street Brooklyn, N.Y.
Call 434-7496
We Also Do Catering
The Ultimate in Dining
Also
The New Clement Restaurant
1612 Sheepshead Bay Road
Brooklyn, New York
Call TW 1-3998

Wanted Foster Parents
If you are between the ages of 25 and 59, English speaking, in good Health, financially self-maintaining, willing to accept children of any background and have adequate Rooms, you are desperately needed now. Contact McMahon Memorial Shelter, 128 East 112th St., New York, N.Y. 10029, 369-5665

Guest House — Men and Women. All modern facilities. Newly renovated bldg. Ready for occupancy by May. Scenic view of Hudson. Permanent or vacation guests. For information write Sisters of Saint Francis, Saint Joseph Villa, 38 Prospect Ave., Catskill, N.Y. 12414.

SERVICE

CHILDRENS and ADULT
PSYCHIATRIST
Private Consultation Office Hours
1-8 P.M.
69-20 Gorton St.
Forest Hills, N.Y.
(212) 896-4771

RALPH'S
Limousine Service, Late Model Air Conditioned Cadillacs — AD 4-1241 695-6647 — 24 Hour Ser. Mobile 684 174 W. 137 St.
Proms, Weddings, Funerals, Depots, Airports, Theatres or Night on the Town.
Our Service Speaks for Itself

H. W. FEMALE

Exp. Operators on Singer Machines on Dresses, Complete Garments, Steady, Manny Sportswear, 143 W. 27th St., 4th Floor. Call: 989-6604 ask for Neissa or Margaret.

Lietuviškam rajone —

LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Gėlės įvairiom progom

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 835-4149. Čia rasite nuosirdų lietuvišką patarnavimą.

Vilniuje išleista Ingridos Korškaitės monografija "Arūnas Tarabilda". Apžvelgta neseniai mirusio (1969) grafiko kūryba. Jis buvo gimęs 1934. Teksto santrauka ir iliustracijų sąrašas pateikta rusų ir anglų kalbomis. (E)

Specialūs siuntiniai į Lietuvą

Pilnai čia užmokama — Gavėjas nėko nemoka. Greitas pristatymas. Populiariūs siuntiniai

Vertingiausia dovana Jūsų giminiams —

10 SKARELIŲ — \$54.90
5 vilnonės skarelės su didelėmis ar mažomis gelėmis ar turkiskais piešiniais ir 5 šilkinės skarelės, visų spalvų. (250 rublių vertės)
Oro paštu — \$63.40

5 DIDELĖS VILNONĖS SKAROS — \$96.00
54 inč. pločio ir 54 inč. ilgio, kutai aplinkui, gražiai gėlotos (500 rublių vertės)
Oro paštu — \$113.00

KAILIŲ IMITACIJA
Didelė vertė —
platus pasirinkimas:
ūdra (lygi ar dryžuota),
persiškais avinėliais ar aviniais — pilna kaina tik \$108.00.
(500 - 600 rublių vertės)

SPECIALI KOMBINACIJA
Didelė vertė — \$169.00
3 jardai vyriškam žieminiam paltui medžiagos, 100% vilna, 3 jardai moteriškam žieminiam paltui medžiagos, 100% vilna, 3 ir pusė jardai vyriškam kostiumui medžiagos, 100% vilna, 3 jardai moteriškam žieminiam drabužiui medžiagos, 100% vilna, 2 paklodės, (dvigubo dydžio), 2 pagalvių įvalkai, 6 turkiskai rankšluosčiai
(1500 rublių vertės)

Dar ir daugiau specialių siuntinių.

REIKALAUKITE MŪSŲ NAUJO KATALOGO

Užsakykite dabar — tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
(Penktas aukštas)
New York, N.Y. 10010
Tel. 982-1530

Labai svarbu JŲSŲ PAČIŲ SIUNTINIŲ
Jei norit prekes nupirkti Jūs patys, siųskite savo siuntinius pre mums. Mes suteikiame patikimą, greitą ir garantuotą patarnavimą. Naudoti rūbai Specializuojamės sutvarkyti be maito vartotų rūbų ir asmeninių reikmenų siuntinius svečiam iš USSR. Prašykite mūsų specialių biuletenų.

Sioje prekyboje mes turime 23 metų patirtį ir daug tūkstančių patenkintų klientų!

1964 metų Knickerbocker taurės laimėtojai — Lietuvių Atletų Klubas. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Klivečka, Budreckas, Masso, Vasiliauskas, Remeza I. Antroje eilėje stovi — Remeza II, Vaitkevičius, Schuelle, Vainius II, Dauška, Žadvydas, Trampas, Jankauskas.

SPORTAS

SEKMADIENIŲ UŽ TAURĖ

Pereitą savaitgalį futbolo rungtynių nebuvo. Taip jau buvome nusipėję. Šį savaitgalį, atrodo, turėsime veik pilną tvarkaraštį. Lietuvių Atletų Klubas futbolininkai pirmenybių rungtynes tęsia šeštadienį. Mažučiai žaidžia prieš German-Hungarians 2 val., o jaunučiai 3:15 prieš Vertieres. Abejos rungtynės įvyksta mūsų aikštėje, t. y. Kissena Corridor, Flushing L. I.

Prieš 8 metus New Yorko Knickerbocker taurė buvo lietuvių nuosavybė. Baigmėje įtikinamčiai suplikę Spring Valley pasekme 5:1, atletai įrodė savo pranašumą. Šį sekmadienį mūsų žaidžia tos pačios taurės varžybose. Priešininku yra Jamaica Portuguese, kuris žaidžia kitoje lygoje ir mums visai nepažįstamas. Rungtynės įvyksta mūsų aikštėje (Kissena Corridor), 12 val.

Po ranka 1964 metų Knickerbocker taurės laimėtojų nuotrauka. Iš šio vieneto dar žaidžia — Remeza II, Vainius II, Žadvydas (dabar vartuose), Klivečka II, Budreckas.

Atletas

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Tėviškos vėjas. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys: Tėviškos vėjas, Vieną kartą, Gėlių sauskas, Mylimos akys, Aš mėgstu šokių muziką, Neptūno žemė, Linksma polka, Tėvyne, Zvirbliai, Tėviškos rytas, Motinos vardas, Pavasario žemė gyva, Atsiveikimo valsas, Stereo. Kaina 6 dol. Persiuntimui pridėdama 50 centų.

Jūreivių keliai ir kitos dainos, groja ir dainuoja Kauno Oktava, vadovauja M. Tamosiūnas. Įdainuota: Jūreivių keliai, Žalia žolė namuose, Sepintoji giesmė, Pirmieji žingsniai, Pienė, Ką man daryti? Laimės tau linkiu, Ašara, Du gaideliai, Kam gi tu pabeldei? Tau, Mama, Lollipop, Būkim drauge, Gotika, Pamylėjau vakar, Stereo, kaina 5 dol.

Trys vyresnės kartos lietuviai, gyvenant netoli Philadelphia, Maple Shade, N. J., ieško šeimos, vyro ir žmonos, kuri galėtų jiems šeiminkauti, virsti ar atlikti kitus namų priežiūros darbus. Siūloma 200 dol. mėnesiui, butas ir išlaikymas. Gyvenama moderniame ūkyje, yra maudymosi baseinas, netoli bažnyčia, krautuvės ir autobusų stotis. Rašyti: Mrs. Theresa James, 3005 Glenridge Ave., Alhambra, Calif., 91801.

SIUNTINIAI, DOVANOS

į Lietuvą ir USSR

Sena patikima firma

toliau aptarnauja nuolat didėjantį klientų skaičių, tradiciniai, su virš 40 metų patyrimu.

Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, mes dėkojame Jums už pasitikėjimą. Jei ne, tai prašome pasinaudoti mūsų patarnavimu ir Jūs būsite dėkingas mums.

SIUNTINIAI PASIEKĖ MŪSŲ PAŠTŲ ISSIUNČIAMIS TĄ PAČIĄ DIENĄ

Dėl paskutinio katalogo ir vėliausių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

Centrinės įstaigos New Yorke:

240 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N.Y. 10001
Tel.: (212) 725-2449

Ar į bet kurį mūsų skyrių ir atstovus:

PHILADELPHIA, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St.	WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224 — 3206 Eastern Ave.	DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127 — 390 West Broadway	AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60632 — 4102 Archer Ave.	254-4144
CHICAGO, Ill. 60622 — 2242 W. Chicago Ave.	BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119 — 787 E. 185th Street	486-1836
DETROIT, Mich. 48210 — 6460 Michigan Ave.	TA 5-7560
ELIZABETH, N.J. 07201 — 956a Elizabeth Ave.	354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212 — 11415 Jos. Campau Ave.	365-6350
HARTFORD, Conn. — 11 Charter Oak Avenue	203-249-6255
KANSAS CITY, Kan. 66102 — 18 So. Bethany	AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026 — 2841 Sunset Blvd.	382-1568
MIAMI, Fla. 33138 — 6405 Biscayne Blvd.	FR 9-8712
MINNEAPOLIS, Minn. 55418 — 2422 Central Ave. NE	788-2545
NEW BRITAIN, Conn. 06052 — 97 Shuttle Meadow Ave.	224-0829
OMAHA, Nebr. 68107 — 5524 So. 32nd Street	731-8577
PARMA, Ohio 44134 — 5432 State Road	749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222 — 346 Third Avenue	GR 1-3712
ROCHESTER, N.Y. 14621 — 683 Hudson Avenue	BA 5-5923
NEW YORK, N.Y. 10003 — 101 First Avenue	OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122 — 1236 9th Avenue	LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98103 — 1512 N. 39th Street	ME 3-1853
SOUTH RIVER, N.J. 08882 — 168 Whitehead Ave.	257-2113
WORCESTER, Mass. 01604 — 82 Harrison St.	798-3347
TRENTON, N.J. 08611 — 730 Liberty Street	LY 9-9163
VINELAND, N.J. 08360 — Parish Hall, West Landis Ave.	691-8423

FIRMAUJANTI DESŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKISKOS SPECIALYBES

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užsakykite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-88 St.) — TR 9-3047
Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijs: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

Virginia 9-4496

A. R. SHIPLEY COMPANY

Aluminum Combination
Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N.Y. 11208
— Allen R. Shipley —

DEXTER PARK
PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Pabaltijo Moterų Tarybos 25 metų sukaktis

Kovo 5, sekmadienį, Pabaltijo Moterų Taryba švęs savo 25 metų veiklos sukaktį.

Priešpietinė programos dalis (10.00 v. r. — 12.30 popiet) yra skiriama pabaltiečių jaunimo veiklos apžvalgai. Dr. Ainsas, estas, padarys politinę, o latvių grupė — kultūrinę apžvalgą.

Aldona Noakaitė-Čekienė kalbės tema Pabaltijo jaunimas ir tautinio identitškumo išlaikymas.

Laima Sileikytė, Eglė Žilionytė, Regina Zymantaitė ir Nastutė Umrzaikaitė trumpai nušvies lietuviškojo jaunimo veiklą išeivijoje ir Lietuvoje.

Po pranešimo bus diskusijos ir kavutė.

Popietė (3 v.) pradeda pabaltiečių dailininkų grafikos paroda. Be estų ir latvių bus šių lietuvių dailininkų kuri-

nių: Vytauto Igno, Vytauto Jonyno, Dalius Ramanauskaitės, Ados Sutkuvienės, Romo Viesulo, Lijolės Židonytės ir Marijos Zymantienės.

Oficialiojo minėjimo dalyje bus pagerbtos Tarybos steigėjos.

Minėjimas bus užbaigtas pabaltiečių koncertu. Lietuviškąją programos dalį atliks dainininkės Lionės Juodytės pagarsėjusi dukrelė Janina Mathews. Vaisėmis rūpinsis Latvių Moterų Klubas.

Lietuviškoji visuomenė yra nuosirdžiai kviečiama dalyvauti. Būtų džiugu, jei jaunimas gausiai atsilankytų bent į pirmąją programos dalį. Įėjimas į priešpietinę programos dalį — nemokamas, į popietinę — 3 dol.

Minėjimas įvyks Estų namuose, 243 East 34 St., Manhatane.

Pabaltijo Moterų Tarybos sukaktį minint

Kovo 5 PMT atžymės dvidešimties penkerių metų savo veiklos sukaktį.

Isikūrė Vokietijoje

1947 metų kovo 8-ji — yra PMT įkūrimo data. Tada į Esslingen, Vokietijoje, suvažiavo iš įvairių Vokietijos vietovių estų, latvių ir lietuvių moterų atstovės svarbiam žygiui — suburti Pabaltijo moteris išeivijoje vieningai kovai už savo tautų išlaisvinimą iš sovietinio okupanto priespaudos.

Estų moterų atstovių atvyko 21, latvių 23, lietuvių 38. Į PMT įėjo po aštuonias estų, latvių ir lietuvių moterų atstovės.

Pirmąją lietuvių grupę, kuri įėjo į pirmąją PMT valdybą, sudarė šios lietuvių atstovės: dr. Marija Žilinskienė, Ona Saulaitienė, Aleksandra Raslavičienė, Aldona Augustinavičienė, Emilija Garbuzaitė-Jurkuvienė, Sofija Jasaitienė, Marija Milvidaitė-Ročkus, Ona Tugaudienė. Šios grupės pirmininkė buvo dr. Marija Žilinskienė.

Į šio steigiamojo suvažiavimo prezidiumą iš lietuvių įėjo: Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė, Aleksandra Raslavičienė ir Marija Milvidaitė-Ročkus.

Pirmąją PMT pirmininkę buvo dr. Marija Žilinskienė. Toliau PMT pirmininkės pareigas kiekvienais metais perimdavo iš eilės estų, latvių moterų atstovės.

Veiklos tikslai

Bendra nelaimė — sovietų okupacija — apjungė estų, latvių, lietuvių moteris veikti nepaprastose sąlygose, išeivijoje. Moterys veikė vieningai. Skirtingos ideologijos bei politiniai įsitikinimai jų neskaldė. Būdamos dar gyvomis liudininkėmis žiaurios sovietinio okupanto teroro Pabaltijo kraštuose, moterys įsipareigojo gyvai veiklai.

PMT tikslai atitiko tų laikų moterų nuotaikoms, ir prasidėjo organizuotas darbas. PMT pagrindiniai tikslai — kovoti už Pabaltijo kraštų išlaisvinimą, už grąžinimą tiems kraštams nepriklausomybės, kelti Pabaltijo bylą į viešumą, neuilstamai belstis į įvairių kraštų vyriausybių būstines, reikalaujant Lietuvai, Latvijai, Esti-

jai laisvės, reaguoti protestais į okupanto smurtus ir daromas skriaudas Pabaltijo kraštams. Taip pat kiekvienos tautybės atstovės turi rūpintis savo kultūros bei tautinių tradicijų puoselėjimu, bei jų pristatymu kitataučiams.

Nuo to laiko estės, latvės ir lietuvių nuolat kontaktavo tarpusavyje ir veikė trijų Pabaltijo kraštų moterų vardu. Jos kreipėsi į amerikiečių pareigūnus, kad uždraustų sovietų agentams lankytis pabėgėlių stovyklose, kad būtų gerinamos stovyklų gyvenimo sąlygos, kad būtų pagreitinta emigracija, kad būtų aprūpinti negalintieji emigruoti dėl sveikatos ar amžiaus. PMT budriai reagavo į visokias pabėgėlius liečiančias neigiamas, ir joms gerai sekėsi. Visada buvo atsižvelgiama į moterų balsą.

Iš lietuvių PMT pirmininkė mis dar yra buvusios Birutė Novickienė, Ligija Bieliukienė, Galia Žilionienė.

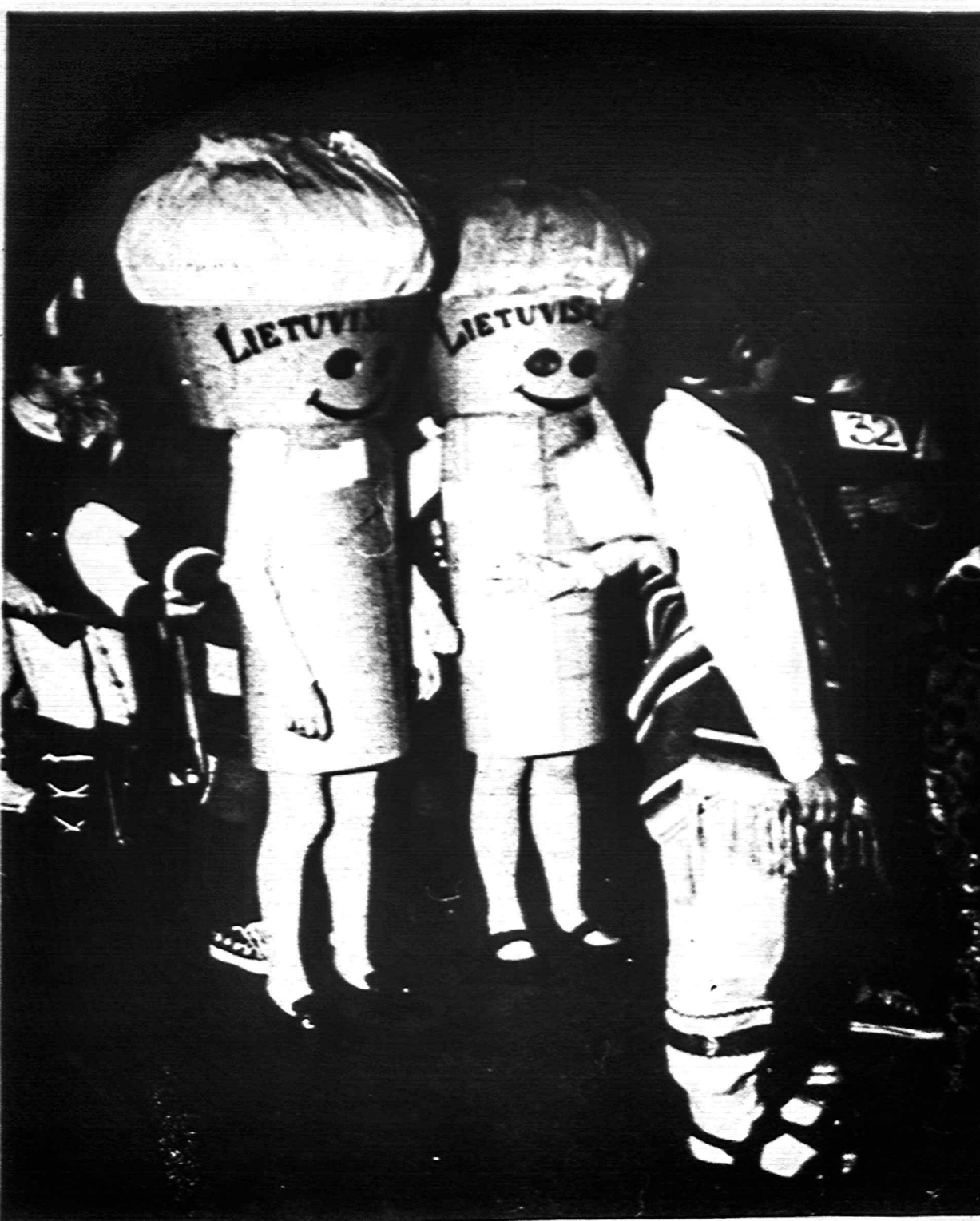
Persikelia į New Yorką

1949 PMT tapo General Federation of Women's Clubs nariu. Per šią organizaciją PMT-bai atsivėrė keliai į tarptautinių organizacijų viešumą, kur jos laimėjo paramos bei tarptautinio pritarimo kovai dėl savo kraštų išlaisvinimo.

Nuo 1950 PMT būstinė įsikūrė New Yorke. Veiklos sąlygos pagerėjo, ypač kad turėjo daug paramos iš reikšmingos GFWC organizacijos. Šios milijoninės moterų organizacijos rengiamose metiniuose konvencijose PMT pirmininkės turėjo progos tūkstantinėm auditorijom išsakyti sovietų pavergtų Pabaltijo tautų vargus bei skriaudas ir laimėti pritarimo laisvinimo kovai.

PMT nėra praleidusi nei vienos progos, kur nebūtų memorandumais, proteatais ar per savo atstovės priminusi šio krašto vyriausybei, Jungtinėm Tautoms, moterų organizacijom, apie brutalią sovietinę okupaciją Pabaltijo kraštuose.

Šis darbas niekada nesustojo. Visu smarkumu tęsimas ir šandieną. PMT suranda vis naujų būdų bei priemonių supažindinti laisvąjį pasaulį su Pabaltijo

Maironio liuanistinės mokyklos kaukių baliuje. Kairėje — senovės lietuvis — A. Kurpis, viduryje — lietuviški ledai — J. Gudaitytė ir V. Leleivaitė; dešinėje — meksikietis — P. Gudelis.

Maspetho žinios

Jaunimas švenčia savo globėjo šv. Kazimiero šventę kovo 5, sekmadienį. Lietuviai skautai ir skautės turės savo pamaldas 11 val. Atsimainymo parapijos bažnyčioje. Ten dalyvauja visi su savo vėliavomis ir vadovais. Dvasios vadas kun. J. Pakalniškis pasakys atitinkamą žodį. Tikima, kad su jais jungsis visos lietuviškas jaunimas, kurių ypatingas globėjas yra šv. Kazimieras. Puiki proga melstis savo ir pavergtos Lietuvos jaunimo intencija.

Šv. Onos sodalicija, vadovaujant pirm. p. Olgai Brady, nuosirdžiai ir sėkmingai talkino LKRS surengtam "Gyvatario" koncertui vasario 27. Jų pastangomis buvo priimti kanadiečiai lietuviai. Jai talkino: Jean Bredes, Helen Janis, Helen Jernick, Mary Kulis, Helen Matulonis, Mary Mareskevičius, Lilian Paulik, C. Sable, S. Talman, H. Vainius. Jų pasiaukojimą labdarai — persekiojamai Bažnyčiai Lietuvoje visi įvertina ir už tai yra dėkingi.

Paminėta Lietuvos nepriklausomybės šventė pamaldomis ir atitinkamu pamokslu, kurį pasakė kun. Kornelijus Bučmys, OFM, Darbininko redaktorius.

Lietuvos Vyčiai Great Necke, kurių dvasios vadas yra kun. Pr. Bulovas, paminėjo Lietuvos

tautų kultūrą, jos garbingą praeitį ir šių dienų okupanto smurtus. Jos atstovės pasiekia net tolimiausius pasaulio kraštus, kaip Japoniją, kur viešose konferencijose kalba Pabaltijo moterų vardu.

Yra labai svarbu ir reikšminga Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo bylai, kad moterys veikia organizuotai — kaip moterys, ypač kai šiuo metu jau ir Amerikoje moterų balsas pasidaro labai svarus socialinėse bei politinėse apraishose.

I. Banaitienė

nepriklausomybės šventę vasario 16. Kun. J. Čekavičius, buvęs komunistų kalnys, jautriai ir nuosirdžiai nusakė savo pergyvenimus. Susirinkusieji giliai atjautė Lietuvos dabartinę sunkią padėtį, minėjimo proga dosniai aukojo Lietuvos gelbėjimui — Tautos Fondui.

Parapijos salės atnaujinimo darbai eina pirmyn. Laukiama vasarai naujo atidarymo su pilnu vėsinimo įrengimu. Parapijos komitetas telkia lėšas, kurių dar gerokai trūksta. Visų aukos yra skelbiamos parapijos biuletenyje.

PADEKA

Gintarų parodai sėkmingai praėjus, Vyr. Skautių Židinys "Vilija" nuosirdžiai dėkoja visiem atsilankiusiems ir darbu prisidėjusiems.

Skautiškas aciu A. J. Bulotam už demonstravimą prof. S. Kolupailos atsivežtų iš Lietuvos skaidrių.

Toliau priklauso padėka visom ir visiem mum patikėjusiems savo gintarų rinkiniui:

B. Bieliukui, J. Gerdvilienei, D. Kezienei, B. Kidolienei, A. Karmazinienei, A. Klivėkienei, J. Kregždieniui, M. Kvedarienei, P. Montvilai, E. Ruzgienei, A. Ruzgaitei, I. Šimkienei, I. Vilgalienei, A. Zikarienei, dr. Zemaitienei ir O. Žilieniui.

Aciau labai tom, kurios sutiko budėti prie savo stalų.

Aciau R. Abromaitienei ir G. Bartkienei už įvairią pagalbą.

Aciau visom židinietėm ir jų vyram. Ypatinga padėka priklauso: I. Alksninienei, D. Birutienei, G. Budreckienei, R. Česnavičienei, B. Kidolienei, G. Kulpienei, M. Šulaitienei, I. Garunkšienei ir A. Jonyniui. Taip pat V. Kidoliui, T. Jasaičiui ir St. Biručiai už visokią pagalbą.

Aciau L. Vytuviui už fotografavimą. Tėvam Pranciškonam už patalpą ir visiem kitiem, bet kuo prisidėjusiems prie šios parodos rengimo.

G. Šimukonienė

Maironio mokyklos kaukių balius

Sausio 23 Apreiškimo parapijos patalpose įvyko Maironio mokyklos kaukių balius. Tai didelis įvykis jaunųjų gyvenime. Koks džiaugsmas vaikui nors porai valandų palikti kasdienybę ir pavirsti bet kuo, ką tik jo vaizduotė ir mamytės adata sukurti gali! Todėl į parapijos salę rinkosi nebe Rimas, Jonas ar Danutė, bet piratas, robotas ar pasakų princas. Gerokai prieš programos pradžią arti 140 kaukių nekantriai trepsėjo koridoriuje, segėsi numerius, rikiavosi paradiui.

Žiūrovų prisirinko pilna salė. Baliaus vedėjas A. Bobelis pasveikino svečius. Pagaliau — gongas! Kaukių balius pradžia. Mokytojų lydimos, į salę įžygiavo kaukės. Didžiosios parapijos salės sienos lyg susitraukė nuo masės dalyvių. Maršo muzika palydėjo eiseną. Apėjusios salę, kaukės užėmė vietas, ir mokyklos vedėja Elvyra Oslapienė trumpu žodžiu pradėjo programą.

Meninė dalis prasidėjo lėlių vaidinimu, kurį paruošė ir išpildė Aldona Rygelytė, sumaniai įtraukdama veiksmą ir jaunuosius žiūrovus. Visi su įdomumu sekė kiškučio Pūkio nuotykius ir "padėjo" jam pasprukti nuo klastingosios lapės.

Maloni staigmena buvo jaunosios artistės Janinos Mathews pasirodymas scenoje. Visi šiltai plojo jai už puikiai atliktas dainas ir šokį.

Tada mokyklos vedėja pakvietė kaukių balius jury ko-

Dr. V. Vygantas, Sky-Chef bendrovės viceprezidentas, tarnybos reikalais buvo išvykęs į tolimuosius rytus. Aplankė ir Nepalo valstybę Everest kalno papėdėje. Iš ten Darbininkui atsiuntė sveikinimus.

New Yorko moksleiviai ir studentai ateitininkai rengia jaunųjų ateitininkų meno parodą kovo 11-12 Jaunimo centre — Kultūros Židinys. Iki šiol yra užsiregistravę 19 asmenų iš įvairių JAV miestų. Darbų charakteris skirtingas — keramika, tapyba, skulptūra, foto menas. Amžiaus ribos: gimnazijas lankantieji — iki 25 m. Šiuo metu yra sudaroma jury komisija, kuri įvertins kūrinys. Visi jaunieji talentai kviečiami parodoje dalyvauti.

Elizabeth, N. J., šv. Petro ir Povilo parapijoj 40 valandų atleidai balandžio 23-25 lietuvių ir anglų kalbom — T. Juozapas Bacevičius.

Brooklyn, N. Y., šv. Jurgio parapijoj kolektyvos lietuvių kalba — T. Tadas Degutis.

misiją: J. Matulaitienę, L. Juodytę-Mathews ir Albiną Elskų. Jiem susėdus scenoje, prasidėjo antrasis kaukių paradas. Įvairiausi istorijos, pasakų ir fantazijų sukurti charakteriai poromis maršavo prieš teisėjus, kuriems buvo tikrai sunku atrinkti geriausius.

Po parodo jaunieji dalyviai parodė teisėjams, kaip jie moka šokti ir deklamuoti. Vaikų darželio mokiniai pasakė eilėraščių apie nykštuką, o jaunesnieji skrybiai pažaidė tėvas parvažiavo ir kitus žaidimus. Prisijungus vyresniems vaikams, visi gyvai šoko ir ėjo ratelius. Šokių pravedė Maironio mokyklos mokytojos, o akordeonu palydėjo Antanas Razgaitis.

Pasigirdo teisėjų pranešimas — turime laimėtojus! Dailininkas Elskus ir tėvų komiteto atstovas p. Vazbys paskelbė premijas.

I-ji — "du gaideliai" — A. ir K. Česnavičiūtės,

II-ji — "robotas" — Viktoras Lora,

III-ji — "senovės lietuvis" — Augustinas Kurpis.

Kiekvienas laimėtojas gavo piniginių dovanėlių ir didelį saldainį. Dovanėlė buvo taip pat įteikta Janinai Mathews. Šių premijų mecenatė — Marytė Šalinskienė.

Kadangi kaukių buvo labai daug ir labai gražių, teisėjai nutarė papildomai atžymėti pagyrimais:

"lietuviškus ledus" — J. Gudaitytė ir V. Leleivaitė, "radijo aparatą" — A. Gudaitį, "Raudoną kepuraitę" — R. Alksninytę, "Dievo karvytę" — L. Verbaite, "Dangų" — S. Janušą.

Triukšmingas plojimas palydėjo visus laimėtojus.

Oficialioji kaukių balius dalis buvo baigta šeimos suktiniu. Vaikai kvietė savo tėvelius ar vyresniusius į bendrą šokį, kurio jauki nuotaika lydėjo visus iki vakaro galo.

Programai pasibaigus, visi dar ilgai bandė savo laimę tėvų komiteto suruoštoje loterijoje arba šnekučiavo prie užkandžių. Po tokios linksmos ir įspūdingos popietės nebuvo noro skirstytis. I. g.

Ieškomas pagyvenęs vyras arba pora lietuvių, norinčių apsigyventi Maple Shade, N. J., netoli Philadelphijos. Siūloma 3 miegamųjų namas su baldais, židiniu, plovimo mašina, maudymosi baseinu, ketvirčio akro kienu. Netoli bažnyčia, 2 blokas nuo autobuso stotelės. Žema nuoma — 125 dol. mėnesiui. Tektų kaimynystę palaikyti kontaktą su vyresnio amžiaus našle ir prižiūrėti kiemą ir baseiną. Rašyti: Mrs. T. James. 3005 Glenridge Ave., Alhambra, Calif. 91801.

PAGALBA LIETUVOS PERSEKIOJAMAI BAŽNYČIAI

Lietuviai vyskupai — Vincentas Brizgys ir Antanas Deksnys savo ganytojišku laišku nuosirdžiai ragino prisiminti tikinčiuosius Lietuvoje, ypač gavėnią.

Todėl

MELSKIMĖS KIEKVIENĄ DIENĄ

PAGAL 1971 METŲ MALDOS KALENDORIŲ

Tapkime LRK Šalpos Rėmėjais (\$5.00 metinė auka).

Amžinai Geradariams (\$100.00).

Mecenatais (\$1,000.00).

Praveskime rinklavas parapijose, Skirkime organizacijų dovanas

Savo dovanos čekį rašykite ir atsiųskite su žemiau esančia atkarpa.

LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID
64-09 56 Rd.
Maspeth, N. Y. 11378

Lietuvos Bažnyčiai gelbėti siunčiu \$.....

Parašas

Adresas

Aukos atleidžiamos nuo Fed. mokesčių

Lietuviško stiliaus paminklai sukuriami ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

**Fasolino
Memorials CO.**

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) DAVenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta —
Gausi parodų salė

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1883
460 West Broadway, South Boston Massachusetts
"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President
Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikabinti ir lietuviškai. Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

• Regular a/c — 5% %	• 1 year Term Deposit — 5% %
• Special Notice a/c — 5%	• 2 year Term Deposit — 6%

— All Accounts Compounded Daily —

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Apraišymo parapija iškilmingai minės šv. Kazimiero šventę. Kovo 5, sekmadienį, 11 val. bus laikomos koncelebruotos mišios. Pritaikytą pamokslą pasakys tėv. Leonardas Andriejus, OFM, Brooklyno lietuvių pranciškonų vienuolyno viršininkas. Klebonas kun. Pranas Raugalis kviečia visus lietuvius iškilnėse dalyvauti. Po mišių visi dalyviai nuoširdžiai kviečiami į žemutinę mokyklos salę išgerti kavutės ir pasisvečiuoti.

Dr. Halina ir Jurgis Montvilai išvyko žiemos atostogų į Kolumbiją, Pietų Ameriką.

New Jersey Jungtinis Lietuvos Reikalų komitetas, įvertindamas Darbininko informaciją ir talką, spaudos reikalavimams remti aukoją 15 dol. Darbininko administracija nuoširdžiai dėkoja.

Už a.a. brolio Antano Trumpos, OFM, vėlę, minint pirmas mirties metines, gedulingos mišios bus aukojamos kovo 3, penktadienį, 7 val. ryto pranciškonų koplyčioj Brooklyne.

Atvelykio popietę Liet. Moterų Klubų Federacijos New Yorko klubas rengia balandžio 9, sekmadienį, Kultūros Židinyje. Dail. Vytautas K. Jonynas kalbės tema "Lietuvio dailininko problema su savąja visuomene." Klubui pirmininkauja Pajauta Ivašauskienė.

Marytė Šalinskienė a.a. prof. dr. Konstantinui Račkauskui atminti, vietoj gėlių prie jo karsito, Kultūros Židiniui paaukojo 25 dol.

Prof. Konstantinas Račkauskas, profesorius Fordhamo universitete, mirė vasario 24 d. 1:30 po sunkios vėžio ligos. Buvo 66 metų, išėjęs į pensiją, buvo persikėlęs gyventi į Hot Springs, Arkansas, paskutiniu laiku gulėjo ligoninėje. Palaidotas vasario 28, iš Marijos bažnyčios Kalvarijos kapinėse ten pat Hot Springs. Velionį globėjo Liucija Gudeliene, kuri jo prisiminimui paaukojo Kultūros Židinio statybai 100 dol., dar gyvas būdamas profesorius irgi Kultūros Židiniui davė 100 dol.

Prof. dr. Konstantinas Račkauskas mirė vasario 24. Hot Springs, Arkansas.

JAUNIMAS IR MENAS

New Yorko
moksleiviai ir studentai ateitininkai

JAUNŲJŲ ATEITININKŲ MENO PARODA

kovo 11 - 12 Kultūros Židiny, Brooklyn, N. Y.

Kviečiami jaunieji talentai iš įvairių vietovių. Amžiaus ribos: nuo gimnazistų iki 25 m. Darbų charakteris įvairus: keramika, tapyba, skulptūra, foto menas.

Redakcija455-7281
Administracija452-2923
Spaustuvė452-6916
Vienuolynas455-7068
Kultūros Židiny827-9865

Prof. J. Eretas, apie kurį dabar rašoma Darbininko atkarpoje, balandžio gale atvyksta iš Šveicarijos ir čia lankysis lietuviškose kolonijose, skaitydamas paskaitas. New York'e dalyvaus Liet. Kat. Mokslo Akademijos 50 metų sukakties minėjime.

Vilija, vyr. skaučių židiny, kovo 18-19 Kultūros Židinyje rengia Pauliaus Jurkaus kūrybos parodą. Bus išstatyta aliejinė tapyba, paveikslai, atlikti mišria technika, ir grafika.

Kun. Pranas Geiščiūnas dar tebeguli ligoninėje, vasario 29 jam padaryta trečioji sunki operacija. Į Memorial ligoninę jis buvo paguldytas jau lapkričio mėnesį.

Skautų Kaziuko mugė bus ši sekmadienį, kovo 5, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyne. Bus pardavimui visokių rankdarbių, drožinių, tautodailės. Taip pat bus ir visokių valgių.

L.M.K.F. New Yorko klubo susirinkimas kviečiamas kovo 12, sekmadienį, 4 val. popiet pas klubo narę M. Klivečienę, 76-13 85th Rd., Woodhaven, N. Y. Narės prašomos dalyvauti.

Dail. Česlovas Janušas, sune galavus širdžiai, paguldytas Šv. Jono ligoninėje. Jo kambarys 218, telefonas 457-1300, ext. 220.

Aidas, Hamiltono mergaičių choras, vadovaujamas solisto V. Verikailio, atvyksta koncertuoti į New Yorką. Jų koncertas bus balandžio 15 Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėje. Koncertą rengia Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba. Visas pelnas skiriamas Maironio liuanistinei mokyklai.

Rytų apygardos sporto varžybos bus balandžio 8, šeštadienį, Franklin K. Lane mokykloje, nuo 9 r. iki 6 v.v. Šokiai ir taurių įteikimo vakaras bus 96-21 114 Street, Richmond Hill, N. Y.

Hamiltono tautinių šokių grupė Gyvataras vasario 27 koncertavo Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėje. Žmonių buvo prisirinkę pilna salė. Koncertą rengė Liet. Religinė Šalpa.

GYVATARAS VIEŠĖJO NEW YORKE

Džiaugiamės turėdami New York'e tokią puikią tautinių šokių grupę, kuriai vadovauja Jadvyga Matulaitienė, savo srities specialistė, pereitos tautinių šokių šventės vyriausia vadovė. Tačiau malonu patirti, kad ir kitos lietuvių kolonijos gali pasidžiaugti savu lietuvišku jaunimu, kuris puoselėja tautinių šokių ar dainos meną. Iš Kanados New York'e sulaukėm Prisi-kėlimo parapijos studentų choro ir kiek vėliau Toronto Birbynės ansamblio. Iš Clevelando at-

vyko Grandinė.

Dabar gi Gyvataro grupę, Lietuvių Religinės Šalpos kviečiama ir prel. dr. Juozo Tada-rausko globojama, pasiryžo ke-lionei į Ameriką. Vasario 26, šeštadienį, su savo repertuaru pasirodė Philadelphijos lietu-viam, o vasario 27, sekma-dienį, Richmond Hill, N. Y., aukštesniosios mokyklos sa-lėje. Grupė vadovauja G. Breich-manienė, šių metų tautinių šo-kių šventės vyriausia va-dovė.

UŽDARYTA DAILĖS PARODA

Trečioji dailės paroda užda-ryta vasario 27, sekmadienį, 7 v. v. Uždarytą žodelį tarė LB New Yorko apygardos valdy-bos pirmininkas A. Vakselis, ap-žvelgdamas visą parodą, padėko-damas taktininkams.

Tuoį pat pradėta nuimti paveik-lus. Buvo susirinkę visa eilė dai-lininkų, parodos lankytojų, ku-rie dar valandėlę pasižnekučia-vo.

Paroda buvo atidaryta vasa-rio 19, šeštadienį, ir buvo lan-koma visą savaitę. Bet savaitę pasitaikė bloga, visą laiką buvo blogas oras, tai pastė, tai lijo ar labai šalo. Parodoj buvo mažesnis judėjimas kaip praėjusioje dviejose parodose, bet vis tiek žmonių perėjo 400-500.

Uždarydamas parodą, pirmi-ninkas jau pranešė, kad bus ren-giama ir ketvirtoji paroda ki-tais metais vasario mėnesį.

PENSININKO TUKSTANTINĖ KULTŪROS ŽIDINIUI

Vienas iš pirmųjų, paauko-jęs Kultūros Židinio statybai, buvo ir Aleksandras Speičys. Jis jau perkopęs per 80 metų, bet gyvai suprato reikalą, kad reikia New York'e kuo greičiau pastatyti Kultūros Židinį. Židiny visus šildys ir palaikys lietuvišką nusiteikimą. Ir kad Židiny greičiau išaugtų, rei-kia dosnių širdžių ir entuzias-tų. Toks ir yra Aleksandras Speičys iš Woodhaveno.

Savo kilme jis yra aukštaitis. Gimęs 1884 metais rugpjūčio 29 d. Pagrindžių kaimė, Rokiškio valsčiuje ir apskrityje. Jo tėvai buvo ūkininkai.

Į Ameriką atvyko 1911 me-tais. Po trijų dienų įstojo į Katalikų Susivienijimą. Iki šiai dienai jis tebėra nariu ir kuopos pirmininku.

Pirmą darbą gavo cukraus fabrike, paskui dirbo kavos fab-rike. Paskutinius dešimt metų dirbo dideliuose namuose, per-kilnodamas baldus ir kitus daiktus.

Zmona mirė prieš septyne-rius metus. Jis pats turi namus Woodhavene ir gyvena su iš-tekėjusia dukrele bei anūke. Skaito katalikiškus laikraščius, skaito ir Darbininką. Katalikiš-kiem reikalams yra paaukojęs ne vieną simtinę.

Gyvena jis 92-07 95 Street, Woodhavene. Jaučiasi gerai, lanko lietuviškus parengimus, mielai priima svečius savo na-muose ir mielai pasikalba apie senuosius laikus, apie praleistą gyvenimą Amerikoje.

Aleksandras Speičys, Kultūros Židinio statybai paaukojęs 1000 dol. Nuotr. Lino Vytuvio

LITERATŪROS

VAKARE

Vasario 26, šeštadienį, Kul-tūros Židinio žemutinėje sa-lėje LB New Yorko apygardos val-dyba surengė literatūros vaka-rą. Vakaras buvo skirtas dai-lės parodai pajavairinti ir tuo pačiu padidinti pačią meno šventę, kuri buvo sujungta su Lietuvos nepriklausomybės švente.

Prisibijota blogų orų, bet ne-tikėtai žmonių prisirinko gražus būrys. Pripildė visą apatinę sa-liukę, net joje nebetilpo.

Pradžią buvo numatyta 6 v., bet teko pasivėlinti pusvalandį. Vakara pradėjo Paulius Jurkus, LB apygardos valdybos vi-cepirmininkas kultūros reika-lams. Pradžioje jis kalbėjo apie dailininkų ir rašytojų draugystę, apie menininkus, kurie reiš-kiąsi bent keliose srityse. Jis ir vadovavo toliau visai progra-mai, kuriėjo be pertraukos ir užtruko valandą ir dvidešimt minučių.

Pradėjo Romualdas Kisieli-us, paskaitydams pluoštą eilių. Pa-skaitė aiškiai, sugestviai, su-dramatindamas. Eilės jo moder-nios, išaugusios iš dabarties po-ezijos, kur atsiskaido ritmo, kur iškoma tik minties aišku-mo, kontrastinių sprendimų. Ra-šo jis eiles ir tradicine forma — rimuodamas ir prisilaikydama ritmo. Jo paskaitytame rin-kinyje buvo ir tokių rimuotų eilių.

Į vakarą specialiai buvo at-vykusi poetė Marija Saulaitytė, išleidusi jau porą eilėraščių rinkinių. Ji skaitymui pasitelkė savo draugę Aldoną Rygelytę, kuri New York'e studijuoja dra-mą. Taip abi sustoję prie pul-to ir skaitė pakaitomis. Tokiu "duetu" jos skaitė kokią 12 minučių. Eilėraščiai trapūs, iš-aukę iš dabarties poezijos, ner-iuoti. Plaukia lyg kokia srovė, nešdami mintį, refleksijas į da-barties gyvenimą. Abi paskaitė ramiai, gražiai, lyg kokie du si-dabriniai varpeliai praskambė-jo.

Pranas Naujokaitis, litera-tūros istorikas, kritikas, roma-nų rašytojas, šiam vakarui pa-sirinko irgi poeziją. Paskaitė be-ne keturis eilėraščius, kurie pra-skambėjo su nuoširdžia lyryne nuotaika.

Jonas Rutenis pradžioje pa-skaitė eilėraščių, skirtą Simui Ku-dirkai pagerbti. Kartu tai bu-vo ir Vasario 16 prisiminimas. Paskui paskaitė feljetoną apie kilimą, — kaip šeima nusipir-ko brangių kilimų ir pakvietė svečius. Paskaitė ryškiai ir pa-gaunanciai.

Vakaro staigmena buvo dai-lininko Kazimiero Žoromskio ei-lės, kurias paskaitė Aldona Ry-gelytė. Jau nuo seno jis domisi literatūra, dažnai vakarais iki vėlumos sėdi ir rašo. Tai yra jo poilsis po dienos, praleistos pa-veikslus betapant. Šiam vaka-rui buvo parinktos dvi ištrau-kos iš poemėlės Žemė Motina. Parašyta laisvai, nerimuotai, bet vaizdas kondensuotas, ryš-kiomis brūkšniais vedamas į mo-tinos svarstymus apie gyvenimą ir jos kūdikį.

Paulius Jurkus paskaitė iš-trauką iš savo rašomos poe-mos Juodvamių. Pradžioje su-pažindino, kas tie Juodvami, kas vaizduojama pirmose dvie-jose dalyse. Paskaitė trečią da-lį, kaip ragana siuntėja dvare.

Programa baigta Leonardo Žitkevičiaus eilėrašciais. Jis iš-daigiai šaipėsi iš gyvenimo ir pabaigai paskaitė specialiai pa-rodai parašytą eilėraščių, kaip nupiešė arklio galvą ir nepate-ko į parodą. Išdaigų juoką už-sklendė išdaigiu gestu — ištrau-ke iš svarko kišenės popieriaus lapą, išvyniojo ir parodė publi-kai. Ten buvo nupiešta arklio galva!

Programoje turėjo dalyvauti dramaturgas Algirdas Landsber-gis, bet jis tą dieną susirgo ir negalėjo atvykti.

Publika vėliau šnekučiavosi gerą valandėlę ir apžiūrėjo pa-rodą (p.j.)